EVROPSKA CENTRALNA BANKA

BANČNI NADZOR

Letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih

2017

Marec 2018

BANKENTOEZICHT BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY VIGILANZA BANCARIA BANKFELÜGYELET BANKING SUPERVISION SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA BANKING SUPERVISION PANGANDUSJÄRELEVALVE SUPERVISÃO BANCÁRIA BANKOVNI DOHLED БАНКОВ НАДЗОР BANKTILSYN BANKENAUFSICHT ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHĽAD SUPERVIŽJONI BANKARJA SUPERVISIÓN BANCARIA BANKING SUPERVISION SUPERVISÃO BANCÁRIA BANKENAUFSICHT

Kazalo

Predgovor Maria Draghija, predsednika ECB **3**

Uvodni pogovor z Danièle Nouy, predsednico Nadzornega odbora **4**

1 Prispevek nadzora k finančni stabilnosti **9**

1.1 Kreditne institucije: glavna tveganja in splošna uspešnost 9

Okvir 1 Konsolidacija bančnega sektorja – ovire za čezmejne prevzeme in združitve 13

1.2 Delo na slabih posojilih 16

1.3 Delo na tematskih pregledih 28

1.4 Nadzor na kraju samem 33

1.5 Ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM) 40

1.6 Posredni nadzor manj pomembnih institucij in pregled nad nadzorom 42

1.7 Makrobonitetne naloge 46

2 Prispevek EMN k okviru EU za krizno upravljanje in reševanje **48**

2.1 Primeri reševanja v letu 2017 48

2.2 Sodelovanje z Enotnim odborom za reševanje 57

2.3 Delo v zvezi z načrtovanjem sanacije 59

2.4 Krizno upravljanje manj pomembnih institucij 61

3 EMN kot del evropske in svetovne nadzorniške arhitekture **63**

3.1 Evropsko in mednarodno sodelovanje 63

Okvir 2 Priprave na brexit 68

3.2 Sodelovanje pri razvoju evropskega in mednarodnega regulativnega okvira 69

Okvir 3 Pregled bančne zakonodaje EU (CRR/CRD IV, BRRD in SRMR) 71

4 Izdajanje dovoljenj, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij **74**

4.1 Spremembe v številu pomembnih institucij in skupnih postopkov 74

4.2 Prijava kršitev, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij 78

5 Organizacijska struktura: Bančni nadzor ECB 82

5.1 Izpolnjevanje obveznosti na področju demokratične odgovornosti 82

5.2 Pregledi in presoje delovanja EMN 83

5.3 Odločanje 84

5.4 Zaposlovanje v bančnem nadzoru v ECB 92

5.5 Izvajanje kodeksa ravnanja 95

5.6 Izvajanje načela ločenosti denarne politike in nadzora 97

Okvir 4 Izzivi večjezičnega komuniciranja v evropskem bančnem nadzoru 99

5.7 Okvir za poročanje podatkov in upravljanje informacij 100

6 Poročanje o proračunski porabi 102

6.1 Izdatki v letu 2017 102

6.2 Okvir nadomestil 2017 105

7 Pravni instrumenti, ki jih je sprejela ECB 110

7.1 Uredbe ECB 110

7.2 Pravni instrumenti ECB razen uredb 110

8 Evropski bančni sektor v številkah 112

9 Glosar 115

Kratice 119

Predgovor Maria Draghija, predsednika ECB

Pred desetimi leti se je začela finančna kriza, ki je povzročila vsesplošno ekonomsko, socialno in finančno nestabilnost. Dramatičen padec proizvodnje, zaposlovanja in posojil gospodarstvu ter razdrobljenost finančnih sistemov po državnih mejah so euroobmočje pestili več let. Stabilnost bančnega sistema je bila ogrožena in številni so menili, da euro ne bo preživel.

Kriza je v euroobmočju izpostavila številne institucionalne slabosti, zlasti pomanjkanje integriranega bančnega trga, katerega stebri so enotni nadzornik, enotni organ za reševanje in enotni sistem zajamčenih vlog. V okviru odziva na pretrese leta 2012 so oblikovalci politike ustanovili enotnega nadzornika v okviru ECB. V kratkem času dveh let je bil s sodelovanjem nacionalnih pristojnih organov zgrajen evropski bančni nadzor.

Zdaj gospodarstvo euroobmočja že skoraj pet let raste v vseh državah in sektorjih. Denarna politika ECB je glavno gonilo okrevanja, njene ukrepe pa pomembno dopolnjuje bančni nadzor na ravni euroobmočja.

Prvič, integrirani bančni nadzor je pomagal okrepiti banke, to pa je pomagalo premagati finančno razdrobljenost, izboljšati transmisijo denarne politike ter obnoviti ponudbo kreditov gospodinjstvom in podjetjem. Obrestne mere za posojila so povsod po euroobmočju dosegle najnižje stopnje.

Drugič, evropski bančni nadzor, ki je zahteval, da morajo imeti banke dovolj kapitala, da zagotovijo vzdržno ravnovesje med tveganjem in donosom, je prva obrambna črta pred tveganji za finančno stabilnost, ki izvirajo iz bančnega sektorja. Tako je lahko denarna politika vzdrževala stabilnost cen, tudi ko je morala dlje časa ostati spodbujevalno naravnana, saj učinkovit nadzor lahko omeji tveganja za finančno stabilnost.

Banke se leta 2018 še vedno srečujejo z nekaterimi ključnimi izzivi. To so med drugim čiščenje bilanc, zmanjševanje starih izpostavljenosti, ki v veliki meri izvirajo iz finančne krize, kot so nekateri netržni finančni produkti, in iz velike recesije, kot so slaba posojila. Morale so tudi prilagoditi poslovne modele novim tehnološkim izzivom ter se spopasti s čezmernimi zmogljivostmi in visokimi stroški. Ta področja morajo ostati prednostna za banke, ki si prizadevajo biti močne in služiti gospodarstvu euroobmočja.

Uvodni pogovor z Danièle Nouy, predsednico Nadzornega odbora

Od propada banke Lehman Brothers in nastopa finančne krize je minilo skoraj deset let. Ali je postal finančni sistem varnejši?

Svetovna finančna kriza je nedvomno sprožila mnoge spremembe. Na globalni ravni smo pravkar zaključili celovito regulativno reformo – Basel III. Pravila za banke so postala strožja, vrzeli v regulativnem okviru pa so se zaprle. Na evropski ravni smo začeli graditi bančno unijo. Ta trenutno temelji na dveh stebrih: na evropskem bančnem nadzoru in evropskem reševanju bank. Skupaj pomagata krepiti nadzor nad bankami po vsej Evropi in se učinkoviteje spopadati s kriznimi razmerami. Lahko rečemo, da je obstoječo infrastrukturo finančnega sistema v veliki meri oblikovala kriza. Zato je ta arhitektura veliko stabilnejša od prejšnje. Torej, da, finančni sistem je postal varnejši.

Kaj pa banke same? So se česa naučile?

Upam. Konec koncev je bil eden od glavnih vzrokov za krizo kultura, ki je dajala prednost kratkoročnim dobičkom pred dolgoročno vzdržnostjo ter je pogosto zanemarila učinke ravnanja bank na gospodarstvo in davkoplačevalce. Ta kultura se mora spremeniti in ta sprememba mora priti od bank, čeprav morajo zakonodajalci zagotoviti spodbude, ki so usklajene in bodo take tudi ostale.

Kakšne spodbude imate v mislih?

Ker lahko zdaj banke urejeno propadejo, bi se morale osredotočiti predvsem na vzdržnost. Reševanja z javnimi sredstvi morajo biti stvar preteklosti. V Evropi ima pri tem glavno vlogo enotni mehanizem reševanja. Prvi test je opravil leta 2017, ko so propadle tri velike banke in so bile rešene ali pa so prenehale delovati. Sporočilo je jasno: banke se morajo soočiti s posledicami svojih dejanj; če bodo nespametne, lahko propadejo.

Torej bo grožnja s propadom banke spodbudila, da bodo začele reševati vse izzive, s katerimi se srečujejo?

Da, seveda. Banke so od krize precej napredovale, vendar pa se je še vedno treba spopasti z nekaterimi izzivi. Zdaj je pravi čas; razmere so idealne zaradi štirih razlogov. Prvi je, da gre gospodarstvu euroobmočja dobro. Drugi so nove tehnologije, ki bi lahko bile za banke izziv, hkrati pa ponujajo nove priložnosti za zaslužek in ohranjanje dobičkonosnosti. Tretji je dokončanje Basla III, ki prinaša regulativno gotovost. In četrti je nadzorna gotovost, ki jo prinaša vzpostavljeni evropski bančni nadzor. Banke vedo, kako delamo, in vedo tudi, kaj lahko od nas pričakujejo.

Dobičkonosnost je velik izziv za banke v euroobmočju, kajne?

Dobičkonosnost je seveda največji izziv za banke v euroobmočju. Številne še vedno ne pokrivajo stroškov kapitala in dolgoročno so take razmere nevzdržne. To je težava za banke same, pa tudi vprašanje, ki skrbi nas, nadzornike. Nedonosne banke ne morejo podpirati gospodarske rasti in vzpostaviti kapitalskih blažilnikov. Hkrati bi lahko začele iskati dobiček, s čimer bi se povečala tveganja. Zato nadzornike skrbi pomanjkanje dobičkonosnosti v bančnem sektorju euroobmočja.

Kaj morajo storiti banke, da bi povečale dobičkonosnost?

To je težje vprašanje, saj je vsaka banka drugačna in vsaka potrebuje lastno strategijo. Izhodišče za vsako banko je, da ima strategijo in da jo izvaja. Tukaj nastopi pojem strateškega usmerjanja. To je na kratko sposobnost vodstva, da banko usmeri proti dolgoročnim ciljem, zahteva pa zdrave procese in dobro upravljanje, vključno z upravljanjem tveganja. Če so ti pogoji izpolnjeni, ima vodstvo v vsakem trenutku dober pregled nad celotno organizacijo, jo dobro razume in lahko po potrebi hitro spremeni smer. Skratka, čim boljše so banke pri strateškem krmarjenju, tem uspešnejše bodo. Na bolj praktični ravni bi morale banke razmisliti o razpršitvi virov prihodkov, na primer prek novih tehnologij. Za velike banke v euroobmočju neto obrestni prihodki predstavljajo več kot polovico njihovega skupnega prihodka. Glede na rekordno nizke obrestne mere je to nekaj, na čemer bi lahko gradile. Banke bi na primer lahko poskušale povečati svoje prihodke od provizij in opravnin. Številne so navedle, da to dejansko načrtujejo. Vendar, kot pravim, je

vsaka banka drugačna in mora vsaka najti svojo pot. Bolj na splošno, evropski bančni sektor potrebuje nadaljnjo konsolidacijo.

Kaj pa stroški? Ali ne bi višjih dobičkov dosegli tudi z zmanjševanjem stroškov?

Res je, da bi stroške še lahko zmanjšali. Poglejte velike mreže poslovalnic: so v času elektronskega bančništva še vedno potrebne? Zmanjševanje stroškov bi lahko bilo del strategije bank za povečanje dobičkonosnosti. Vendar pa je tukaj tudi past: banke ne smejo krčiti na napačnih mestih. Zmanjševanje števila zaposlenih na področjih, kakršno je upravljanje tveganja? Ta zamisel ni dobra. Varčevanje pri informacijskih sistemih? Tudi ta ni dobra. Splošneje, banke ne smejo varčevati na področjih, ključnih za prihodnjo uspešnost in stabilnost.

Ali slaba posojila škodijo dobičkonosnosti?

Da, zelo. Slaba posojila zavirajo dobičke in preusmerjajo sredstva, ki bi se lahko uporabila učinkoviteje. Ker znašajo slaba posojila v euroobmočju skoraj 800 milijard EUR, so velika težava, ki jo je treba rešiti. Dobra novica je, da so banke dosegle napredek: od začetka leta 2015 so se slaba posojila zmanjšala za okoli 200 milijard EUR. To je spodbudno, vendar ni dovolj.

Katere večje ukrepe je sprejel evropski bančni nadzor za pomoč pri reševanju težave slabih posojil?

Slaba posojila so ena od glavnih nadzorniških prednostnih nalog. Na začetku leta 2017 smo objavili napotke za banke, kako ravnati s slabimi posojili. Glede na te napotke smo preučili načrte bank za obravnavo slabih posojil. Leta 2018 bomo še naprej spremljali izvajanje teh načrtov.

Vendar ni dovolj, da se banke samo znebijo obstoječih slabih posojil, spopasti se morajo tudi z morebitnimi novimi. V ta namen smo konec leta 2017 objavili osnutek dodatka k napotkom. Predstavili smo svoja pričakovanja, kako naj banke zagotovijo rezervacije za slaba posojila; seveda pa ta pričakovanja niso zavezujoča. To je izhodišče za nadzorni dialog, ki bo del našega pristopa do posameznih bank. Osnutek dodatka je bil predmet javnih razprav, končna različica pa je bila objavljena marca 2018.

Banke morajo torej še očistiti svoje bilance.

Da. Dobri časi ne bodo trajali večno, zato jih morajo banke čim bolj izkoristiti, dokler lahko. Ko se bo začela recesija, bo slaba posojila veliko težje zmanjševati. Bolj na splošno, čiste bilance stanja so ključne za kratko- in srednjeročno dobičkonosnost. V okviru tega bo stresni test Evropskega bančnega organa leta 2018 za banke

trenutek resnice. Pomagal bo oceniti, kako odporne bodo banke, ko se bodo razmere zaostrile.

Kaj mora evropski bančni nadzor še spremljati poleg nizke dobičkonosnosti in slabih posojil?

Veliko stvari. Natančno na primer pregledujemo notranje modele, ki jih banke uporabljajo za določanje uteži tveganja za svoja sredstva. To je zelo pomembno za izračun kapitalskih zahtev in s tem za odpornost bank. Da bi zagotovili pravilne rezultate modelov, izvajamo ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov oz. TRIM, kot mu pravimo. Cilji pregleda so trije: prvi je zagotoviti, da so modeli, ki jih uporabljajo banke, skladni z regulativnimi standardi, drugi je poenotiti način, kako nadzorniki obravnavajo notranje modele, in tretji je zagotoviti, da uteži tveganja, izračunane z notranjimi modeli, določajo dejanska tveganja in ne izbire v modelih. TRIM bo pomagal okrepiti zaupanje v notranje modele, v kapitalsko ustreznost in s tem tudi v odpornost bank.

Je ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov povezan tudi z Baslom III in z najnižjimi rezultati, o katerih je bilo toliko razprav?

Povezava seveda obstaja. Basel III si praviloma prizadeva ohraniti kapitalske zahteve na podlagi tveganja. To je popolnoma smiselno, saj so kapitalske zahteve na podlagi tveganja učinkovite ter banke spodbujajo, da previdno določijo, merijo in upravljajo svoja tveganja. V tem okviru so notranji modeli ključni. Če ne delujejo pravilno, se banke lahko znajdejo v položaju, ko imajo premalo kapitala in so ranljive. Kot sem že omenila, je TRIM namenjen temu, da zagotovi pravilno delovanje notranjih modelov. To počne od spodaj navzgor, z ocenjevanjem samih modelov. Hkrati Basel III uvaja nekatera varovala od zgoraj navzdol, na primer najnižje rezultate, ki ste jih omenili. Tako zagotavlja, da uteži tveganja, izračunane z notranjimi modeli, niso nižje od določene ravni. Tako kot TRIM tudi najnižji rezultati pomagajo krepiti verodostojnost kapitalskih zahtev na podlagi tveganja. To je zelo v interesu bank.

Preselimo se od Basla k Združenemu kraljestvu: kako se evropski bančni nadzor pripravlja na brexit?

Brexit bo nedvomno spremenil evropski bančni zemljevid. Vplival bo na banke na obeh straneh Rokavskega preliva. Njihova glavna skrb je, kako ohraniti dostop do obeh trgov. V ta namen bodo morda morale sprejeti daljnosežne organizacijske spremembe, te pa je seveda treba pripraviti dovolj zgodaj vnaprej.

Na svet po brexitu pa se morajo pripraviti tudi nadzorniki. Razvili smo številne usmeritve politik o zadevnih vprašanjih in jasno povedali, kaj pričakujemo od bank, ki se bodo preselile v euroobmočje. Z zadevnimi bankami smo v tesnih stikih po

različnih poteh. To nam pomaga bolje razumeti njihove načrte in jasno sporočati svoja pričakovanja.

Vendar pa spremembe, ki jih prinaša brexit, segajo dlje od preselitve nekaterih bank, ki poslujejo iz Združenega kraljestva. Kot nadzorniki moramo o čezmejnih bančnih skupinah razmisliti bolj na splošno: kako lahko zagotovimo, da bodo pod skrbnim nadzorom, da bodo rešljive? To ne bo vplivalo le na banke, ki poslujejo iz Združenega kraljestva, ampak tudi na banke, ki poslujejo iz katere koli tretje države. Lahko bi vplivalo tudi na evropske banke, ki poslujejo zunaj EU.

Kako se bo po vašem mnenju razvijala finančna integracija v Evropi po brexitu?

Brexit je žalostna zgodba, o tem ni dvoma. Prav tako ni dvoma, da bo finančna integracija v Evropi potekala naprej. Delo na evropski bančni uniji dobro napreduje in videti je, da je zamisel všeč tudi državam zunaj euroobmočja, zlasti vzhodnoevropskim in skandinavskim državam. To se mi zdi spodbudno.

Vendar pa je treba bančno unijo še dokončati, njen tretji steber, ki še manjka, pa je evropski sistem zajamčenih vlog oz. EDIS. Potem ko sta bila na evropsko raven prenesena bančni nadzor in reševanje bank, bi se moralo enako zgoditi tudi jamstvom za vloge. Šele tedaj bosta nadzor in odgovornost usklajena. Menim, da je treba sprejeti nadaljnje ukrepe v smeri evropskega sistema zajamčenih vlog.

Z napredovanjem bančne unije bi morale banke začeti uživati koristi velikega in integriranega trga. Več bi morale posegati prek meja in oblikovati bančni sektor, ki bo resnično evropski ter bo zanesljivo in učinkovito financiral evropsko gospodarstvo.

1 Prispevek nadzora k finančni stabilnosti

1.1 Kreditne institucije: glavna tveganja in splošna uspešnost

1.1.1 Glavna tveganja v bančnem sektorju

Čeprav je mogoče opaziti nekaj izboljšanj, ostaja shema tveganj EMN večinoma nespremenjena

Gospodarsko okolje, v katerem poslujejo banke euroobmočja, se je v preteklem letu še naprej izboljševalo in nekatere banke so uspele ustvariti precejšnje dobičke, medtem ko druge še vedno okrevajo. Na splošno so banke dosegle velik napredek pri krepitvi bilanc stanja in reševanju slabih posojil. Hkrati je napredovalo tudi delo na področju zaključevanja regulativnega načrta, kar je pomagalo zmanjšati regulativno negotovost.

Graf 1

Prikaz tveganj EMN za leto 2018 za banke euroobmočja

Vir: ECB in nacionalni nadzorni organi.
Opombe: Graf od nizkih do visokih prikazuje verjetnost in učinek dejavnikov tveganja.
* Slaba posojila: ta dejavnik tveganja velja samo za banke euroobmočja z visokimi deleži slabih posojil.

Nekatera tveganja so vztrajna in prikaz tveganj EMN (glej **graf 1**) se od začetka leta 2017 na splošno ni bistveno spremenil. Trije dejavniki tveganja, ki z vidika učinka in verjetnosti najbolj izstopajo, so (i) okolje nizkih obrestnih mer in njegovi škodljivi učinki na dobičkonosnost bank; (ii) vztrajno visoke ravni slabih posojil v nekaterih delih euroobmočja in (iii) geopolitične negotovosti. Prva dva dejavnika tveganja sta se od leta 2016 nekoliko zmanjšala. Geopolitične negotovosti so se po drugi strani izrazito povečale, zlasti zaradi tekočih pogajanj za končni dogovor glede

brexita in zaradi splošnejše globalne politične negotovosti (hkrati se je po predsedniških volitvah v Franciji politična negotovost v EU nekoliko zmanjšala).

Ključni izziv je še naprej dobičkonosnost

Daljše obdobje nizkih obrestnih mer je še naprej izziv za bančno dobičkonosnost. Nizke obrestne mere zmanjšujejo stroške financiranja in podpirajo gospodarstvo, hkrati pa **zmanjšujejo neto obrestne marže in zavirajo dobičkonosnost bank**. Zato bi morale banke prilagoditi svoje poslovne modele in stroškovne strukture. Hkrati morajo nadzorniki zagotoviti, da ne bodo prevzemale čezmernih tveganj za povečevanje dobičkov.

Slaba posojila so se nekoliko zmanjšala, vendar je treba narediti še več

Visoke stopnje slabih posojil so druga velika težava za pomembno število bank v euroobmočju. **Banke so v primerjavi z letom 2016 dosegle določen napredek pri reševanju slabih posojil.** To se kaže v zmanjšanju skupnega deleža slabih posojil s 6,5% v drugem četrtletju 2016 na 5,5% v drugem četrtletju 2017. Vendar pa imajo številne banke v euroobmočju v svojih bilancah stanja še vedno preveč slabih posojil. Zato je zelo pomembno, da si banke bolj prizadevajo za pripravo ter izvajanje ambicioznih in verodostojnih strategij za slaba posojila. Hkrati so potrebne nadaljnje reforme, da se odpravijo strukturne ovire za reševanje slabih posojil.[1]

Izvajanje novega regulativnega okvira bi lahko bilo izziv za nekatere banke

Finalizacija in fino uravnavanje regulativnega okvira bosta srednjeročno pomagala doseči stabilnost bančnega sektorja. Vendar pa bi **prehod na novo regulativno okolje lahko ustvaril kratkoročne stroške in tveganja za banke**, mogoče je tudi, da se banke ne bodo uspele pravočasno prilagoditi. Ta tveganja so se od leta 2016 nekoliko zmanjšala, saj je znanih več podrobnosti o končni obliki različnih regulativnih pobud, potem ko so bili na mednarodnih in evropskih forumih doseženi dogovori.

Prevrednotenje tveganj lahko poteka zaradi vprašanj glede vzdržnosti dolga in geopolitičnih tveganj

Vzdržnost dolga je še vedno težava v nekaterih državah članicah, ki so še naprej ranljive za morebitna prevrednotenja na obvezniških trgih (tudi zaradi trenutno zelo nizkih stopenj premij za tveganja). Državno tveganje je še zlasti pomembno v sedanjem okviru rekordno **visoke geopolitične negotovosti** (h kateri prispeva brexit). Morebitne nenadne spremembe naklonjenosti tveganju na finančnih trgih bi lahko vplivale na banke s prevrednotenjem tržnih imetij in stroškov financiranja.

1.1.2 Prednostne naloge enotnega mehanizma nadzora (EMN)

Prednostne naloge EMN določajo ključna področja nadzora v danem letu. Opirajo se na oceno ključnih tveganj, s katerimi se soočajo nadzorovane banke, ob upoštevanju zadnjih gibanj v gospodarskem, regulativnem in nadzornem okolju. Prednostne naloge, ki so predmet letnega pregleda, so bistveno orodje za koordinacijo nadzornih dejavnosti po posameznih bankah na ustrezno poenoten, sorazmeren in učinkovit način, kar prispeva k enakim pogojem obravnave in večjemu nadzornemu učinku (glej **sliko 1**).

[1] To vključuje izboljšanje učinkovitosti sekundarnih trgov za problematična sredstva in mehanizmov za izvršitev zavarovanja ter uskladitev pravnih okvirov za insolventnost in prestrukturiranje.

Slika 1

Prednostne naloge nadzora v letu 2018 in pozneje

Prednostne naloge v letu 2018	Dejavnosti nadzora za leto 2018 in naprej	Nadaljevanje iz leta 2017	Verjetnost nadaljevanja v letu 2019[5]
Poslovni modeli	Posledice obrestnega tveganja za poslovne modele/dobičkonosnost bank	✓	✓
Kreditno tveganje	Enoten pristop k slabim posojilom[1]/restrukturiranim izpostavljenostim (npr. poglobljene analize/inšpekcijski pregledi na kraju samem)	✓	✓
	Koncentracije izpostavljenosti ter upravljanje in vrednotenje zavarovanja (npr. nepremičnine, sredstva 3. ravni)	✓	✓
Upravljanje tveganj	Pregled TRIM[2]: Modeli kreditnega, tržnega tveganja in tveganja nasprotne stranke	✓	✓
	Izboljšanje pristopov ICAAP[3] in ILAAP[4] bank	✓	✓
	Ocena pripravljenosti bank na MSRP 9 in druge regulativne spremembe	✓	✓
Številne razsežnosti tveganja	Priprave na brexit	✓	✓
	Stresni testi (vsaki dve leti) po vsej EU in na celotnem območju EMN	○	✓

1) Slaba posojila.
2) Ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov.
3) Proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala.
4) Proces ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti.
5) Svetlomodre kljukice označujejo aktivnosti nadaljnjega spremljanja.

1.1.3 Rezultat analize občutljivosti obrestnega tveganja v bančni knjigi

ECB nenehno spremlja občutljivost bančnih obrestnih marž na spremembe obrestnih mer. V okolju nizkih obrestnih mer, ki vpliva na dobičkonosnost bančnega sektorja, je ECB leta 2017 sklenila opraviti temeljitejšo analizo strategij, ki so jih razvile banke, da bi ohranile raven svojih obrestnih marž v različnih okoliščinah.

Nato je v prvi polovici leta 2017 bančni nadzor v ECB opravil Analizo občutljivosti obrestnega tveganja v bančni knjigi (IRRBB) – Stresni test 2017.[2] Vzorec, sestavljen iz 111 pomembnih institucij, je bil ocenjen na podlagi dveh dopolnjujočih se meril: (i) spremembe neto obrestnih prihodkov bank, ki so jih povzročila gibanja obrestnih

[2] Analiza ni obsegala drugih vrst tveganja, na primer tržnega.

mer, in (ii) spremembe ekonomske vrednosti lastniškega kapitala[3] (tj. tekoča vrednost bančne knjige), ki so jih povzročila gibanja obrestnih mer. Namen analize je bil pridobiti nadzorniško oceno praks upravljanja tveganj in v celoti omogočiti primerjavo rezultatov med bankami. V ta namen je bilo bankam naročeno, naj simulirajo učinek šestih hipotetičnih obrestnih šokov v povezavi s fiktivnim gibanjem bilanc stanja.[4]

Graf 2

Povprečni pričakovani neto obrestni prihodki glede na obrestni šok

Vir: ECB.
Opombe: Podatki o pričakovanih neto obrestnih prihodkih, zbrani po vseh pomembnejših valutah, testiranih v analizi za vseh 111 bank. Vzporedni premiki se trenutno uporabljajo za vse poročanje o obrestnem tveganju v bančni knjigi (+/– 200 baziočnih točk za pozicije v EUR); bolj in manj strma krivulja sta iz zadnjih standardov Baselskega odbora za bančni nadzor za obrestno tveganje v bančni knjigi; šok konec leta 2010 predvideva vrnitev obrestnih mer na ravni, nazadnje zabeležene leta 2010; šok konec leta 2016 obdrži obrestne mere nespremenjene na ravneh, kakršne so bile ob koncu leta 2016.

Rezultati kažejo, da so banke v povprečju dobro opremljene za spopadanje s spremembami obrestnih mer. Nenaden vzporedni premik terminske strukture obrestnih mer za +2% bi skupaj pozitivno vplival na neto obrestne prihodke (+10,5% v obdobju treh let, **graf 2**) in blago negativno na ekonomsko vrednost lastniškega kapitala (–2,7% navadnega lastniškega temeljnega kapitala, **graf 3**), pri tem pa bi bil slednji najslabši rezultat za ekonomsko vrednost lastniškega kapitala po vseh obravnavanih obrestnih šokih.

Rezultatov analize ne bi smeli napačno razlagati kot odsotnost tveganja, zlasti zato, ker upoštevajo pričakovanja bank glede vedenja komitentov. Banka lahko na primer modelira nezapadle vloge kot dolgoročne obveznosti s fiksno obrestno mero. V obdobju, ko obrestne mere rastejo, bi prevrednotenje teh vlog, ki bi nastopilo hitreje, kakor ga banka pričakuje, povzročilo nižje neto obrestne prihodke od pričakovanih. Banke so svoje modele vlog večinoma umerile glede na obdobje zmanjševanja obrestnih mer. Modeli zato lahko le deloma izkazujejo odziv komitentov na

[3] Ekonomska vrednost lastniškega kapitala kaže učinek sprememb obrestnih mer na vrednost bančne knjige.

[4] Podrobnosti si lahko ogledate v objavi na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

povečanje obrestnih mer. Poleg tega pa so bila modelirana trajanja osnovnih vlog v nekaterih primerih presenetljivo dolga.

Graf 3

Povprečna sprememba ekonomske vrednosti lastniškega kapitala glede na obrestni šok

(sprememba ekonomske vrednosti lastniškega kapitala kot delež lastniškega temeljnega kapitala)

Vir: ECB.
Opombe: Podatki temeljijo na skupnih projekcijah ekonomske vrednosti lastniškega kapitala po vseh večjih valutah in skupnem lastniškem temeljnem kapitalu v celotnem vzorcu 111 bank. Pri konstantnih stopnjah, predvidenih pri šoku konec leta 2016, se ekonomska vrednost lastniškega kapitala ne spremeni.

Rezultati kažejo tudi, da banke precej uporabljajo izvedene finančne instrumente na obrestno mero v bančnih knjigah. Banke na splošno uporabljajo izvedene finančne instrumente za varovanje neskladij v profilih prevrednotenja sredstev in obveznosti. Nekatere banke uporabljajo izvedene finančne instrumente na obrestno mero tudi zato, da dosežejo ciljni profil obrestnih mer. Skupni učinek teh poslov na občutljivost ekonomske vrednosti lastniškega kapitala je pri vseh bankah omejen (+1,7% navadnega lastniškega temeljnega kapitala pri vzporednem šoku navzgor). Ta omejeni vpliv je predvsem posledica izravnavanja izpostavljenosti med bankami, katerih izvedeni finančni instrumenti skrajšujejo trajanje finančnega premoženja, in tistimi, katerih izvedeni finančni instrumenti trajanje podaljšujejo (55% oz. 45% vzorca).

Rezultati analize iz leta 2017 so bili uporabljeni v procesu nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP). Poleg tega bo analiza zagotovila dragocene podatke za razpravo o nadzoru obrestnega tveganja v bančni knjigi. Analiza bi lahko bila izhodišče za nadaljnje analize s strani skupnih nadzorniških skupin.

Okvir 1

Konsolidacija bančnega sektorja – ovire za čezmejne prevzeme in združitve

Zdrav bančni sistem je tesno povezan z zdravim trgom za bančne prevzeme in združitve. Evropska bančna unija, vključno z evropskim bančnim nadzorom, bo bankam olajšala čezmejne združitve.

Čezmejne združitve v euroobmočju bi lahko imele tri glavne prednosti. Prvič, okrepile bodo finančno integracijo v euroobmočju in utrle pot k skupnemu cilju evropskega bančnega sektorja, ki bo

resnično evropski. Drugič, varčevalci bodo imeli več možnosti pri vlaganju denarja, podjetja in gospodinjstva pa bodo lahko pridobila več virov financiranja. Tretjič, delitev tveganj bo boljša, kar bo gospodarstvu EU pomagalo, da postane stabilnejše in učinkovitejše. Združitve bank lahko imajo pomembno vlogo tudi pri zmanjševanju čezmernih zmogljivosti in povečevanju učinkovitosti samih bank. Te koristi se lahko uresničijo le, če so združitve bonitetno zdrave.

Stanje trga prevzemov in združitev

Po začetnem povečanju po uvedbi eura se število prevzemov in združitev v euroobmočju zmanjšuje. Leta 2016 so tako z vidika števila poslov in njihove vrednosti prevzemi in združitve dosegli najnižjo raven od leta 2000.[5] Poleg tega so te združitve večinoma domače in ne čezmejne.

Združitve bank so kompleksne, drage in tvegane, njihov uspeh pa je odvisen od nekaterih pogojev, ki jih omogočajo. Ta korak mora biti za banke zanesljiv, vendar je videti, da v tem trenutku banke še nimajo potrebnega zaupanja.

Zlasti je pogosto prisotna negotovost glede gospodarske vrednosti, ki jo prinašajo združitve. Pri pregledu potencialnih partnerjev se lahko pojavijo dvomi o kakovosti njihovega premoženja in njihovi zmožnosti za ustvarjanje dobička. V nekaterih delih euroobmočja so deleži slabih posojil še vedno visoki in njihove prave vrednosti ni lahko oceniti.

Poleg tega je videti, da je prisotna negotovost glede nekaterih dolgoročnih elementov uspešnosti bank. Kako bodo na primer na optimalno strukturo in velikost banke vplivale digitalizacija in z njo povezane spremembe na trgu? Ali je še vedno smiselno prevzeti mreže podružnic, če so zaradi elektronskega bančništva vedno manj uporabne? Določeno vlogo ima tudi negotovost glede zakonodaje. Videti je, da bi številne banke želele, da se najprej v celoti uvede enotni evropski pravilnik, šele potem pa bodo razmislile o velikem koraku, kakršen je združitev z drugo banko.

Negotovosti dopolnjuje še čezmejna razsežnost. Prvič, pri čezmejnih združitvah morajo banke preseči državne meje, hkrati pa tudi kulturne in jezikovne ovire. Pomanjkanje harmonizacije v pravni in regulativni podlagi, ki ureja nadzorniške preglede prevzemov in združitev v državah, ki sodelujejo v EMN, lahko povzroči povečanje stroškov čezmejnih prevzemov in združitev, lahko pa se tudi izkaže, da jih ovira. Nacionalni zakoni, ki urejajo združitve, so po državah pogosto različni.

Na splošno sta pri tem pomembna izločitev kapitala in likvidnosti v okviru jurisdikcije. V okviru pregleda uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR) in direktive o kapitalskih zahtevah (CRD IV) se obravnavajo možnosti, da bi opustili čezmejne zahteve znotraj skupin, in če bi bile te opustitve sprejete, bi lahko podpirale čezmejne prevzeme in združitve. Direktiva CRD IV in uredba CRR poleg tega še vedno vsebujeta številne možnosti in diskrecijske pravice, ki se na nacionalni ravni izvajajo različno. Zaradi tega sta otežena zagotavljanje dosledne skupne ravni regulativnega kapitala po različnih državah članicah in celovita primerjava kapitalskih pozicij bank.

Seveda so lahko pri odločitvah bank o konsolidaciji pomembni tudi drugi regulativni dejavniki. Odvračilne so na primer lahko zahteve po dodatnem kapitalu, ki bi lahko bile posledica povečanja obsega in kompleksnosti banke prek blažilnikov za druge sistemsko pomembne institucije ali celo za svetovne sistemsko pomembne banke.

[5] ECB, Financial Integration in Europe, maj 2017.

Poleg tega se v EU in euroobmočju še vedno razlikujejo del zakonodajnega okvira (npr. zakonodaja o insolventnosti), davčni sistemi in predpisi (npr. varstvo potrošnikov), ki podpirajo delovanje finančnih sistemov.

Evropski bančni nadzor te ovire sicer lahko izpostavi, vendar pa je njegova vloga pri oblikovanju okolja omejena. Konsolidacija sama mora biti prepuščena tržnim silam, spremembe zakonodaje pa zakonodajalcem.

Vendar pa je evropski bančni nadzor pomagal zmanjšati negotovost glede kakovosti finančnega premoženja bank, prvi korak v tej smeri pa je bil pregled kakovosti sredstev v letu 2014. Poleg tega si je kot prednostno nalogo zastavil obravnavo bančnih portfeljev slabih posojil. Nadzorniki lahko tudi zagotovijo učinkovitost nadzornih procesov, povezanih z združitvami. Na strani zakonodaje je pomembno, da se zagotovita dosledno in skrbno izvajanje dogovorjenih reform, vključno z Baslom III, ter nadaljnje ukrepanje v smeri dokončanja bančne unije, zlasti pa evropske sheme jamstva za vloge. Vsi ti dejavniki bodo pomagali zmanjševati negotovost.

1.1.4 Splošna uspešnost pomembnih bank v letu 2017

Leto 2016 je bilo za banke euroobmočja posebej težko, vendar pa so se razmere leta 2017 nekoliko izboljšale. V prvih treh četrtletjih 2016 so se dobički iz poslovanja pomembnih institucij pred oslabitvami zmanjšali za 10% v primerjavi s prvimi tremi četrtletji 2015. V prvih devetih mesecih 2017 so se dobički iz poslovanja pred oslabitvami povečali (+2%). V povezavi z močnim zmanjšanjem oslabitev (–14,9% v primerjavi z letom 2016, –35,2% v primerjavi z letom 2015) je to povzročilo sorazmerno izboljšanje medletne dobičkonosnosti lastniškega kapitala za pomembne institucije, ki so v povprečju dosegle 7,0% v primerjavi s 5,4% leta 2016 in 5,7% leta 2015.

To splošno izboljšanje pa prikriva precejšnje razlike med bankami. Okoli ducat bank še vedno ustvarja izgube, medtem ko je skupina približno štiriindvajsetih bank v zadnjih treh letih dosegla povprečno dobičkonosnost lastniškega kapitala okoli 8% ali več. Ker številne banke, ki kotirajo na borzi, še vedno trgujejo z razmerjem med tržno in knjigovodsko vrednostjo pod ena, so potrebne nadaljnje izboljšave, da bi se zadovoljila pričakovanja vlagateljev.

Izboljšanje dobičkov iz poslovanja pred oslabitvami je bilo posledica povečanja čistih prihodkov od provizij in opravnin za 3,2% in čistih prihodkov od trgovanja, ki so se povečali za 62% v primerjavi s prvimi tremi četrtletji 2016. Neto obrestni prihodki so se nasprotno še naprej zmanjševali in so bili 1,9% pod vrednostjo, zabeleženo v prvih treh četrtletjih 2016, potem ko so se že zmanjšali za 0,9% od prvih treh četrtletij 2015.

Graf 4

Višja donosnost lastniškega kapitala leta 2017 zaradi večjih dobičkov iz poslovanja in manjših oslabitev

(Vse postavke so izražene kot odstotni delež lastniškega kapitala)

Vir: ECB Supervisory Banking Statistics.
Opomba: Podatki za vsa leta so prikazani kot medletni kumulirani podatki za drugo četrtletje.

Videti je, da je bilo zmanjšanje neto obrestnih prihodkov od tretjega četrtletja 2015 do tretjega četrtletja 2016 posledica zmanjšanja marž, saj se je obseg posojil povečal za 4,7%. Nasprotno pa se je od tretjega četrtletja 2016 do tretjega četrtletja 2017 obseg posojil zmanjšal za 2,1%, in sicer zlasti obseg posojil finančnim institucijam (posojila kreditnim institucijam –11,8%, posojila drugim finančnim družbam –7,3%). Treba je omeniti, da je kljub temu negativnemu trendu skoraj polovici pomembnih institucij uspelo izboljšati neto obrestne prihodke.

K pozitivnim rezultatom bank v prvih treh četrtletjih 2017 so pripomogli nižji stroški poslovanja, ki so najnižji od leta 2015. Glede na prvih devet mesecev leta 2016 so se zmanjšali za 2,3% (–1,6% v primerjavi s prvimi devetimi meseci leta 2015), najverjetneje zaradi ukrepov prestrukturiranja, ki so jih v zadnjem času sprejele nekatere banke euroobmočja.

1.2 Delo na slabih posojilih

1.2.1 Stanje v Evropi

Raven slabih posojil se je od leta 2015 znižala, vendar je še vedno nevzdržna

Slaba posojila v bilancah stanja pomembnih institucij so v tretjem četrtletju 2017 znašala skoraj 760 milijard EUR, potem ko so na začetku leta 2015 znašala 1 bilijon EUR. V nekaterih delih bančnega sektorja je slabih posojil odločno preveč. Slaba posojila so očitno precejšnja težava evropskega bančnega sektorja. To je zato, ker vplivajo na bilance stanja bank, zmanjšujejo dobičke, preusmerjajo sredstva z bolj produktivne rabe in bankam onemogočajo posojanje gospodarstvu. Zato se morajo banke z njimi spopasti. Delo na slabih posojilih je bila leta 2017 ena najpomembnejših prednostnih nalog za bančni nadzor ECB. Tekoči projekt usklajuje

skupina za slaba posojila na visoki ravni, ki poroča neposredno Nadzornemu odboru ECB. Glavni cilj skupine je razviti učinkovit in enoten nadzorni pristop za banke z najvišjimi stopnjami slabih posojil.

ECB četrtletno objavlja publikacijo Supervisory Banking Statistics,[6] ki vsebuje podatke o kakovosti sredstev pomembnih institucij. V **tabeli 1** je prikazano znižanje stopenj slabih posojil od leta 2016 do 2017.

Tabela 1

Slaba posojila in druga finančna sredstva – zneski in deleži po referenčnih obdobjih

(v milijardah EUR; odstotki)

Postavka	III 2016	IV 2016	I 2017	II 2017	III 2017
Krediti[1)]	14.170,1	14.248,1	14.675,1	14.516,8	14.728,4
Slaba posojila in druga finančna sredstva	920,1	876,9	865,4	795,1	759,1
Delež slabih posojil	6,5%	6,2%	5,9%	5,5%	5,2%
Delež pokritosti slabih posojil	45,8%	46,3%	46,6%	46,3%	45,9%

Vir: ECB.
Opombe: Pomembne institucije na najvišji ravni konsolidacije, za katere sta na voljo skupno poročanje o kapitalski ustreznosti (COREP) in finančno poročanje (FINREP). Natančneje, v drugem četrtletju 2016 zajema 124 pomembnih institucij, v tretjem četrtletju 2016 122, v četrtem četrtletju 2016 121, v prvem četrtletju 2017 118 in v drugem četrtletju 2017 114. Število subjektov na referenčno obdobje izkazuje spremembe, ki so posledica sprememb seznama pomembnih institucij na podlagi ocene, ki jo je opravil bančni nadzor v ECB in ki se navadno izvede na letni ravni, ter prevzemov in združitev.
1) Krediti so v tabelah, ki prikazujejo kakovost sredstev, izraženi v bruto knjigovodski vrednosti. Skladno s FINREP: (i) so izpostavljenosti v posesti za trgovanje izključene, (ii) stanje na računih pri centralni banki in druge vloge na vpogled pa so vključeni. Po opredelitvi Evropskega bančnega organa so slaba posojila krediti in druga finančna sredstva, razen tistih v posesti za trgovanje, ki izpolnjujejo eno od naslednjih meril ali obe: (a) pomembna posojila z več kot 90-dnevno zamudo pri odplačilu; (b) po ocenah je malo verjetno, da bo dolžnik v celoti poravnal svoje kreditne obveznosti brez unovčenja zavarovanja, ne glede na to, ali obstajajo morebitni zapadli neplačani zneski, in ne glede na število dni zamude pri odplačilu. Stopnja pokritosti je razmerje med akumuliranimi oslabitvami na kredite in druga finančna sredstva ter slabimi posojili.

Deleži slabih posojil so v euroobmočju zelo različni

Pregled euroobmočja pokaže, da se deleži slabih posojil še vedno precej razlikujejo po državah, kot je prikazano na **sliki 2**. V drugem četrtletju 2017 so imele največji delež slabih posojil grške in ciprske pomembne institucije (po državah tehtano povprečje znašalo 46,6% oziroma 34,0%), tretji največji delež slabih posojil (18,1%) pa so imele portugalske pomembne institucije. Če pogledamo trend, se je delež slabih posojil medletno precej zmanjšal za pomembne institucije na Cipru (–6,3 odstotne točke), na Irskem (–5,6 odstotne točke), v Italiji (–4,4 odstotne točke) in Sloveniji (–3,2 odstotne točke). V tretjem četrtletju 2017 je delež slabih posojil italijanskih pomembnih institucij znašal 196 milijard EUR, sledile so jim francoske (138 milijard EUR), španske (112 milijard EUR) in grške pomembne institucije (106 milijard EUR).

6 Supervisory Banking Statistics: statistični podatki temeljijo na podatkih, zbranih v skladu z izvedbenimi tehničnimi standardi (Implementing Technical Standards, ITS) za nadzorniško poročanje, določenimi z Izvedbeno uredbo Evropske komisije (EU) št. 680/2014 in Uredbo ECB o poročanju nadzorniških finančnih informacij (ECB/2015/13).

Slika 2

Slaba posojila in druga finančna sredstva[1] – deleži po državah, referenčno obdobje II 2017

Vir: ECB.
Opombe: Pomembne institucije na najvišji ravni konsolidacije, za katere sta na voljo skupno poročanje (COREP) in finančno poročanje (FINREP).
C: vrednost ni vključena zaradi zaupnosti.
1) Krediti in druga finančna sredstva so v tabelah, ki prikazujejo kakovost sredstev, izraženi v bruto knjigovodski vrednosti. Skladno s FINREP: (i) so izpostavljenosti v posesti za trgovanje izključene, (ii) stanje na računih pri centralni banki in druge vloge na vpogled pa so vključeni.
2) Na Slovaškem ni pomembnih institucij na najvišji ravni konsolidacije.
Nekatera FINREP so brez transferjev slabih posojil, ki so v teku in bodo po pričakovanjih v kratkem dokončani.

1.2.2 Potrebna je celovita strategija za reševanje slabih posojil

Strategija se je izkazala za potrebno na treh glavnih področjih: (i) nadzorniški ukrepi, (ii) reforme zakonodaje in pravosodja ter (iii) sekundarni trgi za slaba posojila

Bančni nadzor v ECB je že zgodaj poudaril, da je za reševanje slabih posojil potrebno skupno prizadevanje vseh zainteresiranih strani. To je bila tudi ena od glavnih ugotovitev preglednega poročila ECB o nacionalnih praksah, katerega zadnja različica je bila objavljena junija 2017 (glej razdelek 1.2.3.1). V poročilu je bila navedena potreba po celoviti evropski strategiji na treh ključnih področjih: (i) nadzorniški ukrepi, (ii) reforme zakonodaje in pravosodja ter (iii) potreba po razvoju sekundarnih trgov za problematična sredstva.

Slika 3

Celovita strategija za reševanje slabih posojil zahteva ukrepanje vseh zainteresiranih strani, vključno z EU in nacionalnimi javnimi organi

Kar zadeva nadzorniške ukrepe, je bančni nadzor v ECB uvedel celovit nadzorniški okvir za slaba posojila, ki obsega:

- objavo napotkov vsem pomembnim institucijam, v katerih so poudarjena nadzorniška pričakovanja glede upravljanja in zmanjševanja slabih posojil;
- razvoj kvantitativnih nadzorniških pričakovanj za spodbujanje pravočasnega oblikovanja rezervacij v prihodnosti;
- opravljanje rednih pregledov na kraju samem s poudarkom na slabih posojilih;
- zbiranje dodatnih ustreznih podatkov od bank z velikim deležem slabih posojil.

Po sklepih Ekonomsko-finančnega sveta z dne 11. julija 2017 o akcijskem načrtu za reševanje problema slabih posojil v Evropi je bančni nadzor v ECB podprl tudi Evropski bančni organ (EBA) pri izdaji splošnih smernic o upravljanju slabih posojil, ki enotno veljajo za vse banke v EU. Bančni nadzor v ECB poleg tega sodeluje z EBA pri spodbujanju izboljšanja kreditnih standardov za nova posojila.

Na splošno je dejavno sodeloval pri številnih drugih pobudah v zvezi s slabimi posojili na treh zgoraj navedenih področjih, vključno s tistimi, ki so del akcijskega načrta EU (kot je bilo julija 2017 dogovorjeno v okviru Sveta EU), v tesnem sodelovanju z zainteresiranimi stranmi, ki vodijo pobude.

1.2.3 Ključni elementi za nadzorniški pristop k slabim posojilom

1.2.3.1 Pregled nacionalnih praks

Analizirane so bile trenutne nadzorniške in regulativne prakse ter ovire pri reševanju slabih posojil

ECB je junija 2017 objavila najnovejši pregled nacionalnih nadzorniških praks in pravnih okvirov v zvezi s slabimi posojili. V tem poročilu so predstavljene analize

praks v vseh 19 državah euroobmočja, kakršne so bile decembra 2016.[7] Poleg iskanja najboljših nadzorniških praks je bil njegov namen poiskati (i) sedanje regulativne in nadzorniške prakse ter (ii) ovire v zvezi z reševanjem slabih posojil. Ta posodobljeni in razširjeni pregled temelji na predhodnem pregledu nacionalnih nadzorniških praks in pravnih okvirov v zvezi s slabimi posojili. Navedeni pregled je obsegal osem držav euroobmočja (Ciper, Grčijo, Irsko, Italijo, Portugalsko, Slovenijo, Španijo in Nemčijo) in je bil objavljen septembra 2016. Osredotočen je bil na odkrivanje najboljših praks v jurisdikcijah s sorazmerno visokimi deleži slabih posojil ali »sektorske« težave zaradi slabih posojil in obstoječih okvirov za upravljanje slabih posojil.[8]

Ena ključnih ugotovitev je, da morajo biti vse zainteresirane strani pripravljene za pravočasno in učinkovito upravljanje pravnih vidikov

Pregled iz leta 2017 je pokazal, da je bil v euroobmočju z nadzorniškega vidika dosežen določen napredek pri obravnavi vprašanja slabih posojil. Pregled je v povezavi z izkušnjami iz jurisdikcij z visoko stopnjo slabih posojil pokazal ključno ugotovitev: vse zainteresirane strani morajo biti proaktivne in pripravljene, preden stopnje slabih posojil preveč narastejo. Številne države z nizko stopnjo slabih posojil od nastopa krize niso popravile svojega pravniega okvira za to področje. Morale bi biti bolje pripravljene za pravočasno in učinkovito upravljanje pravnih vidikov, ki bi lahko bili posledica morebitnega prihodnjega povišanja stopenj slabih posojil. To na primer pomeni pospešitev zunajsodnih mehanizmov (npr. pri unovčenju zavarovanja ali obdelavi terjatev v primeru insolventnosti podjetij in gospodinjstev).

Kar zadeva nadzorno ureditev in prakse za obravnavo slabih posojil, je pregled pokazal, da so orodja, kot so inšpekcijski pregledi na kraju samem, osredotočeni na zaostala plačila in upravljanje slabih posojil, ključnega pomena za zgodnje odkrivanje novih težav. Glede tega so napotki ECB bankam v zvezi s slabimi posojili, ki se uporabljajo za vse pomembne institucije, pomemben element nadzorniške ocene (glej razdelek 1.1.2).

Države euroobmočja v času objave pregleda nacionalnih praks na splošno niso imele posebnih napotkov v zvezi s slabimi posojili za manj pomembne institucije. Številni pristojni nacionalni organi so navedli, da razmišljajo o uporabi napotkov ECB v zvezi s slabimi posojili tudi za manj pomembne institucije. Svet EU je v svojih sklepih julija 2017 predlagal EBA, naj do poletja 2018 izda splošne smernice o upravljanju nedonosnih posojil, ki bodo skladne s prej navedenimi napotki in se bodo razširjeno uporabljale za vse banke povsod po EU.

Kar zadeva reformo zakonodaje, pregled kaže, da se je pravni okvir v državah z velikim deležem slabih posojil zelo malo izboljšal (z nekaterimi izjemami). V vsakem primeru je še prezgodaj, da bi lahko ocenili učinkovitost teh sprememb. Kar zadeva pravosodne sisteme (vključno z zaposlovanjem izvedencev s področja insolventnosti), spremembe ne sledijo dogajanjem na področju zakonodaje.

---

7 Glej ECB, Pregled nacionalnih nadzorniških praks in pravnih okvirov v zvezi s slabimi posojili, junij 2017.

8 Glej ECB, Pregled nacionalnih nadzorniških praks in pravnih okvirov v zvezi s slabimi posojili, september 2016.

Kar zadeva informacijske okvire za slaba posojila, je pregled pokazal, da ima večina držav euroobmočja vzpostavljen centralni register posojil, ki ga običajno upravlja nacionalna centralna banka. Na splošno se šteje, da so taki registri dragoceno nadzorniško orodje za analize na kraju samem in drugih lokacijah ter za izmenjavo informacij med bankami.

1.2.3.2 Napotki v zvezi s slabimi posojili in ustrezno spremljanje

Objava napotkov v zvezi s slabimi posojili za banke je bila pomemben korak pri reševanju vprašanja slabih posojil povsod po euroobmočju

Bančni nadzor v ECB je marca 2017 objavil kvalitativne napotke za banke o načinu obravnavanja slabih posojil [9] (v nadaljevanju: napotki v zvezi s slabimi posojili). Objava je sledila javnemu posvetovanju, ki je potekalo od 12. septembra 2016 do 15. novembra 2016. Javna obravnava je bila 7. novembra 2016. Prispelo je več kot 700 posamičnih pripomb, ki so bile obravnavane med posvetovanjem. Razvoj napotkov v zvezi s slabimi posojili je bil pomemben korak v smeri bistvenega zmanjšanja slabih posojil v euroobmočju.

Namen in vsebina napotkov v zvezi s slabimi posojili

Napotki v zvezi s slabimi posojili opisujejo nadzorniška pričakovanja za vsako stopnjo v življenjskem ciklu upravljanja slabih posojil

Ključno politično sporočilo napotkov v zvezi s slabimi posojili je, da bi morale zadevne banke obravnavati visoke stopnje slabih posojil prednostno in izčrpno, tako da bi na to težavo osredotočile svoje notranje upravljanje ter vzpostavile lastne operativne načrte in kvantitativne cilje. Vse tri elemente bodo nadzorovale ustrezne skupne nadzorniške skupine. Pristop »počakajmo in bomo videli«, ki smo ga v preteklosti že tolikokrat videli, se ne more nadaljevati. Lastni cilji bank morajo biti ustrezno vključeni v sheme spodbud za upravljavce in pod skrbnim nadzorom upravljalnih organov.

Napotki v zvezi s slabimi posojili so praktičen dokument, ki določa nadzorniška pričakovanja na vseh pomembnih področjih, ki bi jih morale banke obravnavati pri ravnanju s slabimi posojili. Temeljijo na skupni opredelitvi nedonosnih izpostavljenosti, ki jo je sprejel Evropski bančni organ.[10] Pokrivajo pa tudi vidike zaseženega premoženja in donosnih izpostavljenosti, pri katerih obstaja veliko tveganje, da bodo postale nedonosne, vključno z izpostavljenostmi z »nadzornega seznama« in donosnimi prestrukturiranimi izpostavljenostmi.

Napotki v zvezi s slabimi posojili so bili pripravljeni na podlagi obstoječih najboljših praks v več državah euroobmočja. Njihova struktura sledi življenjskemu ciklu upravljanja slabih posojil ter opisuje s tem povezana nadzorniška pričakovanja glede strategij za slaba posojila, glede upravljanja slabih posojil in poslov z njimi, prestrukturiranja, prepoznavanja slabih posojil, oblikovanja rezervacij, odpisa in vrednotenja zavarovanj.

---

9 ECB, Napotki bankam v zvezi s slabimi posojili, marec 2017.

10 Glej Prilogo V k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 680/2014.

Nadaljnje delo s slabimi posojili in strategije za zaseženo premoženje

Banke z visokim deležem slabih posojil so ECB v ocenjevanje predložile svoje strategije in operativne načrte za zmanjševanje slabih posojil

Po objavi napotkov v zvezi s slabimi posojili so morale pomembne institucije z visokim deležem slabih posojil bančnemu nadzoru v ECB predložiti svoje strategije in operativne načrte za zmanjševanje slabih posojil. Za zagotovitev primerljivih informacij in enakih pogojev obravnave je bil za banke pripravljen poseben obrazec, ki so ga morale izpolniti. Z uporabo tega obrazca so morale banke na ravni portfeljev prikazati, kako in v kolikšnem času so načrtovale zmanjšanje obsega slabih posojil in zaseženega premoženja.

Banke so od marca do junija 2017 predložile svoje strategije, bančni nadzor v ECB pa jih je ocenil glede na nadzorniška pričakovanja. Oceno so izvedle skupne nadzorniške skupine s pomočjo horizontalne skupine za slaba posojila za vsako banko posebej. Skupne nadzorniške skupine so se v postopku srečevale z bankami in se pogovorile o strategijah.

Za strategijo, operativne načrte in kvantitativne cilje za slaba posojila je odgovorna vsaka banka sama, bančni nadzor v ECB pa od njih pričakuje, da bodo ambiciozne in verodostojne, da tako zagotovijo pravočasno in zadostno zmanjšanje obsega slabih posojil.

Ocena strategij za slaba posojila

Strategije morajo biti ambiciozne in verodostojne, okviri upravljanja pa morajo ustrezati svojemu namenu

V skladu z napotki v zvezi s slabimi posojili bi morala vsaka banka s svojim okvirjem upravljanja zagotoviti tekoče izvajanje strategije za slaba posojila. V tem okviru skupne nadzorniške skupine ocenjujejo strategije za vsako banko posebej; pri tem so osredotočene na tri temeljne elemente: (i) stopnjo ambicioznosti, (ii) verodostojnost strategije in (iii) vidike upravljanja.

Stopnja ambicioznosti se meri z bruto in neto zmanjšanjem nedonosnih izpostavljenosti in zaseženega premoženja, ki ga banka načrtuje doseči v obdobju treh let. Za vsako banko je določena primerna stopnja ambicioznosti. Ta upošteva več elementov, na primer finančno stanje banke, njen profil tveganosti, značilnosti portfelja slabih posojil in makroekonomsko okolje. Bančni nadzor v ECB je opravil primerjalne analize stopenj ambicioznosti, ki jih napovedujejo banke z velikim deležem slabih posojil, na ravni držav in institucij.

Pri oceni verodostojnosti bančnih strategij je bančni nadzor v ECB uporabil širok spekter analiz, s katerimi je ugotavljal, ali napovedane stopnje ambicioznosti ustrezajo temu, kar lahko dosežejo. Zadevni kazalniki obsegajo: kapitalsko zmogljivost, pokritost z rezervacijami in trende, pomembnost strategij na strani aktive, analizo starosti, predpostavke o prilivih v portfelj slabih posojil in odlivih iz njega, poplačila in vire zanje, časovne razporede in razpršitev strateških opcij.

Kakšna je ambiciozna in verodostojna strategija za slaba posojila?

- Nadzor in lastništvo s strani upravljalnega organa.
- Jasni in nedvoumni cilji za zmanjšanje obsega slabih posojil, ki jih banka dovolj podrobno po segmentih navede od spodaj navzgor.
- Podrobna ocena učinka posameznih elementov strategije zmanjševanja slabih posojil na kapital, tveganju prilagojeno aktivo in rezervacije s podrobno utemeljitvijo za pomoč pri izvajanju strategije in ciljev.
- Razpršitev po različnih strateških opcijah z močno osredotočenostjo na slaba posojila, ki so v zamudi več kot dve leti.
- Močno strateško upravljanje, vključno z dobro opredeljenimi spodbudami za zaposlene na ravni vodstva in operativni ravni, za učinkovito doseganje ciljev za zmanjševanje slabih posojil na vseh ravneh verige reševanja slabih posojil.
- Trdne interne operativne zmogljivosti in okviri za doseganje dejanskega zmanjševanja slabih posojil, vključno s sposobnostjo pravočasne obravnave posojilojemalcev, da se zniža stopnja izpostavljenosti, ki postanejo nedonosne.
- Če je relevantno za banko, velik poudarek na pravočasni prodaji zaseženega premoženja ali na večjih rezervacijah, če prodaja ni izvedena kratkoročno.
- Podroben operativni načrt, ki določa ključne rezultate, mejnike, ukrepe in časovni razpored, potrebne za uspešno izvajanje strategije.
- Velik poudarek na zdravem restrukturiranju, tj. odkrivati vzdržne posojilojemalce in jim zagotavljati izvedljive možnosti prestrukturiranja, da se tako povrne donosnost njihovih posojil.
- Dobro pripravljena orodja za restrukturiranje, podrobno nadzorovana z vidika učinkovitosti.
- Podroben okvir nadzora za izvajanje strategije, ki omogoča ugotavljanje dejavnikov, ki povzročajo nezadostno/čezmerno uspešnost.

Ocenjevanje upravljanja se usmerja na številna področja, ki obsegajo: (i) proces samoocenjevanja bank; (ii) stopnjo nadzora in spremljanja strateškega načrta s strani upravljalnega organa; (iii) vzpostavljene sheme spodbud za boljše izvajanje strategije; (iv) načine, kako je strategija vključena v vsakodnevne operacije; (v) raven sredstev (notranjih in zunanjih), dodeljenih banki za reševanje posojil, in (vi) strategije, ki so podlaga za operativne načrte.

1.2.3.3 Kvantitativna nadzorniška pričakovanja glede pravočasnega oblikovanja rezervacij

Osnutek dodatka k napotkom v zvezi s slabimi posojili predstavlja nadzorniška pričakovanja glede stopenj in časovnega razporeda bonitetnega oblikovanja rezervacij, uporabljal pa se bo za vsako posamezno banko

ECB mora v skladu s svojim mandatom uporabljati v prihodnost usmerjen pristop za proaktivno obravnavanje tveganj. Bančni nadzor v ECB je od objave napotkov v zvezi s slabimi posojili in glede na pretekle izkušnje nadaljeval delo na nadaljnjih ukrepih za reševanje slabih posojil. Dne 4. oktobra 2017 je objavil osnutek dodatka k napotkom v zvezi s slabimi posojili, namenjen posvetovanju. Namen dodatka je spodbujati bolj pravočasno oblikovanje rezervacij za nova slaba posojila, da se tako v prihodnje prepreči kopičenje slabih posojil. Med javnim posvetovanjem, ki se je zaključilo 8. decembra 2017, je bančni nadzor v ECB prejel 458 posameznih pripomb 36 nasprotnih strank. To so dragocene povratne informacije, ki so bile podrobno obravnavane pri finalizaciji dokumenta.

Nadzorniška pričakovanja bodo izboljšala nadzorniško konvergenco in zagotovila enake pogoje obravnave. Seveda je treba pričakovanja preučiti za vsak primer posebej. V tem okviru so splošna nadzorniška pričakovanja, predstavljena v dodatku, da se za nezavarovana posojila doseže 100-odstotno kritje v dveh letih od opredelitve posojila kot slabega. Za zavarovana posojila je ustrezni časovni okvir sedem let. Da se preprečijo sunkoviti učinki, je pri doseganju navedenih nadzorniških pričakovanj pomembna ustrezno postopna pot, ki se začne z opredelitvijo posojila kot slabega.

Ravni bonitetnih rezervacij se ocenjujejo v okviru običajnega nadzorniškega dialoga. Najprej nadzornik določi, ali banka ustrezno obračunava popravke vrednosti za kritje pričakovanih izgub iz naslova kreditnega tveganja. Obračunani popravki vrednosti se nato primerjajo z nadzorniškimi pričakovanji, določenimi v dodatku.

Natančneje, med nadzorniškim dialogom bo ECB z bankami razpravljala o morebitnih razhajanjih glede pričakovanj o bonitetnem oblikovanju rezervacij. ECB bo nato obravnavala odstopanja za vsako banko posebej in po temeljiti analizi, ki bi lahko vključevala poglobljene analize, preglede na kraju samem ali oboje, odločila, ali je za posamezno banko potreben nadzorniški ukrep. Postopek ni avtomatiziran. Ta nadzorniška pričakovanja za razliko od pravil iz prvega stebra niso zavezujoče zahteve, ki sprožijo samodejne odzive.

1.2.3.4 Inšpekcijski pregledi slabih posojil na kraju samem

Leta 2017 je bilo opravljenih 57 inšpekcijskih pregledov kreditnega tveganja, od katerih jih je šest vodila ECB, 51 pa pristojni nacionalni organi. Upravljanje in vrednotenje slabih posojil je bila ključna tema teh inšpekcijskih pregledov, obravnavana v 54 poročilih od 57 inšpekcijskih pregledov na kraju samem. V tem okviru so bili glavni vidiki dela ocenjevanje strategij, politik in postopkov za slaba posojila (54 poročil) in kvantitativna ocena učinka (37 poročil).

Strategije, politike in postopki za slaba posojila

Z uporabo napotkov v zvezi s slabimi posojili kot referenco so bile ugotovljene naslednje najpomembnejše pomanjkljivosti v strategijah, politikah in postopkih za slaba posojila.

Kljub boljšemu upravljanju slabih posojil so pomanjkljivosti glede prepoznavanja slabih posojil skrb še vedno zaskrbljujoče, zlasti za restrukturirana slaba posojila

Strategija in upravljanje slabih posojil: na tem področju je bil zabeležen trend v smeri aktivnejšega upravljanja slabih posojil. To je večinoma rezultat poskusov bank, da bi izpolnile nadzorniška pričakovanja iz napotkov v zvezi s slabimi posojili. Večina poročil o inšpekcijskih pregledih na kraju samem opozarja, da informacije, predložene upravljalnim organom bank, še niso dovolj podrobne. To na primer vpliva na tveganja zgodnjega obveščanja in tveganja, ki nastopijo v različnih subjektih bančne skupine, ali tista, ki so nastala zaradi uporabe nekaterih modelov prestrukturiranja.

Ugotovitve se pri obstoječih slabih posojilih nanašajo na primernost rezervacij za kreditne izgube ter na uporabo zadostnih odbitkov na vrednost zavarovanja in časa odbitkov

Restrukturiranje slabih posojil: po ugotovitvah je imela večina bank pomanjkljivosti na področju učinkovitih politik restrukturiranja, in sicer bodisi na vstopni točki v status restrukturiranja ali na izhodni točki iz njega. Ob vstopu merilo izvedljivega in neizvedljivega prestrukturiranja ni natančno določeno in nekateri ukrepi restrukturiranja iz napotkov v zvezi s slabimi posojili niso priznani kot taki (npr. odobritev dodatnih sredstev, zahteva po dodatnih vrednostnih papirjih/zavarovanju). Hkrati klasični ukrepi restrukturiranja (zmanjševanje obrestnih mer, podaljšanje roka) pogosto ne sprožijo statusa slabih posojil pri poročanju o strankah v finančnih težavah. Pravila za odkrivanje finančnih težav so še vedno zelo raznolika in preveč omejujoča, predvsem zaradi pomanjkanja podatkov. Merila za izhod iz restrukturiranja, ki veljajo zlasti za restrukturiranje v poskusnem obdobju, niso ustrezno spremljana.

Pripoznanje/razvrščanje slabih posojil: večina ugotovitev je zadevala (i) pomanjkljiva merila za majhno verjetnost plačila, zlasti v določenih sektorjih (prevoz, poslovne nepremičnine, nafta in plin) ali finančnih tehnikah (financiranje z vzvodom), ter (ii) neustrezno upoštevanje samo minimalnih meril, izrecno navedenih v uredbi CRR.

Oblikovanje rezervacij za slaba posojila in vrednotenje zavarovanj: čeprav so postopki oblikovanja rezervacij vedno bolj podprti z informacijskimi orodji in podrobnejšimi politikami, so nadaljnja izboljšanja potrebna predvsem glede nerealnih vrednotenj zavarovanj (včasih popravljena navzgor, namesto da bi bila prevrednotena), preveč optimističnih odbitkov in rokov za izterjavo. Nekatere banke imajo poleg tega še vedno neprimerne prakse glede obravnave natečenih in neplačanih obresti.

Celovitost podatkov o slabih posojilih: številne ugotovitve na tem področju vključujejo pomanjkanje združevanja podatkov o tveganju za podatke, pomembne za odkrivanje finančnih težav (npr. podatki iz izkazov poslovnega izida, EBITDA, DSCR). Tudi ključni parametri (npr. odbitki zavarovanja, čas odbitkov, deleži ozdravljenih terjatev) so pogosto zelo nepravilno ocenjeni, merila za odpis (npr. izražena kot obdobje neplačila) pa pogosto niso jasno opredeljena.

Kvantitativno ocenjevanje

Po inšpekcijskih pregledih je bilo zahtevanih precej kvantitativnih popravkov, zlasti zaradi pomanjkljivih rezervacij

Poleg običajnega ocenjevanja politik in postopkov so skupine za inšpekcijske preglede na kraju samem pregledale široke vzorce kreditnih map. V tem okviru so se občasno uporabljale statistične tehnike za ocenjevanje delov kreditnega portfelja za preverjanje, ali je bila stopnja rezervacij v zadostni meri skladna z bonitetnimi zahtevami (člen 24 uredbe CRR in člen 74 direktive CRD IV, prenesena v nacionalno zakonodajo) ter mednarodnimi računovodskimi standardi (zlasti MRS 39 in MRS 8). Večina teh pregledov ni pokazala večjih sprememb ali pa na splošno znosne prilagoditve, nekateri inšpekcijski pregledi na kraju samem pa so ugotovili precejšnje kvantitativne primanjkljaje, zaradi katerih so bili sprejeti posamezni nadzorniški ukrepi.

1.2.3.5 Četrtletno zbiranje podatkov ECB za banke z velikim obsegom slabih posojil

Za pomembne institucije z velikimi izpostavljenostmi iz naslova slabih posojil je bilo uvedeno dodatno četrtletno zbiranje podatkov

Nadzorni odbor ECB je septembra 2016 odobril začetek četrtletnega zbiranja podatkov o slabih posojilih za pomembne institucije z velikimi izpostavljenostmi iz naslova slabih posojil (banke z velikim obsegom slabih posojil).[11] Cilj je dopolniti informacije, ki so jih zbrali nadzorniki v skladu z usklajenim okvirom poročanja (izvedbeni tehnični standardi EBA o nadzorniškem poročanju), z dodatnimi in podrobnejšimi podatki. Taki podatki so potrebni za učinkovito spremljanje tveganj, povezanih s slabimi posojili, v bankah z velikim obsegom slabih posojil.

Predloge ECB za poročanje, ki so se uporabljale v poročanju leta 2017,[12] dopolnjujejo obstoječe predloge FINREP za nedonosne in restrukturirane izpostavljenosti. Med drugim obsegajo tudi razčlenitev slabih posojil glede na starost in informacije o zavarovanju (tudi vključno z zaseženim premoženjem), prilive in odlive slabih posojil in podatke o prestrukturiranju/restrukturiranju.

Skupne nadzorniške skupine primerjajo podatke, ki se zbirajo četrtletno, ter jih vnašajo v oceno strategij bank, postopkov in organizacije upravljanja slabih posojil. Spodnji primer prikazuje nedonosne izpostavljenosti, v zvezi s katerimi se je začel postopek na sodišču, kot delež vzorca poročanja bank z velikim obsegom slabih posojil konec junija 2017.

[11] Kot je poudarjeno v napotkih v zvezi s slabimi posojili, bančni nadzor v ECB banke z velikim obsegom slabih posojil opredeljuje kot banke, katerih raven slabih posojil močno presega povprečno raven v EU.

[12] Četrtletno poročanje od 31. decembra 2016 do 31. decembra 2017.

Graf 5

Delež slabih posojil, v zvezi s katerimi se je začel postopek na sodišču; razvrščeno po starosti

(v odstotkih)

Vir: ECB.
Opombe: Na podlagi vzorca bank z velikim obsegom slabih posojil, ki pokriva približno 50% vseh slabih posojil pomembnih institucij. Podatki so zaokroženi.

Banke, ki sodelujejo v tem zbiranju podatkov, so bile obveščene o ustreznih zahtevah v dopisih SREP.[13]

ECB je na podlagi izkušenj iz cikla poročanja leta 2017 spremenila in uskladila obrazce za četrtletno zbiranje podatkov ter institucijam, ki poročajo, poslala popravljeno različico zahtev, ki se bodo uporabljale od 31. marca 2018.

ECB in EBA trenutno razpravljata o možnosti vključitve navedenih obrazcev za slaba posojila v usklajeni okvir poročanja.

1.2.4 Obeti in naslednji koraki

Tekoča ključna prednostna naloga bančnega nadzora v ECB na področju nadzora je nadaljevati prizadevanja za reševanje vprašanja slabih posojil v vseh pomembnih institucijah. Skupne nadzorniške skupine bodo še naprej tesno sodelovale z bankami z velikim obsegom slabih posojil, zlasti na področju strategij za reševanje slabih posojil. Te strategije se bodo po pričakovanjih podrobno spremljale in vsaj enkrat na leto posodabljale.

[13] Pravno podlago za četrtletno zbiranje podatkov o slabih posojilih za banke z velikim obsegom slabih posojil tvorita člen 10 uredbe o EMN in člen 141 okvirne uredbe o EMN. ECB lahko seveda zahteva, da kreditne institucije, ustanovljene v sodelujočih državah članicah, pošiljajo informacije, potrebne za izvajanje nalog s področja bonitetnega nadzora, vključno z informacijami, ki se pošiljajo redno in na posebnih obrazcih za namene nadzora. ECB je ta pooblastila uporabila v okviru načela čim večje harmonizacije, ki je namen izvedbenih tehničnih standardov EBA. Ta pristop omogoča ECB potrebno prožnost, da od bank pridobi podatke, ki jih potrebuje za izvajanje svojih nadzorniških nalog, in redno prilagaja/posodablja zahteve po podatkih, če se ne zbirajo v okviru izvedbenih tehničnih standardov EBA.

Končni dodatek k napotkom v zvezi s slabimi posojili je bil objavljen 15. marca 2018. Ker je dodatek osredotočen na nova slaba posojila, se bodo zadevne dejavnosti naknadnega spremljanja pri pomembnih institucijah začele izvajati postopoma.

Ker morajo številni deležniki ukrepati glede slabih posojil, bo bančni nadzor v ECB še naprej tesno sodeloval z drugimi evropskimi in nacionalnimi deležniki, da bo obravnaval preostala vprašanja v okviru za slaba posojila, kot je opisano v preglednem poročilu, objavljenem junija 2017.

1.3 Delo na tematskih pregledih

1.3.1 Poslovni modeli in dejavniki dobičkonosnosti

Evropski bančni nadzor je leta 2016 uvedel tematski pregled za poglobljeno oceno poslovnih modelov in dejavnikov dobičkonosnosti večine pomembnih institucij. Tematski pregled bo končan leta 2018.

Ocenjevanje poslovnih modelov bank in dejavnikov dobičkonosnosti je ena ključnih prednostnih nalog evropskega bančnega nadzora. Dobičkonosne banke lahko ustvarjajo kapital organsko in tako zgradijo ustrezne blažilnike, hkrati pa ohranjajo tudi razumno mero nagnjenosti k tveganjem in kreditiranja realnega gospodarstva. Po drugi strani banke, ki s težavo dosegajo vzdržno dobičkonosnost, lahko zaidejo v bolj tvegane dejavnosti.

Na dobičkonosnost pritiskajo različni dejavniki

V sedanjem okolju je dobičkonosnost bank v euroobmočju pod pritiskom zaradi nizkih obrestnih mer ter nadaljnjih velikih izgub zaradi oslabitev v nekaterih državah in sektorjih. Izziv pomenijo tudi strukturni dejavniki, kot so presežne zmogljivosti na nekaterih trgih, konkurenca nebančnega sektorja, naraščajoče povpraševanje strank po digitalnih storitvah in potreba po prilagajanju novim regulativnim zahtevam.

Prvo leto tematskega pregleda je bilo pripravljalno: razvita so bila orodja in pripravljena navodila za skupne nadzorniške skupine

Tematski pregled obravnava dejavnike dobičkonosnosti bank na ravni podjetij in po poslovnih modelih. Pri tem ima različne cilje. Ocenil bo, ali so banke sposobne zmanjšati slabosti svojih poslovnih modelov, ocenil, kako šibka dobičkonosnost vpliva na vedenje bank, ter razširil horizontalno analizo, zlasti s povezovanjem spoznanj, ki so jih pridobile skupne nadzorniške skupine, in s poenotenjem načina ravnanja na podlagi njihovih spoznanj v bankah. V prvem letu tematskega pregleda so bila vzpostavljena potrebna analitična orodja in pripravljena izčrpna navodila za pomoč skupnim nadzorniškim skupinam pri njihovem analitičnem delu.

ECB je v prvem četrtletju 2017 zbrala podatke o pričakovanih rezultatih izkaza poslovnega izida bank in predpostavkah zanje. Na splošno se pričakuje, da bodo banke v naslednjih dveh letih dosegle postopno izboljšanje dobičkonosnosti zaradi hitre rasti posojil in manjših oslabitev, medtem ko bodo neto obrestne marže ostale pod pritiskom.

V drugem letu tematskega pregleda so skupne nadzorniške skupine analizirale poslovne modele bank in dejavnike uspešnosti

V drugem in tretjem četrtletju 2017 so bili tematski pregledi osredotočeni na analize posameznih bank, ki so jih izvajale skupne nadzorniške skupine. Skupine so sodelovalne neposredno z bankami, da so pregledale vse vidike njihovih poslovnih modelov in dejavnike dobičkonosnosti. Pregledale so vse vidike – od temeljne spodobnosti bank, da ustvarjajo prihodke, do njihove sposobnosti razumevanja in usmerjanja dejavnosti ter izvajanja izbranih strategij.

Ugotovitve skupnih nadzorniških skupin se povežejo z analitičnimi rezultati generalnega direktorata ECB Mikrobonitetni nadzor IV ter povezujejo notranje in zunanje vire podatkov. To vključuje temeljito analizo najdobičkonosnejših bank, ki bo pojasnila dejavnike njihove uspešnosti in ugotovila, ali so vzdržni. Strategije bank za reševanje nizke dobičkonosnosti se precej razlikujejo: obsegajo strategije rasti za spodbujanje neto obrestnih prihodkov, širitev poslovanja, povezanega s provizijami in opravninami, zmanjševanje stroškov in digitalizacijo.

Banke so bile v okviru nadzorniškega dialoga opozorjene na pomanjkljivosti v notranji strukturi institucij za usmerjanje dobičkonosnosti ter na vprašanja v zvezi s poslovnimi načrti, na primer prevzemanjem čezmernih tveganj. Na podlagi ugotavljanja pomanjkljivosti bodo za prizadete banke pripravljeni tudi načrti za zmanjševanje tveganja, o katerih bodo obveščene na začetku leta 2018.

Rezultati tematskih pregledov bodo na koncu vneseni v letošnji proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP); na podlagi tega bi se lahko zahtevali inšpekcijski pregledi na kraju samem in poglobljeni pregledi področij, na katerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti. Analiza bo hkrati priložnost za primerjavo praks med primerljivimi bankami.

1.3.2 Vpliv MSRP 9 na oblikovanje rezervacij

Namen MSRP 9 je zagotoviti primernejše in bolj pravočasno oblikovanje rezervacij

Namen novega računovodskega standarda za finančne instrumente (MSRP 9), ki je začel veljati januarja 2018, je uporabiti spoznanja iz finančne krize, namreč, da so bile rezervacije, ki so temeljile na modelih nastalih izgub, pogosto premajhne in prepozne. Zato je bil pripravljen MSRP 9, da bi zagotovil primernejše in bolj pravočasno oblikovanje rezervacij z uvedbo modela pričakovane izgube, ki vsebuje v prihodnost usmerjene informacije.

Novi elementi, ki jih uvaja MSRP 9, pomenijo veliko spremembo v računovodstvu za finančne instrumente ter povečujejo vlogo presoje pri uvajanju in poznejši uporabi standarda. Ker so računovodski podatki podlaga za izračun bonitetnih kapitalskih zahtev, je bila ena glavnih nadzorniških prednostnih nalog EMN za leti 2016 in 2017 (i) oceniti, kako so pomembne in manj pomembne institucije pripravljene na uvedbo MSRP 9, (ii) ovrednotiti potencialni vpliv na oblikovanje rezervacij in (iii) spodbujati enotno uporabo novega standarda. Ta ocena je temeljila predvsem na praksah, ki se štejejo za najboljše na mednarodni ravni, kot je navedeno v napotkih, ki sta jih izdala Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) in Evropski bančni organ (EBA). Pri izvajanju tega nadzorniškega postopka je ECB tesno sodelovala s pristojnimi nacionalnimi organi, EBA in BCBS. Sodelovanje se bo nadaljevalo tudi med naknadnim spremljanjem, načrtovanim za leto 2018.

Prehodno obdobje bo ublažilo potencialne negativne vplive MSRP 9 na regulativni kapital bank

Kar zadeva vpliv na bonitetne podatke, je pomembno omeniti, da sta sozakonodajalca EU sprejela prehodne ukrepe. Ukrepi naj bi ublažili potencialne negativne vplive MSRP 9 na regulativni kapital bank. Ukrepi so se izvajali z Uredbo (EU) 2017/2395,[14] ki je bila objavljena v Uradnem listu EU 27. decembra 2017.

Na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru je bilo objavljeno poročilo z rezultati tematskega pregleda. V njem je bil predstavljen povzetek glavnih kvalitativnih in kvantitativnih rezultatov za pomembne in manj pomembne institucije. Splošni zaključek glede kvalitativnih rezultatov je, da so v nekaterih institucijah še potrebne izboljšave, da se zagotovi kakovostna uvedba MSRP 9. Nadzorniki so na splošno ugotovili, da so največje pomembne institucije bolj napredovale pri pripravi na novi standard kakor manjše pomembne institucije. Za pomembne institucije je najzahtevnejši vidik MSRP 9 merjenje oslabitev, ker to od institucij zahteva, da precej spremenijo svoje notranje procese in sisteme. Najzahtevnejša vidika za manj pomembne institucije sta modeliranje pričakovane kreditne izgube (ECL) in razpoložljivost podatkov. Tematski pregled je pokazal, da velika večina institucij intenzivno dela na uvajanju MSRP 9.

Po ocenah naj bi bil najmočnejši povprečni negativni učinek MSRP 9 na količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala 40 bazičnih točk

Po ocenah naj bi bil najmočnejši povprečni negativni učinek MSRP 9 na količnik regulativnega navadnega lastniškega temeljnega kapitala 40 bazičnih točk. Ta rezultat temelji na informacijah, ki so jih predložile pomembne institucije, ki so napredovale z uvajanjem MSRP 9, in torej lahko ponudijo najzanesljivejše podatke. Prav tako naj bi po pričakovanjih najmočnejši povprečni negativni učinek na količnik regulativnega navadnega lastniškega temeljnega kapitala manj pomembnih institucij znašal 59 bazičnih točk. Ob upoštevanju prehodnih ureditev bo po pričakovanjih povprečni negativni učinek MSRP 9 na navadni lastniški temeljni kapital na datum prehoda okoli 10 bazičnih točk v pomembnih institucijah in 25 bazičnih točk v manj pomembnih.[15]

Prva faza pregleda pomembnih institucij je bila opravljena v institucijah, ki so bile pripravljene na pregled v prvem četrtletju 2017. Ugotovitve in potrebe po popravnih ukrepih so bile posredovane ustreznim institucijam; skupne nadzorniške skupine bodo spremljale preostala vprašanja vse leto 2018. Institucije, ki niso bile v celoti pripravljene na ocenjevanje, so v prvem četrtletju 2017 prejele opozorilo, skupne nadzorniške skupine pa so jih ocenile do 30. novembra 2017. Opravljeno je bilo horizontalno ocenjevanje pripravljenosti vzorca manj pomembnih institucij. ECB in nacionalni pristojni organi leta 2018 načrtujejo spremljanje MSRP 9 v manj pomembnih institucijah.

[14] Uredba (EU) 2017/2395 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 glede prehodne ureditve za zmanjšanje učinka uvedbe MSRP 9 na kapital in za obravnavo določenih izpostavljenosti do javnega sektorja, denominiranih v domači valuti katere koli države članice, za namen velikih izpostavljenosti (UL L 345, 27.12.2017, str. 27).

[15] Ta učinek je bil izračunan ob upoštevanju, da se bo prvi dan 95% učinka iz naslova pričakovane kreditne izgube dodalo k navadnemu lastniškemu temeljnemu kapitalu. Za učinek iz naslova razvrstitve in merjenja se ne uporabljajo prehodni ukrepi.

1.3.3 Združevanje podatkov o tveganjih in poročanje o tveganjih

Tematski pregled združevanja podatkov o tveganjih in poročanja o tveganjih je bil ena od prednostnih nalog nadzora EMN v letih 2016 in 2017.

Uspešno upravljanje tveganj v bankah temelji na kakovosti podatkov v celotni instituciji, na učinkovitem združevanju podatkov o tveganjih in praksah poročanja o tveganjih. Vendar je bil največji nauk finančne krize ta, da nekatere banke niso zmogle v celoti prepoznati izpostavljenosti tveganjem. To je bilo zato, ker niso imele ustreznih informacij o tveganjih in so uporabljale šibke prakse združevanja podatkov o tveganjih. Sposobnost prizadetih bank za sprejemanje pravočasnih odločitev je bila močno zmanjšana, kar je imelo obsežne posledice za same banke in celoten finančni sektor.

Tematski pregled združevanja podatkov o tveganjih in poročanja o tveganjih je bil zato v letih 2016 in 2017 ena od prednostnih nalog nadzora EMN.

Tematski pregled se je začel leta 2016, obsegal pa je vzorec 25 pomembnih institucij. Opravljale so ga ustrezne skupne nadzorniške skupine ob pomoči centralizirane delovne skupine, ki so jo sestavljali zaposleni ECB in nacionalnih pristojnih organov. Nacionalni pristojni organi so pripravili operativna navodila in zagotovili, da so se na vzorcu uporabljala dosledno. Pregled se je opravljal v skladu z načelom sorazmernosti ob upoštevanju velikosti, poslovnih modelov in kompleksnosti pregledovanih bank.

Rezultati pregleda so bili posredovani bankam, v drugem četrtletju 2017 pa so banke prejele tudi zahteve za popravne ukrepe

Rezultati kažejo, da je izvajanje 239 načel BCBS v obravnavanih pomembnih institucijah precej nezadovoljivo. Banke, ki so sodelovale v vzorcu, so bile o rezultatih pregleda obveščene v okviru individualnih nadzorniških dialogov. V končne dopise o spremljanju, ki jih je ECB poslala bankam v drugem četrtletju 2017, so bile vključene tudi zahteve za popravne ukrepe. Zahteve so bile zlasti namenjene bankam, pri katerih so se pokazale precejšnje pomanjkljivosti, ki bi lahko močno vplivale na njihov profil tveganja.

V tem okviru so morale banke predložiti tudi jasne, natančne in podrobne načrte ukrepov. Da bi se zagotovila horizontalna enotnost, je te načrte ukrepov pregledala centralizirana delovna skupina je ob pomoči skupnih nadzorniških skupin.

Metodologija, ki jo je pripravila centralizirana delovna skupina, bo okrepila metodologijo za nadzorniško ocenjevanje za združevanje o tveganju in poročanje o tveganju. Glavni rezultati pregleda bodo bolj na splošno za vse pomembne institucije vključeni v oceno združevanja podatkov in zmogljivosti poročanja v okviru SREP.

Pregled se je opravljal po načelih za učinkovito združevanje podatkov o tveganjih in poročanje o tveganjih,[16] ki jih je izdal BCBS. Medtem ko ECB spremlja, kako se izboljšujejo zmogljivosti institucij za združevanje podatkov o tveganjih in poročanje o tveganjih, o ugotovitvah redno obvešča in posodablja mrežo BCBS za podatke o tveganju.

[16] Glej BCBS, Načela učinkovitega združevanja podatkov o tveganjih in glede poročanja o tveganjih, januar 2013.

1.3.4 Zunanje izvajanje

V preteklem desetletju je tehnološki razvoj spremenil pričakovanja komitentov glede bančnih storitev. Hkrati je spremenil tudi način poslovanja bank in opravljanja storitev. Zlasti pojav računalništva v oblaku je močno vplival na način, kako banke strukturirajo svoje poslovanje, in sicer, kaj še vedno izvajajo same in kaj oddajajo v izvajanje zunanjim ponudnikom storitev.[17] Te novosti bankam ponujajo nove poslovne priložnosti ter lajšajo dostop do storitev in strokovne pomoči zunaj strogo bančnega okolja. Vendar pa so te priložnosti tudi izziv za upravljanje z njimi povezanih tveganj. To je seveda področje, ki ga evropski bančni nadzor tesno spremlja. Ena od skrbi je, da bi lahko zaradi zunanjega izvajanja banke euroobmočja postale samo slamnata podjetja ali da bi to oviralo učinkovit nadzor bank, na primer glede na brexit in morebitno selitev bank iz Združenega kraljestva v euroobmočje.

Zunanje izvajanje je bilo določeno za eno od nadzorniških prednostnih nalog EMN za leto 2017, izvajati pa se je začel tudi ciljno usmerjeni tematski pregled bančnega upravljanja zunanjega izvajanja in njihovih praks

ECB se obvesti o nekaterih ureditvah zunanjega izvajanja, pri katerih je ustrezni postopek določen z nacionalnim okvirom. Ugotavljanje, ali je ureditev zunanjega izvajanja primerna, je bolj na splošno tudi del ocenjevanja profila tveganosti institucije, vključno z njeno ureditvijo za upravljanje tveganj za namene SREP.[18] Zato je bilo zunanje izvajanje določeno za eno od nadzorniških prednostnih nalog EMN za leto 2017, začel pa se je izvajati tudi ciljno usmerjeni tematski pregled bančnega upravljanja zunanjega izvajanja in njihovih praks. Cilj pregleda je bil pridobiti pregled nad politikami, strategijami in načini upravljanja, ki jih banke uporabljajo, ko se srečujejo s tveganji, ki jih prinaša zunanje izvajanje, ter nad načinom, kako ocenjujejo in spremljajo tveganja v zunanjem izvajanju.

V okviru tematskega pregleda je horizontalna skupina v sodelovanju z ustreznimi skupnimi nadzorniškimi skupinami zbirala podatke, kako reprezentativni vzorec pomembnih bank upravlja tveganja, povezana z zunanjim izvajanjem. Ugotovljeno je bilo, da se pri sedanji ureditvi pristopi bank k zunanjemu izvajanju močno razlikujejo, tako kar zadeva upravljanje in vodenje kot tudi spremljanje tveganj. Izpostavljena je bila tudi negotovost bank glede identifikacije zunanjega izvajanja in pomembnega zunanjega izvajanja. Skupina je poleg tega določila najboljše prakse in ugotovila, da so nadaljnji napotki bankam, kako upravljati aktivnosti v zunanjem izvajanju, potrebni z nadzorniškega vidika in da jih bodo pozdravile tudi same banke.

Dogajanje na področju zunanjega izvajanja vpliva na bančni sektor po vsem svetu. V posameznih pravnih okvirih se obravnava zelo različno, in sicer tudi v državah, ki spadajo v evropski bančni nadzor

Tematski pregled je obsegal tudi pregled in oceno ureditve zunanjega izvajanja v euroobmočju, vključno s postopkovnimi vidiki (npr. prijave in odobritve). Primerjava nacionalnih zakonodajnih okvirov je potrdila, da so ureditve zelo različne. Države EMN so v svojo ureditev v taki ali drugačni obliki prenesle[19] Smernice CEBS o zunanjem izvajanju,[20] vendar pa se njihove ureditve precej razlikujejo glede tega, kako formalne in podobne predpise so sprejele. ECB je za popolno sliko mednarodnega značaja številnih pomembnih institucij tudi izmenjala stališča o nadzorniških pristopih z več nadzorniki zunaj euroobmočja. Trudila se je, da bi se

[17] EBA se je s tem seznanil in pred kratkim objavil svoje Priporočilo o oddajanju v izvajanje ponudnikom storitev v oblaku.

[18] Glej Priročnik EMN o metodologiji SREP.

[19] Odbor evropskih bančnih nadzornikov.

[20] Smernice odbora CEBS o zunanjem izvajanju z dne 14. decembra 2006.

bolje seznanila z njihovimi pričakovanji glede upravljanja aktivnosti v zunanjem izvajanju in na podlagi tega tudi dosegla enako obravnavo vseh bank na mednarodni ravni.

Pregled je pokazal, da je treba podrobneje opredeliti nadzorniška pričakovanja glede ureditev zunanjega izvajanja v bankah. To bi bankam zagotovilo večjo jasnost in jim hkrati pomagalo uskladiti nadzorniški pristop do zunanjega izvajanja. To delo se bo začelo opravljati v tesni povezavi z nacionalnimi pristojnimi organi in EBA.

1.4 Nadzor na kraju samem

Leta 2017 je bilo skupaj odobrenih 157 inšpekcijskih pregledov na kraju samem

Tretji krog inšpekcijskih pregledov na kraju samem je bil del načrta nadzorniških pregledov (SEP) za leto 2017. Leta 2017 je bilo skupaj odobrenih 157 inšpekcijskih pregledov na kraju samem (v primerjavi s 185 inšpekcijskimi pregledi leta 2016). Zmanjšanje števila načrtovanih inšpekcijskih pregledov na kraju samem v primerjavi z letom 2016 je bilo posledica tega, da so prednostna naloga postali ciljno usmerjeni pregledi notranjih modelov (TRIM), ter prehoda na kompleksnejše in časovno zahtevnejše inšpekcijske preglede na kraju samem, zlasti inšpekcijske preglede kreditnega tveganja.[21]

Do 31. decembra 2017 so se začeli vsi načrtovani inšpekcijski pregledi na kraju samem, razen enega (156 od 157). 64 inšpekcijskih pregledov je bilo zaključenih leta 2017, končna poročila pa so bila poslana institucijam, ki so bile pregledane. Skupno število inšpekcijskih pregledov na kraju samem, zaključenih leta 2017, vključuje tudi 98 inšpekcijskih pregledov, ki so se izvajali v okviru načrta nadzorniških pregledov na kraju samem za leto 2016, ki so se začeli izvajati leta 2016 in so bili dokončani leta 2017, ter 18 inšpekcijskih pregledov na kraju samem zunaj držav EMN.

[21] Delež pregledov kreditnega tveganja se je od leta 2016 do 2017 povečal za osem odstotnih točk, zahteve pa so vedno bolj usmerjene na preglede kreditnih map, ki so precej zamudni. Trajanje dela na kraju samem je pri pregledih kreditnega tveganja povprečno eno tretjino daljše od skupnega povprečja.

Graf 6

Inšpekcijski pregledi 2017: razčlenitev glede na vrsto tveganja

Opombe: Leta 2017 so bili zaključeni inšpekcijski pregledi, ki so se izvajali v okviru načrta nadzorniških pregledov na kraju samem za leti 2016 in 2017. To pojasni, zakaj je bilo leta 2017 dokončanih več inšpekcijskih pregledov kapitala, kot jih je bilo vključenih v načrt nadzorniških pregledov na kraju samem za leto 2017.

Inšpekcijski pregledi na kraju samem so načrtovani in kadrirani v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi, iz katerih še vedno prihaja večina vodij misij in članov skupin. Do 31. decembra 2017 so 90% inšpekcijskih pregledov vodili pristojni nacionalni organi, osredotočeni pa so bili predvsem na skupine s sedežem v državah zadevnih pristojnih organov. Preostalih 10% inšpekcijskih pregledov je vodil Oddelek ECB Centralizirani pregledi na kraju samem (COI).

Evropski bančni nadzor je leta 2017 začel izvajati pristop na ravni celotnega sistema s ciljem v prihodnjih letih povečati število pregledov, ki jih bodo izvajale čezmejne in mešane skupine

Evropski bančni nadzor je leta 2017 začel izvajati celovit pristop na ravni celotnega sistema s ciljem v prihodnjih letih povečati število pregledov, ki jih bodo izvajale čezmejne in mešane skupine. V ta namen je bila sprejeta podrobnejša opredelitev mešane/čezmejne skupine, Nadzorni odbor ECB pa je pripravil akcijski načrt. Skupine se štejejo za čezmejne, če vodja skupine in vsaj en član nista iz pristojnega nacionalnega organa domače države/države gostiteljice. Skupina se šteje za mešano, če je vodja skupine iz zadevnega pristojnega nacionalnega organa domače države/države gostiteljice in vsaj dva člana nista iz pristojnega nacionalnega organa domače države/države gostiteljice.

Z uporabo te nove opredelitve so 29 od 157 inšpekcijskih pregledov na kraju samem, načrtovanih za leto 2017 (18,5%), izvajale mešane/čezmejne skupine, kar je nekoliko manj kot leta 2016. Z izvajanjem novega akcijskega načrta naj bi se po pričakovanjih ta trend preobrnil: leta 2018 bodo okoli 25% načrtovanih inšpekcijskih pregledov na kraju samem izvajale mešane/čezmejne skupine.

Tabela 2

Sestava inšpekcijskih skupin: Pristojni nacionalni organi/ECB

	Čezmejne in mešane skupine	
	Število inšpekcijskih pregledov na kraju samem leta 2016	Število inšpekcijskih pregledov na kraju samem leta 2017
ECB COI + Pristojni nacionalni organi	18	16
Čezmejne	6	6
Mešane skupine	8	7
Skupaj	32	29

Po več kot dveh letih izkušenj se je Nadzorni odbor ECB odločil spremeniti celoviti[22] postopek inšpekcij na kraju samem. Namen sprememb je bil izboljšati splošno kakovost, hitrost in zanesljivost inšpekcij. Zdaj imajo banke možnost, da v prilogi k inšpekcijskemu poročilu pisno predložijo pripombe na ugotovitve. Ta spremenjeni proces omogoča popolno preglednost in zagotavlja, da lahko ustrezne skupne nadzorniške skupine upoštevajo pripombe bank pri pripravi nadaljnjih ukrepov.

Julija 2017 je ECB dala napotke o inšpekcijah na kraju samem in preverjanju internih modelov v javno razpravo

Julija 2017 je ECB dala napotke o inšpekcijah na kraju samem in preverjanju notranjih modelov v javno razpravo. Namen napotkov je pojasniti, kako bančni nadzor v ECB izvaja inšpekcijske preglede na kraju samem, in zagotoviti koristne reference bankam, ki se pregledujejo. Osnutek navodil je trenutno v reviziji in bo objavljen po odobritvi s strani Nadzornega odbora ECB in po opravljenem postopku z neugovarjanjem v Svetu ECB.

Za leto 2018 bo več inšpekcijskih pregledov, ki pokrivajo praktično enaka področja, usklajenih po obsegu in trajanju. To bo omogočilo okrepljeno razpravo med vodji misij in nadzornimi skupinami ECB. Namen je izboljšati učinkovitost inšpekcijskih pregledov in povečati enotnost pristopa.

Ključne ugotovitve inšpekcijskih pregledov na kraju samem

Naslednja analiza zajema osem kategorij tveganja in 137 inšpekcijskih pregledov, za katere je bilo od 1. januarja do 31. oktobra 2017 izdano poročilo o inšpekcijskem pregledu na kraju samem.

Kreditno tveganje

Več kot polovica inšpekcijskih pregledov kreditnega tveganja je bila osredotočena izključno na kvalitativne vidike procesa upravljanja kreditnega tveganja. Preostalih 45% je bilo osredotočenih na kakovost finančnega premoženja s pregledi kreditnih map, odkrili pa so finančne učinke, večje od 10 milijard EUR. Najbolj kritične ugotovitve so bile naslednje:

[22] Od imenovanja vodje misije do predložitve pisma banki za nadaljnje ukrepanje.

- **neustrezno razvrščanje dolžnikov:** pomanjkljivosti v opredelitvi in/ali identifikaciji neplačanih ali nedonosnih izpostavljenosti, šibki postopki za spremljanje visoko tveganih posojilojemalcev (sistem zgodnjega opozarjanja, identifikacija restrukturiranja, interne bonitetne ocene). Zato so potrebni dodatni predpisi;
- **napačen izračun provizij:** odbitki na vrednost zavarovanja, čas za izterjavo, deleži ozdravljenih terjatev, ocene denarnih tokov in parametri za skupinsko oblikovanje rezervacij;
- **šibak proces odobritve kreditov:** neprimerna analiza dolžnikov, neugotovljene izjeme bančnih pooblastil/limitnega sistema;
- **vprašanja upravljanja:** pomanjkljivosti v modelu notranje kontrole »tri obrambne črte«, npr. šibka druga obrambna črta: šibka funkcija upravljanja tveganja, pomanjkanje vključevanja uprave ali vodilnih delavcev, nezadostna pooblastila notranjerevizijskih funkcij, čezmerna centralizacija procesa odločanja;
- **regulativni količniki:** napačni izračuni tveganju prilagojene aktive, kršitve predpisov o velikih izpostavljenostih.

Tveganja, povezana z upravljanjem

Najpogostejša vprašanja, ki jih pokrivajo inšpekcijski pregledi notranjega upravljanja in upravljanja tveganj, so bila glede organizacijskih struktur, vlog in odgovornosti upravljalnega organa in notranjerevizijske funkcije. Resne ugotovitve so bile pogoste na naslednjih področjih:

- **organizacijska struktura:** pomanjkljivosti v okvirih notranje kontrole, neprimerne/nejasne linije poročanja, pomanjkanje usklajevanja v skupini;
- **vloge in odgovornosti upravljalnega organa:** nasprotje interesov, pomanjkljiva opredelitev/posodabljanje strateških pristopov, pomanjkljivosti pri prenosu pooblastil;
- **notranja revizijska funkcija:** nezadostne revizijske dejavnosti in spremljanje;
- **funkcija skladnosti:** pomanjkljivosti pri oceni tveganja skladnosti, nezadostna sredstva, zastarele politike in postopki;
- **funkcija upravljanja tveganj:** pomanjkljivosti na področju upravljanja tveganj, spremljanja/kontrol in poročanja, pomanjkanje postopkov za prenos na višjo raven;
- **procesi upravljanja:** pomanjkljivosti pri vzpostavljanju strategij in postopkov za odobritev novih produktov.

Operativno tveganje

Področja, ki so jih inšpekcijski pregledi operativnega tveganja obravnavali najpogosteje, so bila organizacijski okviri, politike in postopki bank, merjenje in upravljanje tveganj, obseg upravljanja tveganj in identifikacija tveganj. Večina kritičnih ugotovitev je bila na naslednjih področjih:

- **organizacijski okvir, politike in postopki:** pomanjkljivosti v procesu odločanja za operativno tveganje, neprimerna razmejitev nalog, šibkosti v sistemu poročanja;
- **merjenje in upravljanje tveganj:** neprimerno spremljanje izpostavljenosti operativnemu tveganju, pomanjkljivosti v postopku zbiranja podatkov o operativnem tveganju, pomanjkanje ukrepov za preprečevanje tveganja za upravljanje dogodkov operativnega tveganja;
- **obseg upravljanja in identifikacije tveganj:** nepopolna pokritost pomembnih operativnih tveganj, pomanjkljivosti na področju upravljanja operativnega tveganja na ravni skupine, neprimerno ocenjevanje operativnega tveganja v postopkih odobritve novih projektov/produktov;
- **profil tveganosti, strategija tveganj in naklonjenost tveganju:** neprimerna ocena profilov operativnega tveganja, pomanjkanje strategij za operativno tveganje.

Računalniško tveganje

Inšpekcijski pregledi računalniškega tveganja po navadi obsegajo: (i) organizacijski okvir, strategijo, politike, postopke in arhitekturo sistema; (ii) organizacijo in zunanje izvajanje; (iii) upravljanje tveganj; (iv) upravljanje varnosti; (v) upravljanje kakovosti podatkov in (vi) upravljanje računalniških operacij.

Okoli ena tretjina ugotovitev se nanaša na varnost računalniških sistemov. Preostale ugotovitve se nanašajo na organizacijo računalniških sistemov in zunanje izvajanje, upravljanje tveganj, upravljanje kakovosti podatkov, upravljanje neprekinjenosti delovanja računalniških sistemov in upravljanje programske opreme.

Primeri najbolj kritičnih ugotovitev glede računalniških tveganj so:

- za del računalniške infrastrukture ni več podpore;
- pomanjkanje razmejitve nalog med razvojem in delovanjem IT;
- ni izčrpne posodobljene varnostne politike;
- ni prave razmejitve omrežij;
- omejeno zbiranje prijav z orodji za upravljanje varnostnih incidentov;
- nezadostni postopki vnovične pridobitve pravic dostopa;

- ni izčrpnega testiranja neprekinjenosti poslovanja.

Kapitalsko tveganje

Inšpekcije v zvezi z regulativnim kapitalom (prvi steber) so pokrivale predvsem naslednja področja: upravljanje, notranje politike in kontrole, proces poravnave, zagotavljanje kakovosti podatkov in kapitalske zahteve za kreditno tveganje. Poleg tega so bili inšpekcijski pregledi ICAAP osredotočeni na organizacijsko strukturo, ugotavljanje in združevanje tveganja, kapitalsko načrtovanje in stresne teste.

Najbolj kritične ugotovitve inšpekcijskih pregledov v okviru prvega stebra obsegajo naslednje:

- pomanjkljivosti pri odkrivanju in odpravljanju težav glede kakovosti podatkov, ki so posledica napak pri izračunu lastnih sredstev in tveganju prilagojene aktive;
- nezadostne politike, postopki in kontrole za ocenjevanje zahtev glede tehnik za blažitev kreditnega tveganja.

Najbolj kritične ugotovitve inšpekcijskih pregledov ICAAP obsegajo naslednje:

- šibkosti na področju kvantifikacije, zlasti pri modeliranju kreditnega tveganja (npr. glede uporabljenih predpostavk, neutemeljenih poenostavitev, parametrizacije);
- slabo razvit okvir stresnih testov (težave z opredelitvijo scenarija, pomanjkanje povratnega stresnega testiranja);
- procesi ICAAP niso vključeni v okvir upravljanja banke.

Obrestno tveganje v bančni knjigi

Vsi inšpekcijski pregledi obrestnega tveganja v bančni knjigi (IRRBB) so pregledali merjenje, upravljanje in spremljanje tveganja. Skoraj vsi inšpekcijski pregledi so pregledali tudi popis tveganj, nagnjenost k prevzemanju tveganj in strategijo glede tveganja ter obseg upravljanja in ugotavljanja tveganja. Ugotovitve z velikim učinkom so večinoma zadevale merjenje, upravljanje in spremljanje obrestnega tveganja v bančni knjigi. Najpogosteje ugotovljene težave obsegajo:

- nezmožnost modelov tveganja za obravnavo negativnih obrestnih mer;
- pomanjkanje konsolidiranega stališča na ravni holdinga na modele obnašanja, ki so jih pripravili različni pravni subjekti;
- pomanjkanje trdne podlage za glavne predpostavke predplačniških modelov;
- nezadostno zbiranje podatkov;
- neustrezna opredelitev okvira limitov.

Likvidnostno tveganje

Vsi inšpekcijski pregledi likvidnostnega tveganja so obsegali upravljanje, merjenje, spremljanje in upravljanje tveganj, stresne scenarije, tehnike za zmanjševanje tveganja ter zahteve glede poročanja in razkritja. Večina ugotovitev je zadevala merjenje tveganja in upravljanje, pri čemer je bil delež zelo kritičnih ugotovitev visok, zlasti kar zadeva:

- **neprimernost modeliranja tveganja:** šibkosti na področju ocene profilov odliva finančnih produktov, pomanjkanje utemeljitve scenarijev, uporabljenih za stresno testiranje, nezadostna kakovost podatkov;
- **vprašanja v zvezi z upravljanjem:** neustrezno usmerjanje holdingov, nezadostna aktivnost funkcije validacije, neučinkovitost sistema zgodnjega opozarjanja.

Poslovni modeli in dobičkonosnost

Poleg ustvarjanja in razdelitve dobička so inšpekcijski pregledi na kraju samem pogosto preverjali tudi verjetnost strateških predpostavk institucije, zmogljivosti operativnega izvajanja in finančne projekcije. Kritične ugotovitve so bile pogoste na naslednjih področjih:

- **verjetnost strateških predpostavk institucije:** pomanjkanje odobritve bančnih strategij s strani uprave; omejeno vključevanje uprave v razvoj strategij; pomanjkljivosti glede verjetnosti strateških predpostavk;
- **zmogljivosti operativnega izvajanja:** omejene operativne zmogljivosti in sredstva za izvajanje poslovne strategije; razhajanja v finančnem poročanju institucij;
- **razporeditev dobička, ustvarjanje in zavedanje:** pomanjkljivosti orodij za oblikovanje cene z vidika vključevanja vseh stroškov in tveganj; nepopoln proces oblikovanja najnižjih cen; nezadostna analiza in spremljanje kazalnikov dobičkonosnosti in proračuna;
- **analiza finančnih projekcij (scenariji, občutljivosti):** preveč optimistične finančne napovedi; nepopolna dokumentacija orodij za finančno napovedovanje.

Tržno tveganje

Inšpekcijski pregledi tržnega tveganja so večinoma obsegali naslednja vprašanja: upravljanje; organizacijske okvire, politike in postopke; inventar tveganj, naklonjenost tveganju in strategijo tveganja; organizacijsko strukturo; zmanjševanje tveganja in notranjo revizijo; razporeditev sredstev 1., 2. in 3. ravni. Najbolj kritične resne ugotovitve so zadevale merjenje tveganj. Najpogosteje ugotovljene težave so:

- **hierarhija in vrednotenje poštene vrednosti:** neustrezna razvrstitev (1., 2. ali 3. raven), zlasti 2. in 3. ravni; obravnava dobička prvega dne; neustrezne prilagoditve vrednotenja;
- **organizacijske težave:** nezadostni ukrepi, sprejeti v upravi; neustrezna dejavnost notranjerevizijske funkcije; neučinkovitost računalniške infrastrukture.

1.5 Ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM)

TRIM napreduje dobro in banke so že bile obveščene o prvih rezultatih o splošnih vprašanjih

Ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM) je obsežen in večleten projekt, ki se je začel izvajati leta 2017 po konceptualnem delu, opravljenem leta 2016. Njegov namen je oceniti trenutno ustreznost in primernost odobrenih notranjih modelov prvega stebra, ki jih uporabljajo pomembne institucije v euroobmočju, ter s tem okrepiti njihovo verodostojnost. TRIM je osredotočen na pravilno in dosledno izvajanje regulativnih zahtev za notranje modele. S tem dopolnjuje ukrepe, določene v zadnjem sporazumu o Baslu III. Projekt TRIM se izvaja v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi.

Na začetku leta 2017 so se začeli prvi ciljno usmerjeni pregledi notranjih modelov na kraju samem, s čimer je projekt TRIM vstopil v fazo izvedbe. Ta faza se bo nadaljevala v letih 2018 in 2019. Do zdaj je s pomočjo sodelovanja pregledovanih institucij in zaradi visoke ravni zavzetosti ocenjevalnih skupin napredovala po načrtu. Leta 2017 se je uspešno začelo izvajati skupaj 92 pregledov TRIM na kraju samem. Pregledi so obsegali notranje modele kreditnega tveganja (s poudarkom na portfeljih prebivalstva ter malih in srednjih podjetij), tržno tveganje in tveganje nasprotne stranke. Da bi se preprečile motnje normalnega vzdrževanja modela institucije, so bile na kraju samem ocenjene tudi večje spremembe modela in odobritve začetnega modela, in sicer poleg pregledov TRIM ali včasih skupaj z njimi.

Prvi rezultati teh pregledov so že na voljo. Splošni vidiki notranjih modelov, kot sta upravljanje in vrednotenje modela, so bili pregledani od samega začetka projekta. Neskladnosti z obstoječim regulativnim okvirom, ugotovljene med pregledi, so že bile obravnavane v nadzorniških odločitvah. Ta pomoč bo zagotovila zdravo in ustrezno okolje za uporabo notranjih modelov ter za spodbujanje enakih pogojev obravnave v nadzorovanih subjektih.

Da se zagotovijo enaki pogoji obravnave, morajo ocenjevalne skupine TRIM dosledno uporabljati skupne inšpekcijske tehnike in orodja. Hkrati se sistematično preverja enotnost rezultatov preiskav ter izvajajo horizontalne analize in medsebojni pregledi. V odločitvah, ki sledijo pregledom TRIM, ECB ne predvideva morebitne prihodnje ureditve o notranjih modelih, ampak uporablja sedanje regulativne zahteve. Po zaključku horizontalnih analiz in medsebojnih pregledov bodo morda sledili dodatna priporočila in odločitve.

Osrednje projektne skupine so pripravile tudi posebna navodila, v katerih pojasnjujejo, kako ECB razume najpomembnejše vidike obstoječe ureditve o notranjih modelih, ki so predmet TRIM. Prvo različico navodil so prejele tudi institucije, ki so predmet TRIM, z namenom zbiranja povratnih informacij o projektu

še pred njegovim začetkom izvajanja. Nato so bila navodila objavljena na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

Za projekt TRIM so bile zelo koristne prejete povratne informacije o navodilih. Te so med drugim pokazale tudi to, da je panoga močno zavezana ciljem projekta. Poleg povratnih informacij tvorijo trdno podlago za nadgradnjo navodil izkušnje, pridobljene z do zdaj opravljenimi pregledi na kraju samem, in dogajanja na regulativnem področju.

TRIM bo bistveno pomagal k dosledni in primerljivi rabi notranjih modelov v euroobmočju ter s tem tudi k zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev

Evropski bančni nadzor bo koristno uporabil ta navodila ECB ter metodologije in orodja, razvite v okviru projekta TRIM. Navsezadnje bo to bistveno pomagalo k dosledni in primerljivi rabi notranjih modelov v euroobmočju ter s tem tudi k zagotavljanju enakih pogojev obravnave.

Namen projekta TRIM je omogočiti vzdrževanje neprekinjenega dialoga s panogo. Poleg namenske konference februarja 2017 so bile avgusta in decembra 2017 udeleženim institucijam z informativnim gradivom zagotovljene redne informacije o statusu projekta TRIM in prihodnjih mejnikih. Člani projekta TRIM so tudi redno sodelovali na panožnih dogodkih.

Leta 2017 je bilo poleg 92 pregledov na kraju samem, opravljenih v okviru projekta TRIM, opravljenih še 70 pregledov notranjih modelov v pomembnih institucijah (od teh jih je bilo 37 opravljenih na kraju samem). Skupaj je bilo do konca leta dokončanih 133 pregledov, ki niso bili povezani s TRIM, od katerih so bili za 123 pregledov sprejeti sklepi ECB (ne upoštevajoč prispevek ECB k skupnim sklepom z drugimi pristojnimi organi kot domačimi nadzorniki).

Graf 7

Število pregledov notranjih modelov leta 2017 po kategorijah tveganja (razen TRIM)

Vir: ECB.

1.6 Posredni nadzor manj pomembnih institucij in pregled nad nadzorom

Uredba o EMN pooblašča ECB, da zagotavlja učinkovito in enotno delovanje EMN, zato ji nalaga odgovornost za pregled, pristojni nacionalni organi pa ostajajo predvsem odgovorni za nadzor manj pomembnih institucij. Na podlagi osrednjega cilja te funkcije, tj. zagotavljati, da se v celotnem euroobmočju dosledno uporabljajo visoki nadzorniški standardi, je bančni nadzor v ECB tesno sodeloval s pristojnimi nacionalnimi organi pri oblikovanju operativnega okvira za posredni nadzor manj pomembnih institucij. V tem razdelku so primeri posebnih pobud, ki so se izvajale leta 2017.

1.6.1 Skupni nadzorniški standardi in skupne metodologije

Skupne nadzorniške standarde je razvila ECB v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi

Skupni nadzorniški standardi (JSS) in skupne metodologije za nadzor manj pomembnih institucij, ki so jih skupaj opredelili ECB in pristojni nacionalni organi, so ključno orodje za spodbujanje nadzorniških praks, ki zagotavlja dosleden in kakovosten nadzor manj pomembnih institucij. Po razvoju skupnih standardov in metodologij v preteklih letih je bilo leto 2017 usmerjeno v izvajanje standardov.[23] Pristojni nacionalni organi so še naprej uporabljali prej zaključene skupne nadzorniške standarde (npr. skupne nadzorniške standarde o **načrtovanju nadzora** in **načrtovanju sanacije**) ter začeli uporabljati tudi nove, na primer skupne nadzorniške standarde za **izvajanje inšpekcijskih pregledov na kraju samem v manj pomembnih institucijah**. Ta skupni nadzorniški standard spodbuja predvsem poenotenje načrtovanja inšpekcijskih pregledov in določanje minimalnih ravni nadzora. Trenutno poteka nadaljnje delo za pomoč pri praktičnem izvajanju skupnih nadzorniških standardov v pristojnih nacionalnih organih (npr. z namenskimi delavnicami).

Poleg poenotenja nadzorniških procesov so tudi drugi projekti namenjeni spodbujanju skupnih pristopov k nadzoru tveganj, ki izhajajo iz določenih poslovnih modelov. Primer tega je **skupni nadzorniški standard za institucije za financiranje vozil (CFI),** ki je bil dokončan leta 2016 in katerega namen je zagotoviti enoten, kakovosten in sorazmeren pristop k nadzoru institucij za financiranje vozil (pomembnih in manj pomembnih institucij) v euroobmočju. Leta 2017 so bile na to temo pripravljene panožne delavnice, osredotočene na analizo poslovnih modelov in posebnega profila tveganosti institucij za financiranje vozil.

Po razvoju okvira za sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi na področju **kriznega upravljanja** sta bila leta 2017 pripravljena dva skupna nadzorniška standarda, ki bosta dokončana leta 2018: prvi *o nadzorniških praksah pristojnih nacionalnih organov za krizno upravljanje manj pomembnih institucij in sodelovanje z organi za reševanje* ter drugi *o nadzorniških postopkih pristojnih*

[23] Za opis pobud, ki so se izvajale za promocijo skupnega nadzorniškega pristopa za nadzor manj pomembnih institucij, glej nadzor manj pomembnih institucij v okviru EMN.

nacionalnih organov za manj pomembne institucije, ki so kršile minimalne kapitalske zahteve.[24]

Delo, ki se je na področju **institucionalnih shem za zaščito vlog** (IPS) opravljalo leta 2016, je bilo leta 2017 dopolnjeno z nadaljnjim spremljanjem »hibridnih« institucionalnih shem za zaščito vlog, v katerih sodelujejo pomembne in tudi manj pomembne institucije. Delo so skupaj opravljali ECB in pristojni nacionalni organi v Avstriji in Nemčiji, ki sta trenutno edini državi euroobmočja z vzpostavljenimi »hibridnimi« institucionalnimi shemami za zaščito vlog. Delo je usklajeno z zahtevami, ki so za institucionalne sheme za zaščito vlog določene v členih 113(7) in 49(3) uredbe CRR. Izpolnjevanje teh zahtev se redno spremlja. V prihodnjih letih bo dopolnjeno s postopnim izvajanjem specifikacij za poročanje iz Vodnika ECB o opcijah in diskrecijskih pravicah, ki bo povečal dostopnost podatkov v zvezi z institucionalnimi shemami za zaščito vlog.

Tematski pregled **MSRP 9,** ki obsega manj pomembne in pomembne institucije, poteka v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi. Cilj je zagotoviti, da se bo novi standard MSRP 9 dosledno uporabljal v vseh bankah v euroobmočju. Med drugim so bila razvita orodja za pomoč nadzornikom pri ocenjevanju, kako dobro so manj pomembne institucije pripravljene na MSRP 9 (glej razdelek 1.3.2).

Poleg tega je bil jeseni 2017 za posvetovanje objavljen **Vodnik za ocenjevanje prošenj finančnotehnoloških kreditnih institucij za pridobitev licence**.[25] Končna različica vodnika bo objavljena na začetku leta 2018. Njegov namen je povečati preglednost potencialnih prosilcev za pridobitev licence finančnotehnološke kreditne institucije (tj. subjektov s poslovnim modelom, v katerem proizvodnja in izdajanje bančnih produktov temeljita na inovacijah, ki jih omogoča tehnologija). Tekoče delo je osredotočeno na posledice finančne tehnologije (npr. obsežni podatki, tehnologija javnih in skupnih glavnih knjig, v katerih ni mogoče spreminjati zabeleženih transakcij (angl. *distributed ledger technology*)) za bančni nadzor in pobliže preverja vlogo »regulativnih peskovnikov«.

ECB dela tudi na nadzoru infrastruktur finančnega trga (FMI) z bančno licenco CRR, katerih glavne poslovne dejavnosti so zagotavljanje storitev centralne nasprotne stranke ali centralne depotne družbe udeležencem na trgu, vključno z bankami znotraj EMN. Da se zagotovi enoten, kakovosten in sorazmeren pristop k nadzoru teh posebnih institucij, ECB v tesnem sodelovanju z več pristojnimi nacionalnimi organi trenutno dokončuje **skupni nadzorniški standard o ocenjevanju SREP za institucije FMI.**

---

[24] Več informacij je v razdelku 2.4.1.

[25] Glej Vodnik za ocenjevanje prošenj finančnotehnoloških kreditnih institucij za pridobitev licence.

Opcije in nacionalne diskrecijske pravice v sektorju manj pomembnih institucij

Da se zagotovijo enaki pogoji obravnave za vse kreditne institucije, je ECB v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi sklenila, da bo poenotila izvajanje opcij in diskrecijskih pravic v sektorju manj pomembnih institucij. Po javnem posvetovanju, ki se je zaključilo januarja 2017, so bile aprila 2017 objavljene smernice[26] in priporočilo[27] pristojnim nacionalnim organom.

V večini primerov so predlagane politike za manj pomembne institucije enake kakor tiste, ki so bile sprejete za pomembne institucije, za nekatere opcije in nacionalne diskrecijske pravice pa se uporablja sorazmeren pristop k nadzoru manj pomembnih institucij, ki se razlikuje od usmeritve politik, sprejete za pomembne institucije (npr. kombinacija odbora za tveganja in revizijo). V nekaterih primerih, ko uskladitev ni potrebna za zagotovitev robustnosti nadzora ali doseganje enakih pogojev obravnave, smejo pristojni nacionalni organi uporabiti prožen pristop k izvajanju nekaterih opcij in nacionalnih diskrecijskih pravic. Poleg tega bi se morale nekatere od teh razlik v prihodnjih letih postopoma zmanjševati s postopnim odpravljanjem prehodnih ureditev.

Dokončanje dela na področju opcij in nacionalnih diskrecijskih pravic je velik korak naprej v smeri enotnega nadzora in večje harmonizacije ter pomeni, da so precejšnje razlike pri uporabi opcij in diskrecijskih pravic v posameznih državah večinoma odpravljene.

1.6.2 Metodologija SREP za manj pomembne institucije

Metodologija SREP za manj pomembne institucije temelji na metodologiji, ki se uporablja za pomembne institucije, ter upošteva načeli sorazmernosti in prožnosti za pristojne nacionalne organe, odgovorne za SREP

Pomemben mejnik v letu 2017 je bilo dokončanje skupnega dela ECB in pristojnih nacionalnih organov pri oblikovanju skupne metodologije za **proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) za manj pomembne institucije**. Ta metodologija temelji na metodologiji za pomembne institucije ter sorazmerno uporablja enake strukturne elemente. Uvaja tudi nekatere poenostavitve in prilagoditve, s čimer daje pristojnim nacionalnim organom določeno prožnost, da lahko upoštevajo specifične lastnosti manj pomembnih institucij in raznovrstnost računovodskih načel. Proces SREP za manj pomembne institucije bo spodbujal konvergenco nadzorniških praks v sektorju manj pomembnih institucij, hkrati pa prispeval k minimalni ravni poenotenja in kontinuiteti pri ocenjevanju pomembnih in manj pomembnih institucij. Pristojni nacionalni organi bodo kot neposredni nadzorniki še naprej v celoti odgovorni za ocenjevanje ter odločanje o kapitalskih, likvidnostnih in kvalitativnih ukrepih.

---

[26] Smernica (EU) 2017/697 Evropske centralne banke z dne 4. aprila 2017 o izvajanju opcij in diskrecijskih pravic, ki so na voljo v pravu Unije, s strani pristojnih nacionalnih organov v zvezi z manj pomembnimi institucijami (ECB/2017/9).

[27] Priporočilo Evropske centralne banke z dne 4. aprila 2017 o skupnih specifikacijah za izvajanje nekaterih opcij in diskrecijskih pravic, ki so na voljo v pravu Unije, s strani pristojnih nacionalnih organov v zvezi z manj pomembnimi institucijami (ECB/2017/10).

Delo v zvezi s procesom SREP za manj pomembne institucije se je začelo v letu 2015, ko je bila opredeljena skupna metodologija za sistem ocenjevanja tveganj (RAS). Nadaljevalo se je v letu 2016, pri čemer je bilo osredotočeno na kvantifikacijo kapitala in likvidnosti. V letu 2017 so metodologijo SREP za manj pomembne institucije (vključno z revidirano metodologijo RAS) preizkusno uporabljali pristojni nacionalni organi. Pri preizkusu so dejavno sodelovali vsi pristojni nacionalni organi, ki so prispevali koristne pripombe, na podlagi katerih so bile opravljene potrebne prilagoditve metodologije.

Načelo sorazmernosti je v metodologiji upoštevano z oblikovanjem modela minimalnega nadzora, ki je odvisen od prioritete, dodeljene manj pomembnim institucijam. Zato se vidiki, kot so potrebe po podatkih, intenzivnost ocenjevanja in nadzorniška pričakovanja, razlikujejo glede na kategorijo zadevne manj pomembne institucije in glede na naravo njenega poslovanja. Metodologija ponuja pristojnim nacionalnim organom tudi določeno **prožnost**. Prožnost ima v procesu SREP pomembno vlogo pri ocenjevanjuprocesov ICAAP in ILAAP ter stresnih testov v manj pomembnih institucijah.

Pristojni nacionalni organi bodo metodologijo izvajali v okviru nadzornega cikla leta 2018. Da bi prispevali k nemotenemu prehodu z nacionalnega procesa SREP na metodologijo procesa SREP v okviru EMN, jo bodo prvo leto izvajali vsaj za manj pomembne institucije z visoko prioriteto. Tako jo bodo lahko pristojni nacionalni organi pred končnim datumom začetka izvajanja v letu 2020 dodatno preizkusili, zlasti v zvezi z manjšimi institucijami. Metodologija se bo nadalje ocenjevala in po potrebi razvijala, da bi se upoštevali izkušnje, pridobljene v okviru EMN, in širša gibanja (npr. razvoj regulativnega okvira in morebitno nadaljnje delo organa EBA ter v okviru EMN).

1.6.3 Sodelovanje pri nadzoru posameznih manj pomembnih institucij

Strokovnjaki ECB so v stalnem dialogu s kolegi iz pristojnih nacionalnih organov

Sorazmernost je bistvenega pomena za učinkovito delovanje pregleda nad nadzorom. Praktična uporaba načela sorazmernosti temelji na **okviru za določanje prednostnih nalog**. Okvir upošteva tveganost posamezne manj pomembne institucije in njen splošni učinek na nacionalni finančni sistem.

V letu 2017 so pristojni nacionalni organi prek **okvira za obveščanje** še naprej pošiljali (i) napovedi večjih nadzorniških postopkov in osnutkov pomembnih nadzorniških odločitev v zvezi z manj pomembnimi institucijami z visoko prioriteto (okrog 100 manj pomembnih institucij) in (ii) priložnostna obvestila o kakršnem koli poslabšanju finančnega stanja manj pomembne institucije. Izkušnje, pridobljene v zadnjih letih, so se upoštevale v **revidiranih smernicah o zahtevah za manj pomembne institucije v zvezi z obveščanjem**, ki se uporabljajo od leta 2018. Smernice jasno opredeljujejo merila za določanje, kdaj je odločitev pomembna in je treba o njej obvestiti ECB, ter določajo nabor sprožilnih dogodkov in kazalnikov za spodbujanje pravočasnosti obvestil. ECB je v letu 2017 prejela 67 obvestil, ki so se večinoma nanašala na zadeve v zvezi s kapitalom in upravljanjem.

Na podlagi obvestil pristojnih nacionalnih organov in drugih razpoložljivih informacij so strokovnjaki iz specializiranih **skupin za posamezne države v okviru ECB še naprej** spremljali manj pomembne institucije v svojih državah, zlasti institucije, katerih finančno stanje se je poslabšalo. Strokovnjaki ECB so tudi v stalnem dialogu s kolegi iz pristojnih nacionalnih organov zaradi spremljanja izvajanja priporočil in nadaljnjih ukrepov v zvezi z odločitvami o skupnih postopkih. Sodelovanje glede posameznih manj pomembnih institucij je v nekaterih primerih potekalo tudi v obliki skupnih inšpekcijskih pregledov na kraju samem in tehničnih misij.

1.7 Makrobonitetne naloge

ECB je leta 2017 v skladu z nalogami, ki jih ima na podlagi člena 5 uredbe o EMN, še naprej dejavno sodelovala z nacionalnimi organi v zvezi z makrobonitetno politiko v euroobmočju. Člani Sveta ECB in Nadzornega odbora uporabljajo makrobonitetni forum kot platformo, ki povezuje mikro- in makrobonitetne vidike v celotnem EMN,[28] kar zagotavlja, da se mikro- in makrobonitetni ukrepi učinkovito dopolnjujejo.

Več kot 100
makrobonitetnih obvestil nacionalnih organov

ECB je v letu 2017 prejela več kot 100 makrobonitetnih obvestil nacionalnih organov. Večina obvestil se je nanašala na (i) četrtletne odločitve o določitvi proticikličnih kapitalskih blažilnikov ter (ii) odločitve o identifikaciji in kapitalski obravnavi globalnih in drugih sistemsko pomembnih kreditnih institucij.[29]

ECB in nacionalni organi so na podlagi metodologije BCBS identificirali sedem globalnih sistemsko pomembnih bank (GSPB),[30] eno manj kot leto prej,[31] ter jih razporedili v razrede, v katerih se v letu 2018 postopno uvajajo stopnje kapitalskih blažilnikov od 0,75% do 1,5% (ob dokončanju postopnega uvajanja v letu 2019 bo končna stopnja blažilnikov za te banke znašala od 1,0% do 2,0%).

ECB je prejela tudi obvestila o stopnjah kapitalskih blažilnikov za 109 drugih sistemsko pomembnih institucij. Te stopnje so bile v skladu z metodologijo ECB za ocenjevanje takih institucij in določanje njihovih blažilnikov.

Poleg tega je ECB prejela obvestila številnih nacionalnih organov o izvajanju blažilnikov sistemskih tveganj in strožjih zahtev glede uteži tveganj ter obvestila o recipročnosti makrobonitetnih ukrepov, sprejetih v drugih državah članicah.

---

28 Več podrobnosti je v Letnem poročilu ECB o nadzornih aktivnostih 2015.

29 ECB uradna obvestila o proticikličnih kapitalskih blažilnikih prejema četrtletno, obvestila o drugih in globalnih sistemsko pomembnih institucijah pa letno. Poleg tega so nekateri organi poslali obvestila o drugih ukrepih, denimo tistih, uvedenih na podlagi člena 458 uredbe CRR. Skladno s tem členom lahko organi za odpravo sistemskega tveganja uvedejo makrobonitetne ukrepe na nacionalni ravni, kadar tega tveganja ni mogoče ustrezno odpraviti z drugimi orodji (med drugim na primer z orodji na podlagi členov 124 in 164). Belgijski in finski organ sta denimo uvedla ukrepe za obvladovanje tveganj na trgu stanovanjskih hipotekarnih posojil.

30 Identificirane globalne sistemsko pomembne institucije (zahtevani blažilniki, ki bodo popolnoma uvedeni od leta 2019) so BNP Paribas (FR), Groupe Crédit Agricole (FR), Deutsche Bank (DE), ING Bank (NL), Banco Santander (ES), Société Générale (FR) in UniCredit Group (IT).

31 Groupe BCPE (FR) je bila v letu 2017 odstranjena s seznama.

ECB je bila vključena tudi v delo Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB), ki je odgovoren za makrobonitetni nadzor finančnega sistema v EU. ESRB ugotovi sistemska tveganja in jih razvrsti po pomembnosti ter po potrebi izda opozorila ali priporočila za popravne ukrepe. Skupne nadzorniške skupine so uporabile interno in eksterno objavljene informacije odbora ESRB skupaj z drugimi makrobonitetnimi analizami, ki jih je izdelala ECB, da so zagotovile obravnavo vseh relevantnih tveganj. Prav tako ESRB in drugi makrobonitetni organi vhodne podatke, ki jih prispevajo skupne nadzorniške skupine, uporabijo za to, da zagotovijo, da se informacije o posameznih institucijah upoštevajo v analizi tveganj na ravni celotnega sistema, ter da določijo morebitne ukrepe za zmanjševanje tveganj.

Poleg tega se ECB zavzema za spremembo metodologije ocenjevanja globalnih sistemsko pomembnih bank, tako da bi se lahko evropska bančna unija obravnavala kot enotno geografsko območje.

2 Prispevek EMN k okviru EU za krizno upravljanje in reševanje

2.1 Primeri reševanja v letu 2017

Okvir EU za sanacijo in reševanje je pomembna osnova za zagotavljanje stabilnosti bančnega sektorja. Bančni nadzor v ECB ima v tem okviru pomembno vlogo.

V prvi polovici leta 2017 je bančni nadzor v ECB prvič sprejel sklep, s katerim je tri izmed bank, ki jih neposredno nadzira, razglasil za subjekte, ki »propadajo ali bodo verjetno propadli«.

Uredba o enotnem mehanizmu za reševanje (SRMR) določa, da mora Enotni odbor za reševanje (SRB) takrat, ko je pomembna institucija določena za subjekt, ki propada ali bo verjetno propadel, oceniti, ali so izpolnjeni tudi drugi pogoji za reševanje. Odbor mora tako oceniti, ali: (i) ob upoštevanju časovnega razporeda in drugih relevantnih okoliščin ne obstaja razumna verjetnost, da bi lahko alternativni ukrepi zasebnega sektorja, sprejeti v zvezi s subjektom, preprečili propad tega subjekta v razumnem času, ter (ii) je ukrep za reševanje potreben zaradi javnega interesa.

Če zadnji pogoj ni izpolnjen, se banka ne bi reševala, temveč bi se zanjo uporabil ustrezen nacionalni insolvenčni postopek.

Za eno od omenjenih treh bank, Banco Popular Español, je SRB sklenil, da so bili pogoji za reševanje dejansko izpolnjeni, in je sprejel shemo reševanja. V zvezi z drugima dvema bankama, Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza, je ugotovil, da ukrep za reševanje ni potreben zaradi javnega interesa, banki pa sta na koncu prenehali po italijanskem insolvenčnem postopku.

2.1.1 Primer banke Banco Popular Español

Junija 2017 je bila Banco Popular Español prva banka, ki jo je bančni nadzor v ECB razglasil za subjekt, ki propada ali bo verjetno propadel

Bančni nadzor v ECB je 6. junija 2017 v skladu s členom 18(1)(a) in 18(4)(c) uredbe SRMR ugotovil, da banka Banco Popular Español propada ali bo verjetno propadla, saj v bližnji prihodnosti zaradi posebne likvidnostne krize ne bo zmožna plačevati svojih dolgov ali drugih obveznosti, ko bodo zapadli v plačilo. SRB je zato ugotovil, da so bili pogoji za reševanje izpolnjeni, ter sklenil sprejeti shemo za reševanje, ki je vključevala odpis kapitalskih instrumentov in prodajo banke družbi Banco Santander.

Banco Popular Español se je pred tem spopadala z nekaterimi strukturnimi težavami, kot so velik obseg slabih posojil, nizka raven kritja v primerjavi s primerljivimi bankami, velik obseg zaseženih sredstev in nizka dobičkonosnost.

Banka je od leta 2012 izvedla tri dokapitalizacije v višini 5,5 milijarde EUR. Vendar pa ji ni uspelo bistveno zmanjšati svoje (bruto) problematične izpostavljenosti iz

naslova nepremičninskih posojil v višini 37 milijard EUR. Poleg tega se je zaradi poslabšanja tega portfelja njen kapital dodatno zmanjšal. Ker je banka v februarju 2017 napovedala dodatne rezervacije in izgube ob koncu leta ter 10. aprila objavila, da bo zaradi njenega zaostrenega kapitalskega položaja verjetno potrebna dokapitalizacija ali korporacijsko dejanje, da bi lahko obvladala morebitno dodano poslabšanje portfelja nedonosnih naložb, so se njene bonitetne ocene znižale, med njenimi strankami pa se je pojavila precejšnja zaskrbljenost. To je povzročilo precejšnje denarne odlive in močno poslabšanje depozitne baze banke, zaradi česar ta ni mogla več izkoriščati drugih virov likvidnosti.

Sodelovanje in izmenjava informacij s SRB

Tesno sodelovanje med bančnim nadzorom v ECB in odborom SRB je prispevalo k uspešnemu procesu kriznega upravljanja

Bančni nadzor v ECB je o vse slabšem položaju banke Banco Popular Español na začetku aprila 2017 obvestil odbor SRB, ta tema pa je bila podrobno obravnavana na sejah o kriznem upravljanju, ki jih je organizirala ECB in na katerih so sodelovali tudi predstavniki SRB. Izmenjava informacij se je v maju 2017 okrepila, kar je prispevalo k temu, da so se lahko vsi deležniki pripravili že v zgodnji fazi. Odbor SRB je bil prav tako povabljen, da kot opazovalec sodeluje na sejah Nadzornega odbora ECB, kjer so se člani Nadzornega odbora seznanili z razvojem dogodkov v zvezi z banko Banco Popular Español in sprejeli odločitve o njej. ECB je kot opazovalka v razširjenem izvršnem sestavu odbora SRB prejela tudi informacije o ocenjevanju, ki ga je SRB izvedel v zvezi z drugimi pogoji za reševanje. ECB je poleg tega priskrbela nadzorniške informacije, pomembne za nalogo odbora SRB.

V celoti gledano sta tesno sodelovanje in izmenjava informacij med ECB in SRB pomembno prispevala k učinkovitemu procesu kriznega upravljanja.

Postopkovni koraki pred oceno, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

Zaradi nujnosti položaja so bili postopkovni koraki za oceno, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, učinkovito izvedeni v manj kot enem dnevu

Nadzorni odbor ECB se je 6. junija 2017 odločil, da bo sprožil postopek za subjekt, ki propada ali bo verjetno propadel, in začel formalno posvetovanje s SRB.

Po posvetovanju s SRB je sprejel oceno, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, za banko Banco Popular Español. Ocena je bila nato predložena Svetu ECB v potrditev po postopku z neugovarjanjem.

Svet ECB oceni Nadzornega odbora ni nasprotoval, tako da je bila 6. junija v skladu s členom 18 uredbe SRMR poslana odboru SRB in Evropski komisiji. Bančni nadzor v ECB je o svoji odločitvi v skladu s členom 81 direktive o reševanju in sanaciji bank (BRRD) ter direktivo CRD IV obvestil tudi vse zadevne organe.

Ukrepi po oceni, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

SRB je 7. junija 2017 sprejel shemo za reševanje, ki je vključevala prodajo banke Banco Popular Español družbi Banco Santander za 1 EUR ter odpis in konverzijo kapitalskih instrumentov

SRB je 7. junija 2017 ugotovil, da so bili izpolnjeni vsi pogoji za reševanje, ter se odločil sprejeti shemo za reševanje, ki jo je Evropska komisija v skladu s členom 18(7) uredbe SRMR podprla istega dne. Odločitev o reševanju je vsebovala naslednje elemente: (i) odpis delnic; (ii) odpis in konverzijo instrumentov dodatnega temeljnega kapitala v delnice; (iii) konverzijo instrumentov dodatnega kapitala v delnice z nominalno vrednostjo 1 EUR; (iv) prenos tako ustvarjenih delnic na banko Banco Santander.

2.1.2 Primera bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca

Bančni nadzor v ECB je junija 2017 ugotovil, da banki Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca propadata ali bosta verjetno propadli

Bančni nadzor v ECB je 23. junija 2017 v skladu s členom 18(1)(a) in 18(4)(a) uredbe SRMR ugotovil, da banki Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca propadata ali bosta verjetno propadli.

SRB je ugotovil, da pogoji za reševanje v nobenem od obeh primerov niso bili izpolnjeni. Banki sta pozneje prešli v prisilno administrativno likvidacijo po italijanskem insolvenčnem pravu.

Nadzorniki so na banki Popolare di Vicenza in Veneto Banca, ki sta imeli sedež na severovzhodu Italije ter podoben poslovni model in tržni delež, postali še posebno pozorni po letu 2014 zaradi (i) njune nizke dobičkonosnosti, (ii) visokih stroškov poslovanja glede na osnovne prihodke, (iii) visokih stroškov financiranja, povezanih z močno oslabljeno poslovno mrežo, in (iv) majhne kakovosti njune aktive.

Kljub zaporednim dokapitalizacijam, izvedenim na zahtevo bančnega nadzora v ECB, je bankama v treh letih pred njunim propadom pošel precejšen del njunega kapitala. To je bil jasen znak, da njuna poslovna modela nista primerna za zagotavljanje dobičkonosnosti in uspešnega poslovanja.

Banki sta v letu 2017 ECB predložili skupen poslovni načrt (»projekt Tiepolo«), ki je predvideval njuno združitev do konca leta 2017. Po tem načrtu bi celotne kapitalske potrebe znašale 4,7 milijarde EUR.

ECB je ugotovila, da učinkovita in pravočasna izvedba načrta, s katero bi banki dokapitalizirali, ju združili ter ustvarili pogoje za nov vzdržen poslovni model v prihodnosti, ni verjetna. Prav tako je menila, da ni na voljo nobenih drugih učinkovitih nadzorniških ukrepov ali ukrepov za zgodnje posredovanje.

Sodelovanje in izmenjava informacij s SRB

Tesno sodelovanje in izmenjava informacij med ECB in SRB sta pomembno prispevala k učinkovitemu procesu kriznega upravljanja

Bančni nadzor v ECB je že na začetku obveščal odbor SRB o vse slabšem položaju bank Popolare di Vicenza in Veneto Banca, pri čemer je bila izmenjava informacij od konca leta 2016 vse intenzivnejša,

v prvi polovici leta 2017 pa se je še okrepila. Ta temeljita in obsežna izmenjava informacij je prispevala k temu, da so se lahko vsi deležniki pripravili že v zgodnji fazi.

Da bi se bilo mogoče bolje pripraviti na možnost ocene, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, je bil v zadnjih fazah zaostrovanja krize, položaj obeh bank podrobno obravnavan na sejah o kriznem upravljanju, kjer so sodelovali tudi ustrezni člani odbora SRB in zaposleni SRB.

SRB je bil prav tako povabljen, da kot opazovalec sodeluje na sejah Nadzornega odbora ECB, na katerih so se člani Nadzornega odbora seznanili s položajem bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca ter sprejeli vse odločitve v zvezi z njima. SRB je tako prejel enake informacije in hkrati kot člani Nadzornega odbora. Podobno je ECB kot opazovalka v izvršnem sestavu odbora SRB prejela informacije o ocenjevanju, ki ga je SRB izvedel v zvezi z drugimi pogoji za reševanje. V celoti gledano sta bila tesno sodelovanje in izmenjava informacij med ECB in SRB bistvena za obravnavo položaja omenjenih bank ter sta pomembno prispevala k učinkovitemu procesu kriznega upravljanja.

Postopkovni koraki pred oceno, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

Dne 23. junija 2017 je bilo ugotovljeno, da banki Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca propadata ali bosta verjetno propadli

ECB je 19. junija 2017 zaključila ocenjevanje druge različice načrta Tiepolo, ki sta jo predložili banki, in ugotovila, da ni verjetna.

Kapitalski položaj bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca se je nenehno poslabševal, kapitalske zahteve pa so bile stalno kršene, čeprav sta banki sprejeli ukrepe, s katerimi sta poskušali kršitve odpraviti. Obe banki sta bili v letih pred sprejetjem že omenjenega sklepa o razglasitvi za subjekta, ki propadata ali bosta verjetno propadla, večkrat pozvani, naj odpravita svoje pomanjkljivosti. Vendar pa so se ukrepi, ki sta jih banki sprejeli, izkazali za neučinkovite.

Glede na to je bančni nadzor v ECB v sredo, 21. junija 2017, izrazil mnenje, da obstajajo materialni dokazi, da sta v skladu s členom 18(1)(a) in 18(4)(a) uredbe SRMR banki Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca subjekta, ki propadata ali bosta verjetno propadla.

Zato se je Nadzorni odbor ECB odločil, da bo sprožil postopek za subjekt, ki propada ali bo verjetno propadel, in začel formalno posvetovanje s SRB, ki je trajalo do poldneva v četrtek, 22. junija. Ocena je bila 23. junija predložena Svetu ECB v potrditev po postopku z neugovarjanjem.

Svet ECB oceni Nadzornega odbora ni nasprotoval, tako da je bila v skladu s členom 18 uredbe SRMR poslana SRB in Evropski komisiji. ECB je o svoji oceni v skladu s členom 81 direktive BRRD ter direktivo CRD IV obvestila tudi vse zadevne organe.

Ukrepi po oceni, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

SRB se je 23. junija 2017 odločil, da v primerih bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca ne bo sprejel ukrepa za reševanje. Ugotovil je, da sta bila sicer izpolnjena pogoja za reševanje iz člena 18(1)(a) in (b) uredbe SRMR, ne pa tudi pogoj iz člena 18(1)(c), ki se nanaša na javni interes.[32]

Banki sta zato prenehali po italijanskem insolvenčnem postopku.

Italijanska vlada je 25. junija 2017 sprejela zakonsko uredbo,[33] ki je začela veljati takoj. Uredba ureja (i) prisilno administrativno likvidacijo obeh bank ter (ii) pomoč za likvidacijo, ki jo je zaradi regionalnega tveganja za finančno stabilnost v skladu z evropskim okvirom za državno pomoč zagotovila vlada, da bi podprla prenos sredstev in obveznosti na banko Intesa Sanpaolo.

Istega dne je Evropska komisija objavila, da je v skladu s pravili EU odobrila italijanske ukrepe za olajšanje likvidacije bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca po nacionalnem insolvenčnem pravu.[34]

Proti bankama je italijansko ministrstvo za finance na predlog centralne banke Banca d'Italia sprožilo prisilno administrativno likvidacijo in imenovalo likvidacijske upravitelje.

Dobra sredstva in obveznosti so bili preneseni na banko Intesa Sanpaolo, ki je banki nadomestila pri odnosih z njunimi strankami. V skladu z evropskim okvirom za državno pomoč so bili v zvezi z lastniškim kapitalom in podrejenim dolgom uvedeni ukrepi za delitev bremena. Slaba posojila bodo predvidoma prenesena na Società di Gestione degli Attivi, družbo s posebnim namenom v lasti italijanskega ministrstva za finance, ki je bila uporabljena za likvidacijo banke Banco di Napoli. Po načrtu se bodo ta slaba posojila postopno odprodala s ciljem doseči čim večjo vrednost izterjave teh sredstev.

Kot posledica likvidacijskega postopka je bilo bankama 19. julija 2017 odvzeto dovoljenje za opravljanje bančnih storitev. Pozneje sta bili dve podrejeni družbi, ki nista bili preneseni na banko Intesa Sanpaolo (in sicer Banca Intermobiliare di Investimenti e Gestioni ter Farbanca), ocenjeni kot manj pomembni instituciji, zato je neposredni nadzor nad njima v septembru 2017 prevzela Banca d'Italia. zato je neposredni nadzor nad njima v septembru 2017 prevzela Banca d'Italia.

---

32 Glej obvestili »Notice summarising the effects of the decision taken in respect of Banca Popolare di Vicenza S.p.A.« in »Notice summarising the effects of the decision taken in respect of Veneto Banca S.p.A.«, objavljeni na spletnem mestu odbora SRB.

33 Zakonska uredba št. 99 z dne 25. junija 2017, objavljena v italijanskem uradnem listu št. 146 z dne 25. junija 2017.

34 Sporočilo za javnost Evropske komisije: »State aid: Commission approves aid for market exit of Banca Popolare di Vicenza and Veneto Banca under Italian insolvency law, involving sale of some parts to Intesa Sanpaolo«.

2.1.3 Glavna pridobljena spoznanja

Spoznanja iz zadnjih primerov subjektov, ki propadajo ali bodo verjetno propadli, so koristna za krizno upravljanje

Banco Popular Español, Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza so bile prve banke, ki jih je bančni nadzor v ECB razglasil za subjekte, ki propadajo ali bodo verjetno propadli. Spoznanja, pridobljena pri obravnavi teh primerov, so zato koristna za tekoči nadzor in delovanje okvira za krizno upravljanje.

Iz vseh teh primerov se je bilo mogoče naučiti, da tesno sodelovanje in obsežna **izmenjava informacij** med vsemi deležniki[35] pomembno prispevata k nemotenemu poteku procesa v kratkih rokih ter vsem organom omogočata, da delujejo hitro in situacijo razrešijo v zahtevanih časovnih okvirih.

Usklajevanje in izmenjava informacij med bančnim nadzorom v ECB in odborom SRB v obeh kriznih primerih sta bila zagotovljena tudi prek navzkrižnega sodelovanja v zadevnih organih odločanja. Predstavniki SRB so sodelovali na sejah Nadzornega odbora ECB in sestankih skupin za krizno upravljanje, ki jih je organizirala ECB. Podobno sta na sejah izvršnega sestava SRB kot opazovalca sodelovala bančni nadzor v ECB skupaj z Evropsko komisijo. S tem je bilo omogočeno stalno usklajevanje in razumevanje medsebojnih stališč.

Sodelovanje med bančnim nadzorom v ECB in SRB od decembra 2015 poteka na podlagi sporazuma o sodelovanju, ki določa splošne pogoje za sodelovanje med organoma, vključno z izmenjavo informacij, da bi se zagotovilo učinkovito sodelovanje pri izvajanju njunih nalog. Sporazum je skladno s svojimi določbami trenutno v postopku pregleda, da bi se upoštevale izkušnje, pridobljene v prvih dveh letih njegovega izvajanja. Pregled naj bi bil končan v prvi polovici leta 2018 (glej tudi razdelek 2.2).

Drugo pomembno spoznanje se nanaša na **pomen izbire pravega trenutka za razglasitev banke za subjekt, ki propada ali bo verjetno propadel**. Pravočasno ukrepanje ob krizi je odločilno, saj se lahko tako izognemo dodatnemu poslabšanju položaja banke in s tem zmanjšamo skupne stroške propada. Hkrati ocena, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, ne sme biti izvedena prezgodaj, sicer bi se lahko vrednost po nepotrebnem uničila, čeprav še vedno obstaja možnost sanacije. V zvezi s tem je diskrecijska pravica nadzornih organov, predvidena v sedanjem okviru, pomembna in bi jo bilo treba ohraniti.

Poleg tega so izkušnje pokazale, kako pomembna je učinkovita uporaba **ukrepov za zgodnje posredovanje**, ki se je v sedanjem pravnem okviru izkazala za zahtevno. Opredeljeni sta bili dve glavni področji, na katerih so potrebne spremembe pravnega okvira. Zadevne spremembe so priporočene v Mnenju ECB o spremembah okvira Unije za krizno upravljanje (CON/2017/47).

Prvič, nadzorniški ukrepi na podlagi direktive CRD IV in uredbe o EMN ter ukrepi za zgodnje posredovanje, predvideni v direktivi BRRD, se precej prekrivajo, tako z vidika vsebine kot tudi z vidika pogojev za njihovo uporabo. To prekrivanje povzroča

[35] Zlasti z bančnim nadzorom v ECB in SRB, pa tudi z nacionalnimi organi za reševanje, pristojnimi organi in centralnimi bankami.

znatne izzive pri izvajanju okvira za zgodnje posredovanje v praksi, še zlasti zaradi nejasnosti glede pogojev za zgodnje posredovanje.

Drugič, ECB mora svoja pooblastila za zgodnje posredovanje izvajati na podlagi nacionalnih ureditev, s katerimi se prenaša direktiva BRRD. To povzroča negotovost in nedoslednost glede ukrepov, ki so na voljo, ter pogojev za njihovo izvajanje v posameznih državah članicah.

Zato ECB priporoča: (i) da se iz direktive BRRD odstranijo tisti ukrepi za zgodnje posredovanje, ki so na voljo že v direktivi CRD IV in uredbi o EMN, ter (ii) da se uredba SSMR spremeni tako, da se v njej določi neposredna pravna podlaga za pooblastila ECB za zgodnje posredovanje in s tem omogoči enotna uporaba teh pooblastil.

Še eno pridobljeno spoznanje se nanaša na potrebo po zagotavljanju **dostopa do likvidnosti v postopku reševanja**. V nekaterih primerih je ta težava rešena s sposobnostjo kupca, da zagotovi likvidnost. V drugih primerih je pomembno zagotoviti, da ima banka, potem ko so bili v zvezi z njo uporabljeni instrumenti za reševanje, dostop do likvidnosti, dokler si ne povrne zaupanja trga. V zvezi s tem je pomembna vloga enotnega sklada za reševanje in ECB odločno podpira vzpostavitev skupnega podpornega mehanizma zanj. S tem skupnim podpornim mehanizmom bi se morale v celoti podpirati naloge sklada, in sicer bi moral biti na razpolago za likvidnostne in solventnostne namene. Ker je za urejeno reševanje pomembno zadostno financiranje, bi moral biti skupni podporni mehanizem vzpostavljen čim prej, po možnosti pred koncem prehodnega obdobja za zagotovitev popolne vzajemnosti prispevkov v enotni sklad za reševanje.

Poleg tega so izkušnje pokazale, da se lahko s stališča finančne stabilnosti rešljivost poslabša, če so imetniki podrejenih dolžniških instrumentov **mali vlagatelji**. Zato bi bilo treba razmisliti o določitvi jasnih in lahko razumljivih zahtev glede razkritja in drugih zaščitnih ukrepov za izboljšanje ozaveščenosti vlagateljev o tveganjih, povezanih s takimi instrumenti. Prav tako bi bilo primerno razmisliti o možnosti, da bi za vsak instrument zahtevali najnižjo nominalno vrednost vsaj 100.000 EUR na enoto. Tako bi zvišali naložbeni prag in izboljšali ozaveščenost vlagateljev, s tem pa omejili neposredne naložbe malih vlagateljev. V zvezi s temi vprašanji bi si morali prizadevati za skupen okvir na ravni EU, da bi se izognili različnim pristopom držav članic, ki bi povzročili razdrobljenost evropskega trga za te instrumente.

2.1.4 Komuniciranje v zvezi s primeri subjektov, ki propadajo ali bodo verjetno propadli

Komuniciranje je ključno za uspešno krizno upravljanje

Komuniciranje ima pri upravljanju krize ključno vlogo. Kadar banka propade, ni pomembno le poiskati rešitev za odpravo krize, temveč s to rešitvijo tudi učinkovito seznaniti javnost, s čimer se prepreči širjenje negativnih vplivov in prispeva k ohranitvi finančne stabilnosti. Da bi javnosti v zvezi s tem poslali jasno in celovito sporočilo, je bistveno, da so različni deležniki medsebojno usklajeni.

Medtem ko je v zvezi z ukrepi za reševanje to, kaj in kako mora objaviti odbor SRB, določeno v uredbi SRMR in direktivi BRRD,[36] pa v zvezi z ocenami, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, takega določila ni. Pojasnilo glede objave ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, bi bilo, kot kaže, smiselno.

Usklajeno komuniciranje po oceni, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

Zgodnja priprava komuniciranja in usklajevanja med vsemi deležniki je pri nagovarjanju javnosti bistvena

Zgodnja priprava komuniciranja, pristojnosti in usklajevanja med vsemi deležniki je pri obravnavi krize ključnega pomena. Da bi zagotovili to usklajevanje, so začele skupine za komuniciranje pri SRB, ECB in Evropski komisiji medsebojno sodelovati že v zgodnji fazi, precej pred sprejetjem odločitev, da banke propadajo ali bodo verjetno propadle. S tem je bila omogočena celovita komunikacijska strategija, ki je prispevala k uspešnemu obvladovanju krize.

Poleg tega je zelo pomembna **izbira pravega trenutka za zunanje komuniciranje** in bi morala biti skrbno načrtovana. V primeru banke Banco Popular Español je bila odločitev, da banka propada ali bo verjetno propadla, sprejeta v torek pozno zvečer, nato pa so bili vsi zadevni organi obveščeni v skladu s členom 81(3) direktive BRRD. Zunanje komuniciranje z javnostjo je bilo izvedeno naslednje jutro, pri čemer je SRB napovedal prodajo banke družbi Banco Santander S.A.[37], bančni nadzor v ECB pa je nato objavil odločitev, da banka propada ali bo verjetno propadla.[38] Pri izbiri pravega trenutka za komuniciranje se je upoštevalo, da je treba javnost hkrati seznaniti z rešitvijo (reševanje, prenos poslov v likvidaciji ipd.) in s problemom (propad banke).

Namen procesa usklajenega komuniciranja je bil javnost celovito obveščati o položaju banke in ukrepih, ki so jih sprejeli zadevni organi.

V primerih bank Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza je bančni nadzor v ECB 23. junija 2017 na svojem uradnem spletnem mestu objavil informacijo, da je bila za banki izvedena ocena, da subjekt propada ali bo verjetno propadel.[39] Istega dne je SRB seznanil javnost s svojo odločitvijo, da v zvezi z bankama pogoji za reševanje niso bili izpolnjeni ter da bosta zato prenehali po običajnem italijanskem insolvenčnem postopku.[40] Prav tako na isti dan je italijansko ministrstvo za finance objavilo sporočilo za javnost, v katerem je navedlo, da je za konec tedna načrtovan sestanek, na katerem naj bi se sprejeli vsi potrebni ukrepi, s katerimi bi se zagotovilo nadaljevanje poslovanja obeh bank, hkrati pa zaščitili vsi vlagatelji in imetniki navadnih obveznic.[41]

---

36 Člen 29(5) uredbe SRMR in člen 83(4) direktive BBRD.

37 Glej sporočilo za javnost SRB z dne 7. junija 2017.

38 Sporočilo za javnost ECB: »ECB determined Banco Popular Español S.A. was failing or likely to fail«.

39 Sporočilo za javnost ECB: »ECB deemed Veneto Banca and Banca Popolare di Vicenza failing or likely to fail«.

40 Glej sporočilo za javnost SRB z dne 23. junija 2017.

41 Comunicato Stampa N° 109 del 23/06/2017.

Zahteve za dostop javnosti

ECB je prejela več zahtev za dostop javnosti v zvezi z ocenami, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

ECB je prejela več zahtev za dostop javnosti, predloženih v skladu s Sklepom ECB/2004/3 o dostopu javnosti do dokumentov ECB,[42] glede razkritja svojih ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel. Zahteve za dostop do ocen ECB, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, sta prejela tudi Evropska komisija in odbor SRB.

Poleg tega so zahteve za informacije predložili tudi nacionalni parlamenti in ministrstva za finance. Več poslancev Evropskega parlamenta je predložilo pisna vprašanja o reševanju banke Banco Popular Español ter o likvidaciji bank Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza.

ECB je na ta vprašanja in zahteve za informacije odgovorila v skladu s pravili o zaupnosti, ki se uporabljajo na področju bančnega nadzora. Odgovori na pisna vprašanja poslancev Evropskega parlamenta so bili objavljeni na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

Objava nezaupne različice ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

ECB se je avgusta 2017 odločila na svojem spletnem mestu o bančnem nadzoru objaviti nezaupne različice svojih ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel

Ocena, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, je nadzorniška ocena posamezne banke, ki jo izvede ECB. Namenjena je odboru SRB, ki naj bi na njeni podlagi presodil, ali so bili pogoji za reševanje zadevne banke izpolnjeni. Ocena, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, je vmesni korak v postopku reševanja, Evropska komisija in drugi zadevni organi pa so o njej obveščeni v skladu z določbami člena 18(1) uredbe SRMR in člena 81(3) direktive BRRD. Te ocene so del nadzorniških nalog bančnega nadzora v ECB, zato zanje veljajo obveznosti glede varovanja poklicnih skrivnosti in pravila o zaupnosti, ki se uporabljajo za vse odločitve, ki jih ECB sprejme v svoji vlogi nadzornika.

Kljub temu se je ECB zaradi preglednosti in odgovornosti ter splošnega interesa javnosti odločila, da na svojem spletnem mestu o bančnem nadzoru objavi nezaupne različice svojih ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel. Zaupne informacije zaradi izpolnjevanja obveznosti glede varovanja poklicnih skrivnosti niso bile razkrite. Objava nezaupnih ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, je izjema v splošni politiki komuniciranja ECB, ki skladno z zakonodajo[43] ne predvideva objave posameznih nadzorniških odločitev, zaščitenih po pravilih o varovanju poklicnih skrivnosti.

V prihodnosti bo treba pojasniti pravni okvir glede objave ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel. Medtem ko direktiva BRRD in uredba SSMR trenutno ne predvidevata kakršne koli objave ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel,

---

[42] Sklep Evropske centralne banke z dne 4. marca 2004 o dostopu javnosti do dokumentov Evropske centralne banke (ECB/2004/3) (UL L 80, 18. 3. 2004, str. 42), kakor je bila nazadnje spremenjena s Sklepom ECB/2015/1 (UL L 84, 28. 3. 2015, str. 64).

[43] Člen 27 uredbe o EMN, ki se razlaga v povezavi s členom 53 in naslednjimi direktive CRD IV.

pa predvidevata objavo odredbe ali instrumenta, na podlagi katerega je sprejet ukrep za reševanje. To dejstvo, skupaj z velikim številom zahtev za objavo informacij, ki sledijo takim ocenam pristojnega organa, povzroča komunikacijsko neravnovesje.

2.1.5 Revizija Evropskega računskega sodišča

Evropsko računsko sodišče (ERS) je v letu 2017 izvedlo revizijo operativne učinkovitosti kriznega upravljanja ECB za banke. ECB je med izvedbo revizije tesno sodelovala z ERS, končno poročilo pa je bilo objavljeno 16. januarja 2018.[44] Poročilo vsebuje konstruktivna priporočila za nadaljnje izboljšanje učinkovitosti kriznega upravljanja v EMN, ki se nanašajo na različne teme, povezane s sodelovanjem, ugotavljanjem krize in odzivanjem nanjo ter z načrtovanjem sanacije. ECB je sprejela šest od skupno osmih priporočil, predstavljenih v poročilu. Že nekaj časa potekajo prizadevanja za uresničitev priporočil, ki med drugim zadevajo sodelovanje s SRB, dodatne smernice o načrtih sanacije in smernice za ocene v zvezi z zgodnjim posredovanjem. Kar zadeva obe zavrnjeni priporočili, je ECB eno zavrnila zato, ker je že oblikovala smernice za operacionalizacijo ocen, da subjekt propada ali bo verjetno propadel, drugo pa zato, ker je menila, da je med izvedbo revizije polno sodelovala z ERS, pri tem pa upoštevala njegov mandat za oceno operativne učinkovitosti upravljanja ECB.[45]

2.2 Sodelovanje z Enotnim odborom za reševanje

ECB in SRB sta še naprej tesno sodelovala na podlagi sporazuma o sodelovanju

ECB in SRB sta tudi v letu 2017 tesno sodelovala na podlagi dvostranskega sporazuma o sodelovanju, ki sta ga sklenila ob koncu leta 2015, da bi določila pravila za sodelovanje in izmenjavo informacij. Med letom sta si redno in po potrebi izmenjavala informacije.

Ob koncu leta 2016 je bil SRB dobil neposredni dostop do ustreznih nadzorniških informacij in podatkov, shranjenih v IT-sistemu ECB za nadzorniške informacije, pri čemer je bil obseg tega dostopa določen v omenjenem sporazumu o sodelovanju. S tem je zagotovljeno, da je tekoča izmenjava informacij enostavnejša in avtomatizirana, poročevalsko breme za banke pa čim manjše. Poleg tega je ECB prilagodila nadzorniški informacijski sistem, tako da ga lahko SRB od leta 2018 uporablja tudi za namene reševanja.

Sodelovanje med bančnim nadzorom v ECB in SRB se je v skladu s sporazumom o sodelovanju okrepilo, ko se je poslabšalo stanje kake pomembne institucije. Okrepljeno sodelovanje in izmenjava informacij sta potekala zlasti (a ne izključno) v zvezi z bankami, za katere je bilo v letu 2017 ugotovljeno, da propadajo ali bodo verjetno propadle (tj. Banco Popular Español, Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza).

---

44 Operativna učinkovitost kriznega upravljanja ECB za banke.

45 Skladno s tem mandatom ERS oceni operativno učinkovitost upravljanja ECB, kot je določeno v členu 27.2 Statuta ESCB in členu 20(7) uredbe o EMN.

Skladno z določbami sporazuma o sodelovanju sta bančni nadzor v ECB in SRB v letu 2017 začela pregled sporazuma, s katerim naj bi revidirala nekatere njegove dele, da bi se upoštevale izkušnje, pridobljene v prvih dveh letih njegovega izvajanja, in odpravile praktične težave, ki so se pri tem pojavile. Pregled naj bi bil končan v prvi polovici leta 2018 ter bo prispeval k dodatni okrepitvi sodelovanja in izmenjave informacij med bančnim nadzorom v ECB in SRB.

Tesno sodelovanje med bančnim nadzorom v ECB in SRB poleg izmenjave informacij podpirajo tudi druge ureditve. Predstavnik ECB sodeluje na sejah izvršnega in plenarnega sestava SRB. Podobno je predsednica SRB vabljena na vse pomembne seje bančnega nadzora v ECB. Cilj je spodbujati izmenjavo med organoma na visoki ravni. Konstruktivno in okrepljeno sodelovanje med bančnim nadzorom v ECB in SRB na tehnični ravni poteka znotraj njunih odborov. Poleg tega skupne nadzorniške skupine in notranje skupine za reševanje sodelujejo glede posameznih bank. Prav tako redno sodelovanje na ravni strokovnjakov poteka med horizontalnimi funkcijami obeh institucij. Instituciji tesno sodelujeta tudi glede področij politike, pomembnih z vidika nadzora in reševanja.

Bančni nadzor v ECB se je tako kot v prejšnjih dveh letih posvetoval s SRB glede načrtov sanacije, ki so mu jih predložile vse pomembne institucije, za katere je bil konsolidacijski nadzornik. Povratne informacije, ki jih je prejel od SRB, je pozneje upošteval v svoji oceni teh načrtov.

Bančni nadzor v ECB je bil zaprošen za mnenje o osnutkih načrtov za reševanje ter minimalni zahtevi glede kapitala in kvalificiranih obveznosti

Po drugi strani se je SRB v letu 2017 posvetoval z bančnim nadzorom v ECB o osnutkih načrtov za reševanje velikega števila pomembnih institucij. V zvezi s podskupino institucij, za katere je bil predložen načrt za reševanje, je bil bančni nadzor v ECB zaprošen tudi za mnenje o minimalni zahtevi glede kapitala in kvalificiranih obveznosti, ki jo je določil SRB. Bančni nadzor v ECB je osnutke načrtov za reševanje ter minimalno zahtevo glede kapitala in kvalificiranih obveznosti ocenil z nadzorniškega vidika ter SRB zagotovil povratne informacije. SRB se je z bančnim nadzorom v ECB posvetoval tudi glede izračuna predhodnih prispevkov v enotni sklad za reševanje. Bančni nadzor v ECB je morebitni vpliv na pomembne institucije ocenil na podlagi predpostavke o njihovem nadaljnjem poslovanju in SRB zagotovil povratne informacije.

2.3 Delo v zvezi z načrtovanjem sanacije

V skladu z direktivo BRRD morajo institucije pripraviti in posodabljati načrt sanacije, s katerim določijo ukrepe, ki jih lahko sprejmejo za ponovno vzpostavitev svojega finančnega položaja po znatnem poslabšanju

Ocenjevanje načrtov sanacije pomembnih institucij je med drugim določeno v direktivi BRRD, Delegirani uredbi 2016/1075[46] in smernicah organa EBA[47] ter je del celotnega sklopa nadzornih aktivnosti. Namen tega ocenjevanja je zagotoviti, da je v obdobjih povečanih pretresov mogoče ponovno vzpostaviti uspešno poslovanje bank. V skladu s Smernicami organa EBA o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP)[48] se skupni rezultati ocenjevanja načrtov sanacije upoštevajo pri ocenah SREP.

2.3.1 Cikel v letu 2016 za predložitev načrtov sanacije: ocenjevanje in primerjalna analiza

Cikel ocenjevanja načrtov sanacije pomembnih institucij v letu 2016, ki je bil drugi po vrsti od uvedbe EMN, se je začel v septembru 2016 in je trajal do konca avgusta 2017. Pomembne institucije so predložile skupno 109 načrtov. Za banke, za katere je ECB konsolidacijski nadzornik, so bili načrti predloženi v dveh sklopih, in sicer v septembru in decembru 2016, s čimer se je zagotovilo, da je bilo ocenjevanje izvedeno zunaj obdobij povečanega obsega dela skupnih nadzorniških skupin v zvezi s procesom SREP in da se je bilo mogoče izogniti omejitvam virov. Velika večina načrtov sanacije je bila ECB predloženih v decembru 2016. Celoten postopek ocenjevanja načrtov sanacije in nato sprejetja skupnih odločitev o oceni z drugimi pristojnimi organi lahko po potrebi[49] traja do šest mesecev.

V ciklu ocenjevanja v letu 2016 je bila omogočena prva celovita primerjava načrtov, saj so bili vsi načrti predloženi v skladu z direktivo BRRD. V prejšnjem ciklu je bil precejšen del načrtov sanacije predložen po obstoječi nacionalni zakonodaji, ki je veljala pred direktivo BRRD, saj je bila ta v nekaterih državah članicah prenesena z zamudo. Poleg tega so bile v Delegirani uredbi 2016/1075, sprejeti 23. marca 2016, vse pomembne institucije seznanjene s pričakovano vsebino in minimalnimi merili, ki jih pristojni organi uporabljajo pri ocenjevanju načrtov sanacije.

Primerjalna analiza načrtov sanacije, predloženih v letu 2016, je razkrila, da sta se njihova popolnost in kakovost močno izboljšali. Kljub temu izboljšanju je bilo okrog 20% ocenjenih načrtov bodisi predmet namenskega akcijskega načrta, kar pomeni,

---

46 Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1075 z dne 23. marca 2016 o dopolnitvi Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede regulativnih tehničnih standardov, ki določajo vsebino načrtov sanacije, načrtov reševanja in načrtov reševanja skupine, minimalna merila, ki naj bi jih pristojni organ ocenil v zvezi z načrti sanacije in načrti sanacije skupine, pogoje za finančno podporo v skupini, zahteve o neodvisnih ocenjevalcih vrednosti, pogodbeno priznavanje pooblastil za odpis in konverzijo, postopke in vsebino zahtev v zvezi z obveščanjem in obvestilom o mirovanju ter operativno delovanje kolegijev za reševanje (UL L 184, 8. 7. 2016, str. 1).

47 Smernice organa EBA o minimalnem seznamu kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov načrta sanacije (EBA/GL/2015/02) ter Smernice organa EBA o vrsti scenarijev, ki se uporabljajo v načrtih sanacije (EBA/GL/2014/06).

48 Smernice organa EBA o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13).

49 V skladu s členom 8(2) direktive BRRD si konsolidacijski nadzornik in pristojni organi podrejenih družb prizadevajo sprejeti skupno odločitev o, med drugim, oceni načrta sanacije skupine.

da je bančni nadzor v ECB zadevne pomembne institucije pozval, naj svoje sanacijske načrte izboljšajo, bodisi razglašenih za pomanjkljive v skladu s členom 6(5) direktive BRRD. V zadnjem primeru se od pomembne institucije zahteva, da v dveh mesecih predloži popravljen načrt sanacije, pri čemer se lahko ta rok podaljša na tri mesece.

Primerjalna analiza je prav tako pokazala, da se z ustreznim načrtovanjem sanacije (tj. dobro pripravo na krizne razmere) poveča verjetnost, da bo mogoče možnosti sanacije izvesti pravočasno in učinkovito.

Na podlagi ocenjevanja in primerjalne analize načrtov je mogoče izpeljati dve glavni ugotovitvi. Prvič, načrti sanacije morajo biti izvedljivi v praksi. Drugič, videti je, da pomembne institucije precenjujejo svojo potencialno sposobnost za sanacijo. Obe zadevi sta bili prepoznani kot prednostni nalogi za ocenjevanje načrtov sanacije, ki ga izvaja bančni nadzor v ECB, v prihodnjem obdobju.

2.3.2 Cikel v letu 2017 za predložitev načrtov sanacije: časovni okvir in standardizirane predloge

Tudi v ciklu ocenjevanja načrtov sanacije pomembnih institucij v letu 2017 so bili načrti predloženi v dveh sklopih, tj. v septembru in decembru 2017. Cikel naj bi trajal do poletja 2018, v okviru njega pa je načrte sanacije predložilo 107 pomembnih institucij.

Banke bodo že drugo leto zapored skupaj s svojimi načrti sanacije predložile standardizirano predlogo za poročanje. Z uporabo te predloge se je olajšala predstavitev potrebnih podatkov za načrte sanacije in njihovo ocenjevanje ter precej izboljšala kakovost predstavljenih podatkov.

2.3.3 Nadaljnje delovanje: poudarek na uporabnosti načrtov sanacije in povezavi s kriznim upravljanjem

Kot je razvidno iz rezultatov primerjalne analize iz cikla v letu 2016, je eden glavnih ciljev sedanjega ocenjevanja in sodelovanja s pomembnimi institucijami povečati operativnost in uporabnost načrtov sanacije.

Bančni nadzor v ECB je na podlagi dveletnih izkušenj zaključil, da v kriznih razmerah vseh načrtov ni mogoče učinkovito izvajati ali operacionalizirati. To je mogoče pripisati njihovi velikosti in kompleksnosti (nekateri načrti vsebujejo skoraj 2.000 strani) ter pomanjkanju jasnih postopkov in konkretnih korakov, ki bi prikazovali, kako jih učinkovito izvajati v stresnih okoliščinah. To je precejšnja slabost glede na to, da je namen načrtov sanacije poslovodstvo banke oskrbeti z zadostnim naborom možnosti, ki jih je mogoče izvesti pravočasno in učinkovito, zlasti v razmerah hudih pretresov.

Bančni nadzor v ECB namerava v letu 2018 razširjati dobre prakse, ki jih uporabljajo nekatere pomembne institucije, in tako bankam pomagati pri povečanju operativnosti njihovih načrtov sanacije.

Poleg tega bo lahko zaradi izboljšanih načrtov sanacije bančni nadzor v ECB rezultate ocen načrtov sanacije sistematično uporabljal pri ugotavljanju in upravljanju krize ter jih vključil v oceno SREP.

2.4 Krizno upravljanje manj pomembnih institucij

Za upravljanje kriznih razmer v zvezi z manj pomembno institucijo sta potrebna temeljita izmenjava informacij in usklajevanje med pristojnim nacionalnim organom kot neposrednim nadzornikom te manj pomembne institucije ter ECB v pregledniški funkciji in v vlogi pristojnega organa za odločanje o skupnih postopkih.

Pristojni nacionalni organ je odgovoren za nadzorniške odločitve, ukrepe in dejanja v zvezi z manj pomembno institucijo v krizi. Tesnejše sodelovanje je potrebno, kadar se manj pomembna institucija približa točki nerentabilnosti. Takrat je treba razmisliti o njeni likvidaciji ali reševanju, kar lahko vključuje skupne postopke, kot so odvzem dovoljenja, ocena pridobitve ali povečanja kvalificiranih deležev in dodelitev novih dovoljenj (npr. za premostitveno institucijo).

V teh razmerah ECB spremlja položaj manj pomembnih institucij v krizi, podpira dejavnosti pristojnih nacionalnih organov v zvezi s kriznim upravljanjem in na njihov predlog pripravi osnutke odločitev o skupnih postopkih. Te odločitve odobri Nadzorni odbor, sprejme pa Svet ECB.

2.4.1 Okvir za krizno upravljanje manj pomembnih institucij

V letu 2017 je začel delovati okvir sodelovanja za krizno upravljanje manj pomembnih institucij. Poleg tega sta bila pripravljena dva dodatna skupna nadzorniška standarda, s katerima naj bi zagotovili enotnost postopkov pristojnih nacionalnih organov za obravnavanje manj pomembnih institucij v krizi.

V letu 2017 je začel delovati okvir sodelovanja za krizno upravljanje za ECB in pristojne nacionalne organe ter je bil tudi večkrat uporabljen. Namen okvira sodelovanja za krizno upravljanje manj pomembnih institucij je pomagati pristojnim nacionalnim organom in ECB pri njihovih nalogah v zvezi s kriznim upravljanjem. Poleg tega obsega sodelovanje in izmenjavo informacij med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi ter s katerimi koli drugimi deležniki, ki so lahko pri tem vključeni (npr. pristojnimi organi za reševanje). Med letom 2017 je sodelovanje med pristojnimi nacionalnimi organi in ECB v več primerih krize manj pomembne institucije zaznamovala redna in uspešna izmenjava sporočil, ki je omogočila, da so bile odločitve sprejete v razmeroma kratkih rokih.

EBA in pristojni nacionalni organi so v letu 2017 kot naslednji korak pripravili skupni nadzorniški standard o nadzorniških praksah pristojnih nacionalnih organov za krizno upravljanje manj pomembnih institucij in sodelovanje z organih za reševanje, ki naj bi bil dokončan v letu 2018. Standard bo zagotavljal enotno uporabo praks kriznega upravljanja manj pomembnih institucij na nacionalni ravni in tako spodbujal skupne nadzorniške odločitve v EMN. Urejal bo tudi sodelovanje in izmenjavo informacij med

pristojnimi nacionalnimi organi in organi enotnega mehanizma za reševanje (Enotnim odborom za reševanje in nacionalnimi organi za reševanje), kadar bosta potrebna za izvajanje njihovih nalog.

Hkrati so EBA in pristojni nacionalni organi v letu 2017 pripravili skupni nadzorniški standard, ki se nanaša na nadzorniške postopke pristojnih nacionalnih organov za manj pomembne institucije, ki kršijo minimalne kapitalske zahteve, in naj bi bil prav tako dokončan v letu 2018. Ta standard bo spodbujal skupno razumevanje upravnih postopkov za obravnavo poslabšanja finančnega stanja manj pomembnih institucij, zlasti glede izbire pravega trenutka za zahtevanje popravnih ukrepov in glede pogojev za sprožitev odvzema dovoljenja.

3 EMN kot del evropske in svetovne nadzorniške arhitekture

3.1 Evropsko in mednarodno sodelovanje

Banke euroobmočja imajo podružnice in podrejene družbe v 94 državah zunaj EU (podatki z dne 31. decembra 2016)

Ker so banke euroobmočja prisotne v več kot 90 neevropskih jurisdikcijah (glej sliko 4 spodaj), EMN obširno sodeluje z drugimi nadzornimi organi zunaj in znotraj EU. ECB si zato prizadeva olajševati sodelovanje tako, da prispeva h kolegijem nadzornikov ali razvija orodja za sodelovanje, kot so sporazumi o sodelovanju. Sporazumi o sodelovanju so bili sklenjeni z nasprotnimi strankami, kot so nadzorni organi držav članic EU zunaj euroobmočja, nadzorni organi tretjih držav in nacionalni organi za nadzor trga.

Slika 4

Podružnice in podrejene družbe bank euroobmočja zunaj EU

Viri: Finančna poročila ter register institucij in podružnic (RIAD).

Bančni nadzor v ECB navadno sodeluje z drugimi organi bonitetnega nadzora na podlagi sporazumov o sodelovanju, sodelovanja v kolegijih nadzornikov ali sporazumov, sklenjenih za vsak primer posebej.

Slika 5

Pregled dejavnosti ECB v zvezi z mednarodnim in evropskim sodelovanjem

3.1.1 Sporazumi o sodelovanju z drugimi nadzornimi organi

Sodelovanje z organi tretjih držav

Obstoječe sporazume o sodelovanju, sklenjene med pristojnimi nacionalnimi organi euroobmočja in nadzornimi organi tretjih držav, bodo sčasoma nadomestili sporazumi o sodelovanju med ECB in nadzornimi organi tretjih držav

ECB si prizadeva plodno sodelovati z nadzornimi organi tretjih držav in lajšati tekoči čezmejni nadzor. Kjer je bilo to mogoče, se je bančni nadzor v ECB pridružil obstoječim sporazumom o sodelovanju, ki so jih pristojni nacionalni organi držav euroobmočja sklenili z nadzornimi organi tretjih držav pred vzpostavitvijo EMN. V nekaterih primerih je moral razviti prilagojene rešitve glede sodelovanja. Sčasoma bo ECB z nadzornimi organi tretjih držav sama sklenila sporazume o sodelovanju, tako da se ji ne bo treba zanašati na obstoječe sporazume, sklenjene med pristojnimi nacionalnimi organi euroobmočja in nadzornimi organi tretjih držav.

Sodelovanje znotraj Evropskega gospodarskega prostora (EGP)

ECB v skladu z določbami uredbe CRD IV, ki urejajo sodelovanje in izmenjavo informacij med pristojnimi organi v EU, pogosto sodeluje s pristojnimi nacionalnimi organi iz držav članic EU zunaj euroobmočja. Da bi določila dodatne podrobnosti in sodelovanje še okrepila, se v skladu s členom 3(6) uredbe o EMN s temi pristojnimi nacionalni organi trenutno pogaja za sklenitev sporazuma o sodelovanju. Poleg tega je sporazum o sodelovanju med EU in EGP glede bonitetnega nadzora pomembnih podružnic v skandinavskih državah,[50] ki ga je ECB sklenila leta 2016, podpisalo dodatnih pet organov.

Bančni nadzor v ECB je sklenil tudi dva sporazuma o sodelovanju z nacionalnimi organi za nadzor trga. Sporazuma temeljita na predlogi, ki jo je v sodelovanju z organom ESMA pripravila ECB.

Do zdaj so bile v okviru mreže organa EBA za enakovrednost (*EBA Network on Equivalence*) kot enakovredne ocenjene ureditve zaupnosti 35 nadzornih organov tretjih držav

Da bi zagotovili skladnost na ravni EU, bančni nadzor v ECB tesno sodeluje z mrežo organa EBA za enakovrednost, ki ocenjuje enakovrednost ureditev zaupnosti nadzornih organov tretjih držav. Sporazumi o nadzorniškem sodelovanju se lahko sklenejo le, če je zagotovljena zahtevana enakovrednost ureditve varovanja poklicnih skrivnosti.

3.1.2 Kolegiji nadzornikov

Učinkoviti kolegiji nadzornikov so ključni za konsolidirani nadzor čezmejnih mednarodnih institucij

Kolegiji nadzornikov so stalne, a prilagodljive koordinacijske strukture, ki združujejo pristojne nacionalne organe, udeležene v nadzoru čezmejnih bančnih skupin. Kolegiji imajo pomembno vlogo pri bankah euroobmočja, prisotnih v državah članicah zunaj euroobmočja.

Evropska zakonodaja v celoti pooblašča kolegije nadzornikov kot relevantne forume, v okviru katerih si matični in gostujoči nadzorniki čezmejnih institucij izmenjujejo informacije ter skupno odločajo o ocenjevanju tveganj ter kapitalskih in likvidnostnih zahtevah bank v EU. Medtem ko skupne nadzorniške skupine nadzirajo banke v euroobmočju, kolegiji nadzornikov olajšujejo konsolidirani nadzor v državah zunaj euroobmočja.

Bančni nadzor v ECB je leta 2017 kot konsolidacijski nadzornik deloval v 30 kolegijih v EU, ki jim je zato predsedovala zadevna skupna nadzorniška skupina. V vsakem od teh kolegijev sodelujejo pristojni nacionalni organi iz zadevnih držav članic EU, EBA in ECB. Organi iz tretjih držav, v katerih ima institucija pomembne podrejene družbe ali podružnice, se lahko kolegijem pridružijo kot opazovalci.

[50] Namen tega sporazuma o sodelovanju je pospešiti sodelovanje glede pomembnih podružnic med bančnim nadzorom v ECB in skandinavskimi organi (in med temi organi samimi) v euroobmočju in zunaj njega. Sporazum zato ne obsega le subjektov euroobmočja, temveč tudi širši nabor subjektov, ki jih nadzorujejo ti skandinavski organi. Poleg nalog bančnega nadzora ureja tudi varstvo potrošnikov, plačilne storitve in sisteme ter preprečevanje pranja denarja. Področje uporabe sporazuma je torej širše, saj ne vključuje le nalog bančnega nadzora v ECB. Vendar pa obseg sodelovanja med organi podpisniki še vedno določa zakonodaja Unije. Zato bo bančni nadzor v ECB pri izvajanju tega sporazuma sodeloval samo v zvezi s svojimi nadzorniškimi nalogami.

Sedem čezmejnih institucij s sedežem v državah članicah EU zunaj euroobmočja posluje prek pomembnih institucij v euroobmočju. Skladno z evropsko zakonodajo bančni nadzor v ECB dejavno sodeluje v kolegijih, ki jim predseduje zadevni pristojni nacionalni organ. Skupna nadzorniška skupina, odgovorna za tako podrejeno družbo ali podružnico v euroobmočju, v teh kolegijih zastopa ECB in izpolnjuje njegove dolžnosti.

Poleg tega štiri pomembne institucije pomembne čezmejne dejavnosti opravljajo le zunaj EU. Zanje bančni nadzor v ECB opravlja vlogo konsolidacijskega nadzornika in vodi kolegije za izmenjavo informacij.

Za pet mednarodnih institucij s sedežem v tretjih državah in s pomembnimi podrejenimi družbami v euroobmočju zadevne skupne nadzorniške skupine kot nadzorniki gostitelji dejavno sodelujejo v kolegijih, ki jih organizira konsolidacijski nadzornik tretje države.

3.1.3 Stanje na področju tesnega sodelovanja

Države članice EU, katerih valuta ni euro, lahko sodelujejo v EMN na podlagi ureditve o tesnem sodelovanju. Glavni pogoji za to so določeni v členu 7 uredbe o EMN, postopkovni vidiki pa so opredeljeni v Sklepu ECB/2014/5. ECB v letu 2017 ni prejela uradnih prošenj za vzpostavitev tesnega sodelovanja.

3.1.4 Odbor EBA za pregled

Bančni nadzor v ECB je še naprej dejavno sodeloval v Odboru EBA za pregled, odgovornem za izvajanje medsebojnih strokovnih pregledov zaradi povečanja enotnosti nadzorniških odločitev.

Odbor je v letu 2017 izvedel medsebojni strokovni pregled Smernic organa EBA o merilih za določitev pogojev uporabe člena 131(3) Direktive 2013/36/EU (CRD) v zvezi z oceno drugih sistemsko pomembnih institucij (DSPI). Cilj pregleda je bil oceniti (i) dejansko izvajanje določb iz navedenih smernic in (ii) postopke, ki jih izvajajo zadevni organi, da bi ustrezno ocenili pogoje za ugotavljanje, ali je treba institucije določiti kot DSPI.

Ker so za določitev DSPI odgovorni pristojni nacionalni organi, je bila vloga ECB pri pregledu pojasniti naloge EMN v zvezi z določenimi DSPI. Skladno z direktivo CRD IV imajo pristojni nacionalni organi nalogo, da za DSPI uveljavljajo dodatne zahteve za kapitalske blažilnike. ECB lahko nato skladno s svojim makrobonitetnim mandatom in odgovornostmi te blažilnike »nadgradi« tako, da na podlagi člena 5 uredbe o EMN uvede strožje zahteve. Junija 2016 je uvedla metodologijo za določanje najnižje stopnje obveznih blažilnikov za DSPI, da bi v vsem euroobmočju zagotovila enotno obravnavo zadevnih sistemskih ali makrobonitetnih tveganj. Poleg tega je, potem ko je ocenila obvestila pristojnih nacionalnih organov o njihovih načrtovanih kapitalskih blažilnikih za DSPI, sklenila, da ji v letu 2017 ni treba uporabiti svojih pooblastil za nadgradnjo teh blažilnikov. Ta ocena je temeljila tudi na

dejstvu, so bile stopnje vseh zahtevanih kapitalskih blažilnikov za DSPI, ki jih nacionalni organi uporabljajo za banke, ki so jih določili kot DSPI, enake ali višje od najnižje ravni, ki jo je zahtevala ECB.

3.1.5 Programi MDS za ocenjevanje finančnega sektorja

Programi Mednarodnega denarnega sklada (MDS) za ocenjevanje finančnega sektorja (*IMF Financial Sector Assessment Programmes*, FSAP) vključujejo celovite in poglobljene preglede finančnega sektorja posamezne jurisdikcije, ki obsegajo: (i) določitev glavnih ranljivih točk in oceno odpornosti finančnega sektorja; (ii) oceno okvira politik posamezne države za zagotavljanje finančne stabilnosti ter oceno njenega nadzornega okvira in izvajanja nadzora ter (iii) oceno finančnih varnostnih mrež in sposobnosti finančnega sistema, da upravlja in razreši finančno krizo.

V letu 2017 je začel MDS izvajati oceno FSAP za euroobmočje

Januarja 2017 je predsednik Ekonomsko-finančnega odbora EU zaprosil MDS, naj izvede oceno FSAP za EU/euroobmočje z namenom priznanja nove arhitekture bančnega nadzora in reševanja v euroobmočju. Ocena FSAP, ki se je začela izvajati v juniju 2017, je zato med drugim osredotočena na bančni nadzor in krizno upravljanje pomembnih institucij. V ta namene bo MDS izvedel (i) podrobno ocenjevanje relevantnih[51] temeljnih baselskih načel[52] za učinkovit bančni nadzor, na podlagi katerega se bodo dodelile ocene, in (ii) analizo skladnosti z izbranimi elementi standarda Odbora za finančno stabilnost (FSB) »Ključne značilnosti uspešnih režimov reševanja finančnih institucije« (*Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions*). Poleg tega bo MDS (i) analiziral okvir za nadzor manj pomembnih institucij, brez dodelitve ocen, in (ii) ocenil solventnost bančnega sektorja v okviru ocenjevanja tveganj. Pred prvo misijo MDS v okviru te ocene FSAP je ECB pripravila samooceno temeljnih baselskih načel, ki jo je pregledal Nadzorni odbor ECB in Svet ECB potrdil. Poleg tega so pristojni nacionalni organi kot odgovor na zahtevo MDS, naj ocenijo vpliv nacionalnih pravnih okvirov na učinkovitost evropskega bančnega nadzora, predložili informacije o zadevnih nacionalnih pravnih določbah. Med prvo misijo, ki je potekala v oktobru in novembru 2017, je bilo organiziranih več kot 60 sestankov z vsemi petimi poslovnimi področji bančnega nadzora v ECB in z ustreznimi skupnimi službami.

Ocena naj bi bila zaključena v letu 2018, njene ugotovitve pa naj bi se upoštevale pri posvetovanju po členu IV, ki ga bo MDS vodil z euroobmočjem v letu 2018 in bo predvidoma zaključeno julija 2018.

Pri ocenah FSAP za posamezne države euroobmočja imajo med njihovim celotnim izvajanjem vodilno vlogo nacionalni organi. Vseeno pri teh ocenah skladno s svojim mandatom intenzivno sodeluje tudi ECB, pri čemer so njeni glavni cilji (i) zagotoviti primerljivost rezultatov med državami in enoten pristop pri pregledu bančnega

[51] Eno od 29 temeljnih baselskih načel, in sicer Načelo 29 – Zloraba finančnih storitev, v tej oceni ne bo zajeto, saj ECB ni pristojna za vprašanja preprečevanja pranja denarja. Vendar pa bo ocena FSAP za euroobmočje vključevala zaznamek strokovnjakov MDS glede finančne integritete.

[52] V zadevnih 28 temeljnih baselskih načelih je skupno obravnavanih 216 bistvenih meril in 17 dodatnih meril.

sektorja držav euroobmočja v okviru FSAP, (ii) doseči čim večjo sinergijo z bančnimi stresnimi testi na ravni EU in euroobmočja ter (iii) zagotoviti, da so glavne značilnosti okvira evropskega bančnega nadzora za mikro- in makrobonitetni bančni nadzor natančno upoštevane. MDS je v letu 2017 zaključil ocene FSAP za Luksemburg in Španijo ter začel izvajati oceno za Belgijo. Ocene FSAP za Francijo, Italijo in Malto se bodo predvidoma začele izvajati v drugi polovici leta 2018. Rezultati ocene FSAP za euroobmočje naj bi bili do takrat že javni, zato se bodo lahko uporabili kot podlaga za te nacionalne ocene, zlasti glede skladnosti s temeljnimi baselskimi načeli za učinkovit bančni nadzor.

Širše gledano se pričakuje, da se bodo zaključki in priporočila, ki izhajajo iz ocene FSAP za euroobmočje, v celoti uporabili pri prihodnjih ocenah za države euroobmočja, zlasti glede nadzora in kriznega upravljanja pomembnih institucij. Ta pristop bo skladen s sedanjim nadzornim okvirom v Evropi ter bo v celoti upošteval delitev pristojnosti na ravni držav članic, euroobmočja in EU. Hkrati bo prispeval k zagotavljanju, da bodo nadzor in nasveti MDS še naprej učinkoviti in relevantni za vse zadevne organe.

Okvir 2
Priprave na brexit

V letu 2017 je izstop Združenega kraljestva iz EU (brexit) postal eno najpomembnejših vprašanj za bančni nadzor v ECB. Ta je zaradi spodbujanja enotnega pristopa k brexitu za celotno območje EMN vzpostavil projekt, s katerim želi zagotoviti, da bodo banke in nadzorniki ustrezno pripravljeni.

S praktičnega vidika delo EMN v zvezi z brexitom obsega naloge, povezane s politiko, in tudi sodelovanje s prizadetimi institucijami in drugimi deležniki. Razvoj političnih usmeritev in nadzorniška pričakovanja so pomembni za obravnavo in razjasnitev nadzorniških vprašanj, ki so se pojavila v zvezi z brexitom. ECB z usmeritvami svojih politik zagotavlja, da so relevantna vprašanja obravnavana enako v celotnem EMN. Nadzorniki v EMN na podlagi teh usmeritev zagotovijo kreditnim institucijam jasne smernice, denimo glede tega, da morajo poskrbeti za ustrezno upravljanje tveganj, zanesljivo infrastrukturo in kadrovsko zasedbo, ki so sorazmerni z njihovimi dejavnostmi. Med drugim so bili obravnavani ocenjevanje modelov vzajemnega knjiženja, obravnava notranjih modelov, prenesenih z Združenega kraljestva na EMN, ter notranje upravljanje in upravljanje tveganj.

ECB je organizirala delavnice z bankami, na katerih jih je seznanila z nadzorniškimi pričakovanji ECB in pristojnih nacionalnih organov. Da bi zagotovila usmeritve, je poleg tega na svojem spletnem mestu o bančnem nadzoru objavila odgovore na pogosta vprašanja, namenjene zlasti bankam, ki nameravajo svoje poslovanje iz Združenega kraljestva preseliti v euroobmočje. Pogosta vprašanja se nanašajo na teme, kot so dovoljenja in bančne licence ter zgoraj omenjene zadeve. ECB je svoja ključna sporočila predstavila tudi v poletni, jesenski in zimski izdaji glasila EMN o nadzoru.

Da bi bile pomembne institucije, ki trenutno poslujejo v Združenem kraljestvu, ustrezno pripravljene na izstop te države iz EU, je ECB s temi bankami vzpostavila strukturiran dialog. Skupne nadzorniške skupine so začele pogovore o scenarijih v zvezi z brexitom, ki so jih te banke pripravile in jih upoštevale v svojih načrtih ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih. Hkrati so bile izvedene

ustrezne priprave na obravnavo bank, ki se nameravajo v pričakovanju, da bodo izgubile dovoljenje za čezmejno opravljanje storitev v EU, iz Združenega kraljestva preseliti v euroobmočje. Cilj je zagotoviti preudaren pristop k izdajanju dovoljenj novim kreditnim institucijam in prenosu dejavnosti na obstoječe kreditne institucije. ECB in pristojni nacionalni organi vzdržujejo tesne stike tudi z drugimi organi, ki nadzirajo subjekte bančnih skupin euroobmočja, vključno z nadzorniki iz Združenega kraljestva in tretjih držav, s ciljem zagotoviti medsebojno usklajenost vseh relevantnih organov pri odzivanju na razvoj dogodkov v bančnem sektorju euroobmočja.

Brexit bo med najpomembnejšimi prednostnimi nalogami nadzora tudi v letu 2018

Brexit bo še naprej ena glavnih prednostnih nalog nadzora. Ko bodo banke začele izvajati svoje načrte v zvezi z brexitom, se bo poudarek pri njihovih dejavnostih s pripravljalnega dela premaknil k ocenjevanju dejanskih primerov in izvajanju zgoraj omenjenih političnih usmeritev v praksi. Kljub političnemu dogovoru glede pogajanj o določitvi morebitnega prehodnega obdobja izid teh pogajanj še vedno ni gotov. ECB svetuje bankam, naj se na brexit pripravljajo proaktivno in pravočasno, da bi si tako lahko pravočasno priskrbele vsa potrebna dovoljenja za opravljanje dejavnosti v EU. Vseeno se lahko banke, odvisno od tega, kako se bodo razvijale politične razprave o prehodnem obdobju, z nadzorniki pogovorijo o možnosti podaljšanja roka za izvedbo nekaterih vidikov njihovih posameznih načrtov preselitve.

ECB bo skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi poleg prošenj za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih storitev še naprej ocenjevala načrte institucij za preselitev dejavnosti v euroobmočje. Nadzorniki bodo še zlasti pozorni na to, kako banke izpolnjujejo usmeritve politik in nadzorniška pričakovanja EMN, zlasti zato, da bi preprečili ustanavljanje slamnatih podjetij v euroobmočju, tj. institucij, ki imajo v euroobmočju le minimalne zmogljivosti in svoje dejavnosti v EU večinoma oddajajo v zunanje izvajanje subjektom v tretjih državah. ECB bo po potrebi oblikovala dodatne usmeritve politik ter panogo in deležnike sproti seznanjala z nadzorniškimi pričakovanji. ECB se v zvezi z institucijami, ki bodo v kratko- ali srednjeročnem obdobju zaradi širitve svojih dejavnosti v euroobmočju verjetno postale pomembne, ustrezno pripravlja, da bi zagotovila nemoten prenos neposrednega nadzora nad njimi nase. Z namenom spremljanja pripravljenosti bank euroobmočja in bank, ki vstopajo na trg euroobmočja, bo še naprej sodelovala z matičnimi in gostujočimi nadzorniki. ECB namerava poleg tega organizirati dodatne delavnice o načrtih preselitve bank in bo redno posodabljala odgovore na pogosta vprašanja v zvezi z brexitom.

3.2 Sodelovanje pri razvoju evropskega in mednarodnega regulativnega okvira

3.2.1 Sodelovanje v baselskem procesu

V letu 2017 je bil dokončan sveženj reform Basel III, ključni element pokriznega regulativnega okvira. ECB, ki dejavno sodeluje pri delu Baselskega odbora za bančni nadzor (BCBS), k temu procesu določanja standardov prispeva tako, da sodeluje v razpravah o usmeritvah politike, prispeva strokovno znanje za različne skupine

odbora BCBS, sodeluje s člani odbora BCBS po vsej EU in svetu ter prispeva k relevantnim ocenam učinka novih standardov.

Dokončanje okvira Basel III

Dogovorjene reforme so pomemben korak k obnovitvi zaupanja v količnike tveganju prilagojenega kapitala

ECB pozdravlja dokončanje okvira Basel III, ki prispeva h krepitvi regulativnega okvira in je pomemben korak k obnovitvi zaupanja v količnike tveganju prilagojenega kapitala. ECB je dejavno sodelovala v razpravah o usmeritvah politike. Dokončanje okvira Basel III je močan znak, da se mednarodno sodelovanje na področju bančne regulacije nadaljuje. Dogovorjene reforme prispevajo k regulativni gotovosti in bankam omogočajo, da sprejemajo dobro informirane odločitve. S predvidenim obdobjem postopnega izvajanja, ki se bo začelo v letu 2022 in končalo v letu 2027, se bo zagotovilo, da bo vpliv na banke, tudi tiste, ki jih bodo reforme najbolj prizadele, obvladljiv.

Poudarek na izvajanju in presoji ustreznosti politik

Ob premiku poudarka k izvajanju dogovorjenih reform si ECB prizadeva zagotoviti njihovo učinkovitost tako, da podpira zakonodajalce in odbor BCBS

Po mnenju ECB je ključno, da vse udeležene stranke dogovorjene reforme dosledno prenesejo v svojo zakonodajo. V ta namen je ECB zakonodajalcem zagotovila tehnično svetovanje, zlasti v obliki svojega pravnega mnenja o predlogih Evropske komisije za spremembe okvira CRD IV/CRR (glej okvir 3), podobno podporo pa bo predvidoma zagotovila tudi v zvezi s temi reformami.

V prihodnjih letih bo odbor BCBS nadaljeval delo v zvezi z ugotavljanjem težav pri izvajanju okvira Basel III, s katerimi se nadzorniki srečujejo v praksi, ter, splošneje, v zvezi s spodbujanjem močnega bančnega nadzora. Odbor bo začel tudi ocenjevanje reform, uvedenih po krizi, po koncu njihovega izvajanja. ECB bo še naprej dejavno prispevala k delu odbora BCBS.

3.2.2 Prispevek k delu EBA

Bančni nadzor v ECB je skozi vse leto 2017 tesno sodeloval z organom EBA pri doseganju skupnih ciljev povečanja finančne stabilnosti in spodbujanja enotnega nadzora za celoten evropski bančni sektor.

Bančni nadzor v ECB dejavno prispeva k delu organa EBA na vseh ravneh. Predstavniki bančnega nadzora v ECB so v letu 2017 sodelovali v skupno 45 podstrukturah organa EBA, od tega v štirih v vlogi predsedujočega ali sopredsedujočega. Poleg tega je bančni nadzor v ECB sodeloval v Odboru nadzornikov EBA kot član brez glasovalne pravice.

Spodnja primera ponazarjata velik napredek, ki so ga dosegle delovne skupine organa EBA, ter kako se EBA in ECB medsebojno dopolnjujeta pri doseganju skupnih ciljev.

Prvič, v letu 2017 sta organa EBA in ESMA objavila skupne **smernice o ocenjevanju primernosti članov organov vodenja ali nadzora in nosilcev ključnih funkcij**, da bi (i) zagotovila, da imajo banke vzpostavljene zanesljive strukture upravljanja, ter (ii) določila skupna pravila za obseg presoj sposobnosti in primernosti, ki jih izvedejo nadzorniki. ECB je v tesnem sodelovanju z organom EBA pripravila in objavila svoj vodnik za ocenjevanje sposobnosti in primernosti, v katerem je jasno opredelila nadzorniška merila in postopek za ugotavljanje primernosti članov organov vodenja ali nadzora bank.

Drugič, bančni nadzor v ECB je načela iz **smernic organa EBA o upravljanju kreditnega tveganja in računovodenju po modelu pričakovanih kreditnih izgub**, objavljenih leta 2017, v celoti vključil v svojo notranjo metodologijo za ocenjevanje pripravljenosti bank na izvajanje MSRP 9.

V letu 2017 je ECB po postopku »upoštevaj ali pojasni«[53] obvestila organ EBA v zvezi z osmimi[54] smernicami organa EBA, vključno z eno smernico Skupnega odbora in enim priporočilom organa EBA.[55] V vseh teh primerih je organ EBA obvestila, da navedene smernice in priporočila upošteva ali jih namerava upoštevati.

Okvir 3
Pregled bančne zakonodaje EU (CRR/CRD IV, BRRD in SRMR)

Predlog

Evropska komisija je novembra 2016 objavila celovit sveženj sprememb zakonodaje EU o kapitalskih zahtevah (uredbe CRR in direktive CRD IV) in kriznem upravljanju (direktive BRRD in uredbe SRMR). Svet Evropske unije je v prvem četrtletju 2017 začel pregled predloga Komisije, Odbor Evropskega parlamenta za ekonomske in monetarne zadeve pa je novembra istega leta objavil ustrezne osnutke poročil. Spremembe naj bi bile dokončno sprejete med koncem leta 2018 in prvim četrtletjem 2019.

ECB je sozakonodajalcema strokovno svetovala o teh spremembah. Na ravni Sveta EU so strokovnjaki ECB stališča ECB o predlaganem svežnju redno predstavljali delovni skupini za finančne storitve. Poleg tega je ECB na zahtevo Evropskega parlamenta in Sveta EU izdala tri mnenja, v katerih je predstavila usmeritve svojih politik glede svežnja.[56]

---

53 Člen 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ).

54 Vključuje obvestilo organu EBA glede smernice EBA/GL/2016/01, ki ga je ECB poslala z zamudo.

55 EBA/GL/2016/01, EBA/GL/2016/05, EBA/GL/2016/07, EBA/GL/2016/08, EBA/GL/2016/09, EBA/GL/2016/11, EBA/GL/2017/01 ter JC/GL/2016/01 in EBA/Rec/2017/01.

56 Mnenje Evropske centralne banke z dne 8. marca 2017 o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2014/59/EU v zvezi z razvrstitvijo nezavarovanih dolžniških instrumentov v primeru insolventnosti (CON/2017/6); Mnenje Evropske centralne banke z dne 8. novembra 2017 o spremembah okvira Unije za krizno upravljanje (CON/2017/47); Mnenje Evropske centralne banke z dne 8. novembra 2017 o spremembah okvira Unije za kapitalske zahteve za kreditne institucije in investicijska podjetja (CON/2017/46).

Tabela A

Pregled področij bonitetnega nadzora, ki jih obravnava predlog Evropske komisije

Izvajanje baselskih standardov	Okvir za reševanje	Okvir za nadzor
količnik neto stabilnih virov financiranja	harmonizacija hierarhične razvrstitve upnikov*	spremembe okvira drugega stebra
količnik finančnega vzvoda	vključitev novega instrumenta moratorija	uvedba zahteve za ustanovitev vmesne EU nadrejene osebe
temeljni pregled trgovalne knjige	izvajanje standarda FSB za skupno sposobnost pokrivanja izgub	uvedba opustitve kapitalskih zahtev na čezmejni ravni
standardizirani pristop h kreditnemu tveganju nasprotne stranke	druge prilagoditve minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti	manjša pogostnost poročanja za manjše banke
obrestno tveganje v bančni knjigi		

* Ta zakonodajni dokument je bil pripravljen po skrajšanem postopku in dokončan v decembru 2017. Nove določbe so začele veljati v januarju 2018.

Usmeritve politik ECB glede predlaganega svežnja reform

ECB je v svojih mnenjih podprla Komisijin sveženj sprememb, s katerimi naj bi se precej okrepil regulativni okvir in povečala odpornost bančnega sektorja, vendar pa je izrazila tudi določene pomisleke in predloge.

Kar zadeva nadzorniški okvir, je ECB na splošno podprla predlagano uvedbo možnosti, da nadzorniki pod določenimi pogoji opustijo uporabo posameznih kapitalskih zahtev za podrejene družbe, ki imajo sedež v drugi državi članici kot njihove nadrejene osebe, ob hkratnem zagotavljanju finančne stabilnosti, saj bančna unija še ni dokončana. Poleg tega je ECB zagovarjala stališče, da bi bilo treba vzpostaviti ustrezno prehodno ureditev. ECB podpira tudi predlagano zahtevo, da se za bančne skupine iz tretjih držav, ki imajo dve ali več institucij s sedežem v EU, ustanovijo vmesne EU nadrejene osebe, s čimer bi se spodbujal učinkovitejši in doslednejši nadzor. Vendar pa je ECB, da bi se izognili regulativni arbitraži, predlagala, da bi morala ta zahteva veljati tudi za pomembne podružnice.

Za ECB so bile posebno problematične spremembe drugega stebra. Komisija je v svojem predlogu v prizadevanjih za večjo harmonizacijo omejila nadzorniške ukrepe na bistvenih področjih. ECB je poudarila, da bi morali imeti nadzorniki v zvezi z vsako institucijo dovolj fleksibilnosti pri merjenju njenih tveganj, določanju zneska dodatnega kapitala, ki ga mora imeti, in odobritvi ali zavrnitvi sprememb njegove sestave. Poleg tega bi moralo biti nadzornikom omogočeno, da fleksibilno zahtevajo ad hoc podrobne podatke, kadar jih potrebujejo za pravilno oceno profila tveganosti institucije. Enaka stališča je predstavil tudi Odbor Evropskega parlamenta za ekonomske in monetarne zadeve v svojem osnutku poročila o spremembah direktive CRD IV. ECB je pozvala tudi k večji harmonizaciji bonitetnega okvira EU, ki bi jo dosegli tako, da bi v zakonodajo EU vključili nekatera nadzorniška pooblastila (npr. glede postopkov v zvezi z dovoljenji, zlasti ocenjevanja sposobnosti in primernosti) ter odpravili neupravičene opcije in diskrecijske pravice. S tem bi se omejila uporaba različnih nacionalnih določb, ki zavirajo učinkovit nadzor. Nazadnje je ECB pozvala k pregledu nadzora velikih čezmejnih investicijskih podjetij, ki izvajajo dejavnosti, podobne bančnim, pri čemer je predlagala, da se taka podjetja obravnavajo kot kreditne institucije. Komisija je v decembru 2017 predstavila predlog v zvezi s tem.[57]

[57] Predlog je bil del njenega širšega pregleda bonitetnega okvira za investicijska podjetja. Po tem predlogu bi za sistemska investicijska podjetja (tj. podjetja, katerih skupna vrednost sredstev presega 30 milijard EUR) veljala enaka pravila in bi se nad njimi izvajal enak nadzor kot za banke v EU.

Kar zadeva izvajanje baselskih standardov, kot so količnik finančnega vzvoda, količnik neto stabilnih virov financiranja in temeljni pregled trgovalne knjige, je ECB poudarila, da jih je treba za zagotavljanje primerljivosti med posameznimi institucijami in enakih pogojev obravnave pravilno prenesti v zakonodajo EU. Priporočila je tudi, naj se vključijo klavzule o pregledu za vse standarde, o katerih so v času objave tega mnenja v odboru BCBS še razpravljali (količnik neto stabilnih virov financiranja, količnik finančnega vzvoda, temeljni pregled trgovalne knjige).

V zvezi z okvirom za krizno upravljanje je ECB podprla predlagano uvedbo harmonizirane kategorije neprednostnega nadrejenega dolga, s katero bi olajšali izpolnjevanje prihodnjih zahtev glede skupne sposobnosti pokrivanja izgub ter minimalnih zahtev glede kapitala in kvalificiranih obveznosti. Kljub temu je menila, da so potrebne dodatne reforme za nadaljnjo harmonizacijo vrstnega reda terjatev upnikov v insolvenčnih postopkih v zvezi z bankami, zlasti uvedba splošnega prednostnega vrstnega reda vlagateljev.

ECB je pozdravila dejstvo, da se standard o skupni sposobnosti pokrivanja izgub izvaja prek minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti. Vendar pa je glede umeritve zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti priporočila, naj se organu za reševanje omogoči, da zagotovi varnostno rezervo s povečanjem zneska za dokapitalizacijo v okviru minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti. S tem bi zagotovili, da bi imeli subjekti, ki nastanejo zaradi reševanja, dovolj sredstev za pokritje dodatnih nepričakovanih izgub in stroškov v obdobju po reševanju. Predlagana navodila za minimalno zahtevo glede kapitala in kvalificiranih obveznosti bi bilo treba potemtakem odstraniti, saj povečujejo kompleksnost okvira brez jasnih koristi. ECB je podprla predlog, naj se uporaba omejitev maksimalnega zneska za razdelitev odloži, kadar institucije kršijo zahteve po skupnem blažilniku zaradi svoje nezmožnosti nadomestiti obveznosti, ki ne izpolnjujejo več meril glede primernosti ali meril glede zapadlosti za izpolnjevanje minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti. Vseeno je priporočila, naj odlog traja vsaj dvanajst mesecev in ne šest mesecev, kot je predlagala Komisija.

ECB je prav tako priporočila, naj bodo njena pooblastila za zgodnje posredovanje neposredno določena v uredbi SRMR, da bi se tako omogočila njihova dosledna uporaba. Nazadnje je priporočila še, da se iz direktive BRRD odstranijo tisti ukrepi za zgodnje posredovanje, ki so na voljo že v direktivi CRD IV in uredbi o EMN.

3.2.3 Prispevek k delu FSB

Bančni nadzor v ECB je v letu 2017 dejavno prispeval k delu Odbora za finančno stabilnost (FSB), zlasti na področjih nadzorniškega in regulativnega sodelovanja, izvajanja standardov in reševanja. Sodeloval je tudi na sejah njegove regionalne posvetovalne skupine za Evropo.

FSB je pred kratkim preusmeril poudarek v svojem delovanju z oblikovanja politik na spremljanje izvajanja reform finančnega sektorja in ocenjevanje njihovih učinkov. Bančni nadzor v ECB bo še naprej prispeval k delu odbora v zvezi z reformami finančnega sektorja ter poudarjal pozitivne učinke finančne stabilnosti in dobro delujočih bančnih sektorjev na gospodarsko rast. Prispeval bo tudi k dejavnostim na drugih pomembnejših področjih, kot so reševanje in krizno upravljanje, okviri upravljanja, nadomestila in finančna tehnologija.

4 Izdajanje dovoljenj, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij

4.1 Spremembe v številu pomembnih institucij in skupnih postopkov

4.1.1 Število pomembnih institucij

Letna ocena, s katero se v skladu z okvirno uredbo o EMN ugotovi, ali banka ali bančna skupina izpolnjuje katero od meril za določitev pomembnosti,[58] je potekala oktobra 2017. Število pomembnih institucij se je zaradi rezultatov ocene ter strukturnih sprememb in drugih dogodkov v petih bančnih skupinah zmanjšalo s 125 v začetku leta na 119.

Frankfurtska podružnica banke Barclays Bank PLC je bila na novo razvrščena med pomembne subjekte zaradi bistvenega povečanja svoje velikosti, pod neposredni nadzor ECB pa je prešla 1. januarja 2018.

Ker banki Raiffeisen-Holding Niederösterreich-Wien reg. GmbH in SEB AG tri zaporedna koledarska leta nista izpolnili nobenega od meril pomembnosti, nista več pomembni, nadzorne pristojnosti pa so se prenesle na avstrijski oziroma nemški pristojni nacionalni organ.

Strukturne spremembe in drugi dogodki[59] se nanašajo na prevzema bank Banco BPI S.A. in Banco Popular Español S.A. s strani pomembnih institucij ter na odvzeme dovoljenja za opravljanje bančnih storitev agenciji Agence Française de Développement (prostovoljna vrnitev dovoljenja) ter bankama Veneto Banca S.p.A. in Banca Popolare di Vicenza S.p.A.

Seznam nadzorovanih subjektov se med letom posodablja. Najnovejša različica seznama je dostopna na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

---

58 Ta merila so določena v členu 6(4) uredbe o EMN.

59 Seznam pomembnih in manj pomembnih institucij, objavljen decembra 2017, odraža (i) odločitve o pomembnosti, poslane nadzorovanim institucijam pred 5. decembrom 2017, ter (ii) druge spremembe in dogodke v strukturi skupin, uveljavljene pred 1. oktobrom 2017.

Tabela 3

Pomembne in manj pomembne bančne skupine in samostojne banke v EMN po letni oceni pomembnosti iz leta 2017

	Bilančna vsota (v mrd EUR)	Število subjektov	
		na konsolidirani ravni	na ravni posameznega subjekta
Pomembne institucije	21.171,8	119	869
Manj pomembne institucije	4.920,8	2.869	3.163
Skupaj	**26.092,6**	**2.988**	**4.032**

Vir: ECB.
Opombe: Bilančna vsota subjektov, navedenih na seznamu nadzorovanih subjektov, kot je bil objavljen decembra 2017 (z referenčnim datumom 1. oktober 2017 za strukturo skupine in 5. december 2017 za odločitve o pomembnosti); referenčni datum za bilančno vsoto je 31. december 2016 (ali zadnji razpoložljivi).

Glede na brexit ECB pozorno spremlja načrte preselitve bank iz Združenega kraljestva. Cilj je zagotoviti pravočasno ugotavljanje statusa pomembnosti teh bank in nemoten prenos nadzornih pristojnosti z organov Združenega kraljestva na ECB ali pristojne nacionalne organe za dejavnosti, ki se prenesejo v euroobmočje.

Celovita ocena v letu 2017

Ker nobena banka leta 2017 ni na novo izpolnjevala meril za opredelitev pomembnosti, se celovita presoja ni izvedla.[60] Vendar pa je bila v pripravi na leto 2018 posodobljena metodologija pregleda kakovosti sredstev, da bi upoštevali uvedbo računovodskega standarda MSRP 9 in profila tveganosti poslovnih modelov bank, ki se osredotočajo na investicijske storitve in dejavnosti.

4.1.2 Skupni postopki ter ocene sposobnosti in primernosti

V letu 2017 so pristojni nacionalni organi bančnemu nadzoru v ECB priglasili skupno 3.026 postopkov v zvezi z dovoljenji, od tega 24 prošenj za izdajo dovoljenja za opravljanje storitev, 41 odvzemov dovoljenja, 52 postopkov za prenehanje dovoljenja,[61] 160 pridobitev kvalificiranega deleža, 2.301 imenovanje članov uprave in nadzornega sveta[62] ter 448 postopkov za izdajo dovoljenja za čezmejne dejavnosti (passporting).

60 Edina institucija, ki je bila leta 2017 na novo razvrščena med pomembne subjekte, je bila podružnica banke (ustanovljene v Združenem kraljestvu) Barclays Bank PLC. Podružnice kreditnih institucij iz nesodelujočih držav članic, ki delujejo v euroobmočju, kot posamezne institucije niso predmet celovite presoje.

61 Prenehanje dovoljenja pomeni, da dovoljenje, kadar to predvideva nacionalna zakonodaja, preneha obstajati, ne da bi bila za to potrebna uradna odločitev; tako prenehanje ima pravni učinek, ki nastane takoj ob nastopu specifičnega, natančno opredeljenega sprožilnega dogodka, npr. kadar se subjekt dovoljenju izrecno odpove ali ob prenehanju institucije, na primer zaradi združitve z drugo družbo.

62 Vključno z omejenim številom (17) zahtev za imenovanje dodatnih direktorskih funkcij.

V letu 2017 sta Nadzorni odbor in Svet ECB odobrila skupno 1.673 postopkov v zvezi z dovoljenji.[63] Poleg tega je višje vodstvo v okviru prenesenih pooblastil, ki so začela veljati junija 2017, odobrilo 319 postopkov v zvezi z dovoljenji.[64] Poleg tega je bilo dokončanih 70 postopkov v zvezi z dovoljenji, za katere ni potrebna formalna odločitev ECB ter so vključevali predvsem postopke čezmejnega sodelovanja in prenehanja dovoljenja.

Tabela 4

Postopki v zvezi z dovoljenji, priglašenimi ECB[65]

	2014	2015	2016	2017
Dovoljenje za opravljanje storitev	7	37	24	24
Odvzem dovoljenja[1]	5	26	42	41
Prenehanje dovoljenja	0	26	178	52
Kvalificirani deleži	9	134	142	160
Sposobnost in primernost	115	2.729	2.544	2.301
Čezmejno delovanje (passporting)	34	431	252	448

Vir: ECB.
1) V letnem poročilu ECB o nadzornih aktivnostih za leto 2014 so se podatki o postopkih za odvzem in prenehanje dovoljenja sporočali skupaj. Zaradi povečanja števila primerov prenehanja dovoljenja se od leta 2015 v poročilu sporočajo ločeno.

Na splošno je število skupnih postopkov (izdaja dovoljenja za opravljanje dejavnosti, odvzem dovoljenja, prenehanje dovoljenja in kvalificirani deleži) ostalo precej nespremenjeno glede na prejšnje leto. Število postopkov v zvezi z oceno sposobnosti in primernosti se je v primerjavi z letom 2016 zmanjšalo za 10%. To je predvsem posledica zakonodajnih sprememb v Franciji, kar je pomenilo, da od novembra 2016 neizvršnih članov upravnih odborov ob ponovnem imenovanju niso več ocenjevali. Zmanjšanje števila postopkov za prenehanje dovoljenja je bilo pričakovano, saj je bilo veliko število zapadlih dovoljenj leta 2016 posledica naključnega učinka (tj. združitev skupine povezanih bank v okviru enega subjekta). Precejšnje povečanje števila postopkov passportinga je morda povezano s povečanjem števila postopkov dohodnega passportinga s strani bank Združenega kraljestva, predvsem zaradi njihovega izvajanja pripravljalnih scenarijev za brexit in izvajanja zakona Združenega kraljestva o reformi bančništva, ki od bank zahteva, da ločijo ključne dejavnosti bančnega poslovanja s prebivalstvom od investicijskega bančništva (izločitev).

63 Teh 1.673 postopkov v zvezi z dovoljenji je bilo formaliziranih v 1.238 pravnih aktih ECB. Nekateri pravni akti pokrivajo več kot en postopek (npr. ocena sposobnosti in primernosti več članov organov upravljanja iste pomembne institucije ali pridobitev kvalificiranih deležev v različnih podrejenih družbah z eno samo transakcijo).

64 Ti postopki se nanašajo na oceno članov uprave in nadzornega sveta, za katere velja okvir za prenos pooblastil, odobren v Sklepu Evropske centralne banke (EU) 2017/935 z dne 16. novembra 2016 o prenosu pooblastila za sprejetje odločitev o sposobnosti in primernosti ter o ocenjevanju izpolnjevanja zahtev glede sposobnosti in primernosti (ECB/2016/42).

65 Ker je bil presečni datum za leto 2014 15. januar 2015, se številke za leti 2014 in 2015 nekoliko prekrivajo.

Dogajanja v zvezi s skupnimi postopki

Večina postopkov za izdajo dovoljenja za opravljanje storitev (približno 80%) se je nanašala na vzpostavitev novih manj pomembnih institucij. Glavna razloga za nove prošnje bank v letu 2017 sta bila finančnotehnološke družbe, ki uporabljajo digitalne inovacije za zagotavljanje storitev strankam v EU, in brexit, kar je povzročilo povečanje zahtevkov za dovoljenje za opravljanje bančnih storitev v euroobmočju v drugi polovici leta 2017. V letu 2018 pričakujemo nadaljevanje teh trendov. Le približno 20% postopkov za izdajo dovoljenja za opravljanje storitev se je nanašalo na pomembne institucije, predvsem v zvezi s podaljšanjem dovoljenj za investicijske storitve. En postopek v zvezi s pomembno institucijo se je nanašal na ustanovitev nove odvisne družbe za mobilne bančne storitve, drugi pa je bil posledica nameravane preselitve obstoječe banke v euroobmočje.

Postopki za odvzem in prenehanje dovoljenja so bili potrebni večinoma zaradi kreditnih institucij, ki prostovoljno prenehajo izvajati bančne dejavnosti, ali zaradi bank v postopku združevanja ali prestrukturiranja. Zgolj opustitve dovoljenj s strani pomembnih institucij so obsegale 33% od 41 postopkov za odvzem dovoljenja. Pri omejenem številu (5) odvzemov dovoljenj je bila ta odločitev sprejeta, ker institucija ni izpolnjevala bonitetnih zahtev.

Več postopkov v zvezi s kvalificiranimi deleži se je nanašalo na pridobivanje večinskih deležev v nadzorovanih institucijah s strani posebnih kvalificiranih imetnikov,[66] ki jih zaznamujejo kompleksna korporativna struktura, morebitna kratka naložbena obdobja ali uporaba financiranja s finančnim vzvodom. Le omejen del čezmejnih konsolidacijskih aktivnosti bančnega sektorja je bil leta 2017 zabeležen pri pomembnih institucijah. Številčno se je večina postopkov v zvezi s kvalificiranimi deleži, ki so bili leta 2017 priglašeni ECB, nanašala na notranjo reorganizacijo delniške strukture nadzorovanih institucij. S tako reorganizacijo se predvsem poenostavi struktura skupine in/ali ustvarjajo prihranki, razlog pa je lahko tudi optimizacija davkov.

Dogajanja v zvezi z oceno sposobnosti in primernosti

Približno dve tretjini postopkov presoje sposobnosti in primernosti sta se nanašali na neizvršne člane upravljalnega organa, preostala tretjina pa na izvršne člane upravljalnega organa. Število primerov ocene nosilcev ključnih funkcij je zanemarljivo, ker po eni strani nekatere države članice take ocene ne predvidevajo v svoji zakonodaji, po drugi strani pa se nosilci ključnih funkcij imenujejo manj pogosto kot člani uprav.[67] Pri približno petini vseh primerov je bilo treba obravnavati posebne pomisleke. ECB je v številnih primerih določila pogoje, obveznosti ali priporočila, da

[66] Za »posebne kvalificirane imetnike« je značilna visoka raven kompleksnosti ali pomanjkanje transparentnosti (npr. skladi zasebnega kapitala, državni skladi).

[67] Nosilci ključnih funkcij so zaposleni, ki niso člani upravljalnega organa, vendar pomembno vplivajo na usmeritev institucije v okviru splošne odgovornosti upravljalnega organa, npr. direktorji upravljanja kreditnega tveganja in odgovorna oseba za zagotavljanje skladnosti. Dvanajst držav euroobmočja je leta 2017 v nacionalni zakonodaji opredelilo ocene nosilcev ključnih funkcij.

se odpravijo konkretni pomisleki, na primer glede izkušenj in časovne razpoložljivosti kandidatov.

Razvoj usmeritev politik

Bančni nadzor ECB je leta 2017 nadaljeval z razvojem usmeritev politik in zagotavljanjem njihovega izvajanja v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi in EBA. Cilj je oblikovati skupne nadzorniške prakse in poenostaviti postopke v zvezi z dovoljenji.

Maja 2017 je bil objavljen vodnik za ocenjevanje sposobnosti in primernosti. Ta vodnik povečuje preglednost politik, praks in postopkov, ki jih ECB uporablja pri ocenjevanju primernosti članov organov upravljanja pomembnih institucij. Te ocene so pomembne, saj je nepravilno delovanje upravljalnih organov v poznejši fazi pogosto vir slabosti in tveganj bank. Medtem ko bo vodnik pripomogel k večji usklajenosti takih ocen, bodo razlike zaradi uporabe nacionalnih zakonodaj še vedno obstajale. Te vključujejo neenakomeren prenos direktive CRD IV v posameznih državah, v nekaterih primerih pa le delen prenos. ECB si zato želi večjo poenotenost na tem področju, da bi se tako načela, vključena v direktivo CRD IV, ki jih dopolnjuje nova politika ECB, v celoti uveljavila (glej tudi okvir 3).

Oblikovane so bile politike o oceni različnih meril za kvalificirane deleže.

Delo na prvi seriji usmeritev politike, ki se nanašajo na obseg zahtev za izdajo dovoljenja in postopkovna vprašanja v zvezi z izdajo dovoljenj, je končano, delo na drugi seriji, ki obravnava oceno meril za izdajo dovoljenj, pa lepo napreduje. Prav tako je dokončana usmeritev politike o oceni prošenj finančnotehnoloških družb. Po dokončnem oblikovanju usmeritev politik sta bila objavljena dva vodnika, ki bosta predmet javnega posvetovanja. Določata merila, ki se uporabljajo pri ocenjevanju prošenj kreditnih institucij oziroma finančnotehnoloških kreditnih institucij za pridobitev licenc. Končna različica vodnikov bo objavljena na začetku leta 2018.

4.2 Prijava kršitev, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij

4.2.1 Uveljavljanje pravil in sankcije

Po uredbi o EMN in okvirni uredbi o EMN je razdelitev pooblastil za uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi odvisna od narave domnevne kršitve, osebe, odgovorne zanjo, ter ukrepa, ki ga je treba sprejeti (glej Letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih v letu 2014).

Da bi ECB zagotovila učinkovitost in doslednost, je leta 2017 izboljšala postopke za uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij, med drugim z razvojem in uporabo novih informacijskih orodij.

ECB je leta 2017 vodila 45 postopkov za uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij.

Prav tako je leta 2017 začela deset postopkov za nalaganje sankcij. Ob upoštevanju 35 postopkov, ki so bili ob koncu leta 2016 še v teku, je ECB v letu 2017 vodila 45 postopkov. Od teh jih je bilo 44 povezanih s sankcijami, eden pa z izvršilnimi ukrepi (glej **tabelo 5**).

Tabela 5

Aktivnost ECB na področju uveljavljanja pravil in nalaganja sankcij v letu 2017

	Postopki za nalaganje sankcij	Postopki za uveljavljanje pravil	Skupaj
Postopki v teku konec leta 2016	34	1	35
Postopki, uvedeni leta 2017	10	–	10
Postopki, vodeni v letu 2017	44	1	45
od tega sprejeti sklepi ECB[1]	4	–	4
od tega zahteve ECB za začetek postopka, naslovljene na pristojne nacionalne organe	7	–	7
od tega zaključeni postopki	9	1	10
od tega postopki v teku konec leta 2017	24	–	24

Vir: ECB.
1) Dva od postopkov sta bila obravnavana v istem sklepu ECB.

Leta 2017 je ECB naložila pet kazni v znesku 15,3 milijona EUR ter okrepila uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij

Od 44 postopkov za nalaganje sankcij, vodenih v letu 2017, se jih je 28 nanašalo na sum kršitve neposredno veljavne zakonodaje EU (vključno z odločbami in uredbami ECB). Ti postopki zadevajo 26 pomembnih institucij ter so povezani z vprašanji kapitala, poročanja, javnega razkritja, likvidnosti in velikih izpostavljenosti. ECB je leta 2017 sprejela tri odločbe o sankcijah in s tem naložila pet kazni v skupnem znesku 15,3 milijona EUR. Kazni je naložila trem nadzorovanim subjektom za kršitve, storjene na področjih likvidnosti (2), poročanja in javnega razkritja (1), velikih izpostavljenosti (1) in kapitala (1). Devet od teh postopkov je bilo v letu 2017 zaključenih predvsem zaradi nepomembnosti domnevne kršitve ali zato, ker za uvedbo sankcij ni bilo pravne podlage.

Pristojni nacionalni organi so na zahtevo ECB uvedli postopek in po oceni, opravljeni v skladu z nacionalno zakonodajo, naložili 28 kazni v skupni višini 5,1 milijona EUR

Preostalih 16 postopkov (od 44) za nalaganje sankcij, vodenih v letu 2017, se nanaša na sume kršitev nacionalne zakonodaje, s katero se prenašajo določbe direktive CRD IV in ki zadeva pomembne institucije ali fizične osebe. Ti postopki vključujejo sume kršitev, ki se nanašajo na upravljanje (vključno z mehanizmi notranjih kontrol), funkcije upravljalnih organov in prejemke. Leta 2017 je ECB obravnavala sedem zahtev pristojnih nacionalnih organov za začetek postopka sankcioniranja s področja v nacionalni pristojnosti. Po prejemu zahteve ECB in po presoji primerov v skladu s svojo nacionalno zakonodajo so pristojni nacionalni organi sprejeli tri sklepe o sankcijah, s katerimi so naložili 28 kazni v skupni višini 5,1 milijona EUR.

Postopek za uveljavljanje pravil, voden v letu 2017, se nanaša na neizpolnjevanje nadzorniške odločitve ECB. Zaključen je bil istega leta, ko se je nadzorovan subjekt ponovno uskladil z odločitvijo ECB.

V **grafu 8** je prikazana celotna razčlenitev domnevnih kršitev, zaradi katerih je ECB v letu 2017 vodila postopke za uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij, po področjih.

Graf 8

Domnevne kršitve, ki so predmet postopkov za nalaganje sankcij in uveljavljanje pravil, se večinoma nanašajo na kapital in kapitalske zahteve

Vir: ECB.

Če ima ECB razlog za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, od zadevnega pristojnega nacionalnega organa zahteva, da zadevo skladno z nacionalno zakonodajo predloži ustreznim organom, ki glede tega opravijo preiskavo ali morebiti sprožijo kazenski pregon. Leta 2017 je bilo pet takih zahtev predloženih ustreznim pristojnim nacionalnim organom.

4.2.2 Izkušnje s prijavo kršitev po členu 23 uredbe o EMN

ECB je dolžna zagotoviti, da se vzpostavijo učinkoviti mehanizmi, na podlagi katerih lahko kdor koli prijavi kršitev relevantne zakonodaje EU (ta proces navadno imenujemo »žvižgaštvo«). Skladno s tem je ECB vzpostavila mehanizem za prijavo kršitev, ki vključuje spletno platformo, dostopno s spletnega mesta ECB o bančnem nadzoru.

V letu 2017 je ECB prejela 89 prijav

V letu 2017 je ECB prejela 89 prijav, kar je blizu številu prijav, prejetih leto prej. Od tega se je 61 prijav nanašalo na domnevno kršitev relevantne zakonodaje EU in med njimi jih je bilo 56 s področja nadzorniških nalog ECB in pet, povezanih z nadzorniškimi nalogami pristojnih nacionalnih organov. V preostalih 28 primerih prijav je šlo predvsem za nacionalna vprašanja, ki niso bila povezana z bonitetnimi zahtevami in so bila tako zunaj področja uporabe mehanizma za prijavo kršitev (npr. varstvo potrošnikov).

Tako kot leto prej je bilo največ prijav povezanih z vprašanji upravljanja (85%) ter nepravilnega izračuna kapitala in kapitalskih zahtev (8%). Celotna razčlenitev je prikazana v **grafu 9**. Vprašanja v zvezi z upravljanjem so se nanašala predvsem na

upravljanje tveganj in notranje kontrole, zahteve glede sposobnosti in primernosti ter na organizacijsko strukturo.[68]

Graf 9

Domnevne kršitve, prijavljene v okviru mehanizma za prijavo kršitev, se nanašajo predvsem na vprašanja upravljanja

Vir: ECB.

Leta 2017 so bili v zvezi s prejetimi prijavami kršitev sprejeti naslednji glavni preiskovalni ukrepi:

- notranja ocena na podlagi obstoječe dokumentacije (47% primerov);
- zahteve za notranjo preiskavo/revizijo ali za dokumente/pojasnila nadzorovanemu subjektu (42% primerov);
- inšpekcijski pregledi na kraju samem (11% primerov).

[68] Sklop »Upravljanje tveganj in notranje kontrole« obsega mehanizme in procese, ki jih mora vzpostaviti institucija, da bi lahko ustrezno odkrivala, upravljala in poročala tveganja, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena. »Organizacijska struktura« se nanaša na to, kako dobro opredeljene, pregledne in dosledne ravni odgovornosti ima institucija.

5 Organizacijska struktura: Bančni nadzor ECB

5.1 Izpolnjevanje obveznosti na področju demokratične odgovornosti

Bančni nadzor v ECB je še naprej tesno sodeloval z Evropskim parlamentom in Svetom EU

To letno poročilo je bilo v skladu z uredbo o EMN pripravljeno kot ena od glavnih poti za izpolnjevanje odgovornosti, po katerem ECB izpolnjuje svojo demokratično odgovornost do širše javnosti. Kot določa uredba, morajo za nadzorniške naloge ECB veljati ustrezne zahteve glede preglednosti in demokratične odgovornosti. Vzdrževanje in krepitev okvira demokratične odgovornosti, natančno opredeljenega v medinstitucionalnem sporazumu med Evropskim parlamentom in ECB ter v memorandumu o soglasju med Svetom EU in ECB, je v letu 2017 ostala ena glavnih prednostnih nalog ECB.

Kar zadeva stike z **Evropskim parlamentom** v letu 2017, je predsednica Nadzornega odbora nastopila pred parlamentarnim odborom za ekonomske in monetarne zadeve (ECON), ki mu je (23. marca) predstavila letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih v letu 2016, ter na dveh navadnih javnih obravnavah (19. junija in 9. novembra). Prav tako je sodelovala na javnih obravnavah zakonodajnega svežnja za zmanjšanje tveganj v bančnem sektorju (25. aprila) ter na treh priložnostnih izmenjavah mnenj z evropskimi poslanci (23. marca, 19. junija in 9. novembra). Med ključnimi obravnavanimi vprašanji so bili ukrepi za zmanjšanje slabih posojil, prvi primeri reševanja in likvidacije, v katere so bile vključene pomembne institucije, proces SREP in zakonodajni dokumenti na področju bančnega nadzora, vključno z dokončanjem bančne unije. Podpredsednica Nadzornega odbora je prav tako sodelovala na skupnem sestanku odbora ECON in odbora Evropskega parlamenta za proračunski nadzor o posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča o enotnem mehanizmu nadzora (13. februarja).

ECB je objavila 41 odgovorov na vprašanja poslancev Evropskega parlamenta o nadzorniških temah

Leta 2017 je ECB na svojem spletnem mestu objavila 41 odgovorov na vprašanja poslancev Evropskega parlamenta o nadzornih temah. V pismih se je med drugim dotaknila pravnega okvira za nadzor bank ter politike ECB glede vrste nadzornih tem, kot so primeri reševanja in likvidacije, ki vključujejo pomembne institucije, nadzorniški pristop ECB k pomembnim in manj pomembnim institucijam, njene politike glede slabih posojil in stiki z nacionalnimi organi.

Poleg tega je ECB v skladu z medinstitucionalnim sporazumom Evropskemu parlamentu sistematično pošiljala zapisnike sej Nadzornega odbora.

Kar zadeva stike s **Svetom EU** v letu 2017, sta se predsednica in podpredsednica Nadzornega odbora udeležili šestih srečanj Euroskupine: predsednica je 7. aprila predstavila letno poročilo ECB o nadzornih aktivnostih v letu 2016, 6. novembra pa se je udeležila redne izmenjave mnenj o izvajanju nadzorniških nalog ECB. Bančni nadzor v ECB je sodeloval na drugih sestankih Euroskupine 26. januarja, 15. junija,

11. julija in 4. decembra. Poleg tega je predsednica Nadzornega odbora 7. aprila sodelovala v razpravi na neformalnem zasedanju Ekonomsko-finančnega sveta. Teme finančnih ministrov so se v veliki meri prekrivale s tistimi, o katerih so razpravljali v Evropskem parlamentu.

V okviru poročevalskih obveznosti, ki jih uvaja uredba o EMN, so predstavniki ECB, ki sodelujejo v bančnem nadzoru, sodelovali pri izmenjavah mnenj z nacionalnimi parlamenti. ECB je na svojem spletnem mestu objavila tudi dva odgovora na vprašanja članov nacionalnih parlamentov.

5.2 Pregledi in presoje delovanja EMN

Evropsko računsko sodišče in Evropska komisija sta izvedli poglobljene preglede dela bančnega nadzora ECB

Bančni nadzor v ECB je predmet obsežnih pregledov s strani različnih institucij in organov EU, kot sta Evropska komisija in Evropsko računsko sodišče (ECA).

V sklopu revizije »operativne učinkovitosti upravljanja ECB«, ki se izvaja v skladu s členom 20(7) uredbe o EMN, je **ECA** novembra 2016 objavilo posebno poročilo z naslovom »Enotni mehanizem nadzora – Dober začetek, a potrebne so nadaljnje izboljšave«. Bančni nadzor v ECB je ta priporočila v poročilu obravnaval v letu 2017, med drugim z:

- racionalizacijo postopka za sprejetje nadzorniških odločitev;
- okrepitvijo prisotnosti ECB in bolj na splošno nelokalnega/gostujočega osebja pristojnih nacionalnih organov pri inšpekcijskih pregledih na kraju samem;
- izboljšanjem nadzorniškega informacijskega sistema;
- dodelitvijo dodatnih virov funkciji notranje revizije ECB.

ECB je izdatne vire namenila tudi za drugo revizijo bančnega nadzora ECB, v kateri se je sodišče osredotočilo na krizno upravljanje. Poročilo o reviziji je bilo objavljeno 16. januarja 2018.[69]

V skladu s členom 32 uredbe o EMN je **Evropska komisija** 11. oktobra 2017 objavila pregled EMN v obliki poročila[70] in delovnega dokumenta služb Komisije,[71] priloženega poročilu. V procesu, ki je privedel do objave poročila, je ECB tesno sodelovala s Komisijo ter se pri tem odzvala na približno 130 vprašanj in gostila dve skupni delavnici na ravni osebja.

Komisija v poročilu ugotavlja, da se je učinkovitost bančnega nadzora v euroobmočju izboljšala ter da celostni nadzor kreditnih institucij prinaša jasne koristi v smislu enakih pogojev obravnave za vse in večjega zaupanja. V poročilu so zlasti

[69] Za več informacij o presoji kriznega upravljanja s strani ECA glej razdelek 2.1.5.

[70] Glej Poročilo o enotnem nadzornem mehanizmu, vzpostavljenem v skladu z Uredbo (EU) št. 1024/2013.

[71] Glej Delovni dokument služb Komisije, ki je priložen poročilu o enotnem nadzornem mehanizmu, vzpostavljenem v skladu z Uredbo (EU) št. 1024/2013.

poudarjena »izredna prizadevanja« EMN za nadaljnje poenotenje in izboljšanje kakovosti nadzora na ključnih področjih, kot so SREP, nadzor notranjih modelov, ocene sposobnosti in primernosti, skupni postopki in kolegiji nadzornikov. Poročilo pozitivno ocenjuje konstruktiven pristop bančnega nadzora v ECB do priporočil, ki izhajajo iz pregledov (npr. s strani ECA in MDS), uspešno sodelovanje z drugimi organi EU in mednarodnimi organi ter prenos pristojnosti odločanja v zvezi z nadzorniškimi odločitvami, kar naj bi močno izboljšalo učinkovitost nadzorniškega odločanja ECB. Komisija je prav tako predložila nekaj pripomb in priporočil v zvezi z delovanjem EMN, na primer glede zaščitnih ukrepov za skupne storitve ECB, preglednosti in sorazmernosti nadomestil za nadzor. Poročilo še navaja, da v tej fazi ni potrebna sprememba uredbe o EMN.

5.3 Odločanje

5.3.1 Nadzorni odbor in usmerjevalni odbor

Leta 2017 je imel **Nadzorni odbor** skupno 32 sej, od tega 22 v Frankfurtu na Majni in devet telekonferenčno. Ena seja je na povabilo finskega organa za finančni nadzor (*Finanssivalvonta*) potekala v Helsinkih. Nadzorni odbor je leta 2017 večino odločitev sprejel po pisnem postopku.[72]

Zelo veliko število odločitev se je nanašalo na posamezne banke (glej **sliko 6**), sprejete pa so bile po postopku z neugovarjanjem. V tem postopku, ki vsebuje dva koraka, se predlogi odločitev najprej predložijo Nadzornemu odboru v potrditev. Zatem se končni predlogi odločitev posredujejo Svetu ECB, da jih sprejme po postopku z neugovarjanjem. 33 od 119 bančnih skupin,[73] ki jih je ECB leta 2017 neposredno nadzorovala, je zahtevalo, da formalne odločitve ECB prejmejo v uradnem jeziku EU, ki ni angleščina.

[72] V skladu s členom 6.7 Poslovnika Nadzornega odbora se odločitve lahko sprejmejo tudi po pisnem postopku, razen če temu nasprotujejo vsaj trije člani Nadzornega odbora z glasovalno pravico. V takem primeru se točka uvrsti na dnevni red naslednje seje Nadzornega odbora. Nadzorni odbor za obravnavo pisnega postopka navadno potrebuje najmanj pet delovnih dni.

[73] Število pomembnih institucij na dan 5. decembra 2017. Seznam nadzorovanih subjektov se redno posodablja in objavlja na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.

Slika 6

Odločitve Nadzornega odbora v letu 2017

1) Številke na tej sliki se nanašajo na posamezne nadzorniške odločitve, naslovljene na nadzorovane subjekte ali njihove morebitne prevzemnike, ter na navodila pristojnim nacionalnim organom glede pomembnih in manj pomembnih institucij. Ena odločitev lahko vsebuje več nadzornih odobritev. Nadzorni odbor je odločal tudi o vrsti horizontalnih vprašanj (npr. skupne metodologije) in institucionalnih vprašanj.
2) Vključno s sklepi, ki se nanašajo na obsežne analize podatkov v procesu SREP za leti 2017 in 2018.

Nadzorni odbor se je poleg odločitev za posamezne banke ukvarjal tudi z več horizontalnimi vprašanji, predvsem o uporabi skupnih metodologij in okvirov na določenih področjih nadzora. Nekatere od teh odločitev so pripravile začasne strukture, ki jih je pooblastil Nadzorni odbor ter so bile sestavljene iz predstavnikov višjega vodstva ECB in pristojnih nacionalnih organov. Te skupine so opravile pripravljalno delo glede izvedbe stresnih testov, metodologije SREP, čezmejnih inšpekcijskih pregledov na kraju samem, velikega obsega slabih posojil in poenostavitve procesov EMN.

Nadzorni odbor

Sprednja vrsta (z leve proti desni): Stelios Georgakis (nadomestni član za Yiangosa Demetriouja), Anneli Tuominen, Vita Pilsuma (nadomestna članica za Zojo Razmusa), Elisa Ferreira, Andreas Dombret, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Claude Simon, Pentti Hakkarainen, Ray Vella (za Malta Financial Services Authority), Oliver Bonello
Srednja vrsta (z leve proti desni): Ilias Plaskovitis, Renata Bagdonienė (nadomestna članica za Vytautasa Valvonisa), Mervi Toivanen, Fabio Panetta, Helmut Ettl, Vladimír Dvořáček, Norbert Goffinet, Tom Dechaene, Denis Beau, Matej Krumberger (nadomestni član za Primoža Dolenca)
Zadnja vrsta (z leve proti desni): Nora Dambure (nadomestna članica za Pētersa Putniņša), Madis Müller, Kilvar Kessler, Matthias Güldner (nadomestni član za Felixa Hufelda), Ed Sibley, Ignazio Angeloni, Andreas Ittner, Javier Alonso, Jan Sijbrand

Predsednica	Danièle Nouy
Podpredsednica	Sabine Lautenschläger
Predstavniki ECB	Ignazio Angeloni Julie Dickson (do 31. julija 2017) Pentti Hakkarainen (od 1. februarja 2017)
Belgija	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (do 17. maja 2017) Tom Dechaene (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (od 18. maja 2017)
Nemčija	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)
Estonija	Kilvar Kessler (Finantsinspektsioon) Madis Müller (Eesti Pank)
Irska	Ed Sibley (Central Bank of Ireland)
Grčija	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)
Španija	Javier Alonso (Banco de España)
Francija	Robert Ophèle (Banque de France) (do 2. avgusta 2017) Denis Beau (Banque de France) (od 3. avgusta 2017)
Italija	Fabio Panetta (Banca d'Italia)
Ciper	Yiangos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Latvija	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Litva	Vytautas Valvonis (Lietuvos bankas)
Luksemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) (do 18. januarja 2018) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (do 8. avgusta 2017)

	Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (od 9. avgusta 2017)
Nizozemska	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Avstrija	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Portugalska	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Slovenija	Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (do 12. marca 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (od 13. marca 2017)
Slovaška	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Finska	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Olli Rehn (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 4. junija 2017) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 5. junija do 14. oktobra 2017) Mervi Toivanen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 21. novembra 2017)

Usmerjevalni odbor je imel leta 2017 18 sej. Od tega 17 v Frankfurtu na Majni, ena pa je na povabilo finskega organa za finančni nadzor (*Finanssivalvonta*) potekala v Helsinkih. Aprila je bila izvedena običajna rotacija petih članov pristojnih nacionalnih organov, ki so imenovani za dobo enega leta.

Poleg tega je imel usmerjevalni odbor šest sej v razširjeni sestavi, tj. s sodelovanjem visokih predstavnikov iz 19 pristojnih nacionalnih organov. Od teh sej sta dve potekali v Frankfurtu na Majni, štiri pa telekonferenčno. Glavna tema teh sej je bila analiza občutljivosti obrestnega tveganja v bančni knjigi (IRRBB) – stresni test 2017.

5.3.2 Racionalizacija postopka odločanja

ECB je za nadaljnjo racionalizacijo svojega postopka odločanja v letu 2017 sprejela pravni okvir za prenos pristojnosti odločanja v zvezi z nadzorniškimi odločitvami. Ta okvir omogoča, da določene vrste nadzorniških odločitev namesto Nadzornega odbora in Sveta ECB sprejmejo predstavniki višjega vodstva ECB. Ta novi okvir se uporablja za rutinske nadzorniške odločitve, ki ob upoštevanju pomembnosti in vpliva odločitev, ki so delegirane, vključujejo omejeno polje proste presoje. Nadzornemu odboru in Svetu ECB omogoča, da se osredotočita na kompleksnejše zadeve. S sprejetjem okvira za prenosu pooblastil je ECB odgovorila tudi na pomisleke, ki so jih glede učinkovitosti postopka nadzorniškega odločanja izpostavili ECA,[74] Evropska komisija[75] in MDS.[76] Poleg tega je Nadzorni odbor ustanovil skupino za poenostavitev, ki bo pospešila nadaljnji pregled procesov v EMN, da se zagotovi učinkovitost odločanja in drugih postopkov.

ECB je prav tako odobrila nadomestni postopek presoje sposobnosti in primernosti, ki omogoča, da ECB pod določenimi pogoji sprejema odločitve zgolj na podlagi ocen pristojnih nacionalnih organov.

---

[74] Posebno poročilo ECA št. 29/2016 »Enotni mehanizem nadzora – Dober začetek, a potrebne so nadaljnje izboljšave«.

[75] Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o enotnem mehanizmu nadzora, vzpostavljenem v skladu z Uredbo (EU) št. 1024/2013, objavljeno 11. oktobra 2017.

[76] IMF Country Report, št. 16/196, »Germany: Financial Sector Assessment Program – Detailed Assessment of Observance on the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision«, 29. junij 2016.

Okvir za prenos pooblastil

Pravni okvir za prenos pristojnosti odločanja temelji na številnih pravnih aktih, objavljenih v Uradnem listu Evropske unije 1. junija 2017.[77]

Splošni okvir za prenos pooblastil[78] uvaja možnost prenosa pristojnosti odločanja, ki se nanašajo na nadzorniške naloge. Sklep o splošnem okviru, ki ga je Svet ECB sprejel na predlog Izvršilnega odbora, določa institucionalne vidike, in sicer obseg odgovornosti, ki se dodelijo vodjem delovnih enot ECB, postopkovne zahteve za sprejetje delegiranih odločitev in zahteve glede poročanja za delegirane sklepe. Poleg tega Svet ECB sprejme odločitve o prenosu pooblastil po postopku z neugovarjanjem. Pri tem opredeli posebna merila, ki morajo biti izpolnjena za vsako vrsto delegiranega sklepa o nadzoru. Te odločitve o prenosu pooblastil so dopolnjene s sklepi, ki jih izda Izvršilni odbor ECB in s katerimi imenuje vodje delovnih enot ECB, na katere prenese pristojnosti odločanja (glej sliko 7).

Novi okvir o prenosu pooblastil se uporablja pri dveh vrstah sklepov o prenosu pooblastil:

- ocenjevanje izpolnjevanja zahtev glede sposobnosti in primernosti;[79]
- spremembe pomembnosti nadzorovanih subjektov.[80]

Sklepe o imenovanju vodij enot ECB, na katere se prenesejo pristojnosti odločanja, je odobril Izvršilni odbor,[81] delegirano odločanje pa velja od 21. junija 2017.

---

77 Glej UL L 141, 1. junij 2017.

78 Splošni okvir za prenos pooblastil za odločanje o pravnih instrumentih v zvezi z nadzorniškimi nalogami, Sklep ECB/2016/40.

79 Sklep o prenosu pooblastila za sprejetje odločitev o sposobnosti in primernosti ter o ocenjevanju izpolnjevanja zahtev glede sposobnosti in primernosti, Sklep ECB/2016/42.

80 Sklep o prenosu pooblastila za odločanje o pomembnosti nadzorovanih subjektov, Sklep ECB/2016/41.

81 Sklepi o imenovanju vodij delovnih enot za sprejetje delegiranih sklepov o sposobnosti in primernosti Sklep ECB/2017/16 in o imenovanju vodij delovnih enot za sprejetje delegiranih sklepov o pomembnosti nadzorovanih subjektov Sklep ECB/2017/17.

Slika 7
Okvir za prenos pooblastil

Izvajanje okvira za prenos pooblastil

Odločitev o tem, ali je mogoče sprožiti postopek prenosa pooblastil v zvezi s sklepi o sposobnosti in primernosti, je odvisna predvsem od štirih meril:

1. velikosti in vrste nadzorovanega subjekta;
2. pričakovanega rezultata odločitve;
3. sklopa posebnih vidikov ocene sposobnosti in primernosti (kot so vprašanja ugleda ali upravni ukrepi, povezani z neskladnostjo s predpisi za finančne storitve);
4. pravočasne predložitve predloga s strani ustreznega pristojnega nacionalnega organa.

Pri vseh sklepih o sposobnosti in primernosti (delegiranih ali ne) se ocena izvaja na podlagi meril, ki izhajajo iz nacionalnih zakonov, s katerim se prenaša direktiva CRD IV; ocena sposobnosti in primernosti prav tako upošteva Vodnik ECB za ocenjevanje sposobnosti in primernosti. Med junijem in decembrom 2017 je bilo 51% sklepov o sposobnosti in primernosti sprejetih s prenosom pooblastil (glej **graf 10**).

V zvezi s spremembami pomembnosti nadzorovanih subjektov okvir za prenos pooblastil omogoča učinkovitejše redno posodabljanje seznama nadzorovanih subjektov (tj. tistih institucij, ki jih ECB neposredno nadzira). Velika večina teh sklepov le odraža spremembe v korporativni strukturi bančne skupine; vendar pa je za zagotavljanje pravne varnosti in preglednosti potreben natančen pregled institucij,

ki jih ECB neposredno nadzira. Delegirani sklepi lahko spremenijo ali razveljavijo sklep ECB, s katerim je bil nadzorovani subjekt ali skupina razvrščen(a) kot pomemben(a), kar zajema večino sprememb v sestavi skupine in spremembe v razvrstitvi nadzorovanega subjekta ali skupine, ki se na novo razvrsti med manj pomembne (o obratni spremembi od manj pomembne do pomembne se ne more odločati s prenosom pooblastil). Med junijem in decembrom 2017 je bilo 52% sklepov ECB o pomembnosti sprejetih s prenosom pooblastil (glej **graf 10**).

Graf 10

Sprejetje sklepa v postopkih odločanja s prenosom pooblastil in brez njega

(v odstotkih)

Vir: ECB.

Izvajanje okvira za prenos pooblastil je potekalo nemoteno in je zagotovilo ravnovesje med sklepi, ki so sprejeti s prenosom pooblastil, in tistimi, ki se predložijo Nadzornemu odboru in Svetu ECB. Ta »dvotirni« postopek odločanja s sklepi, ki so sprejeti s prenosom pooblastil in brez njega, omogoča učinkovitejšo rabo virov ter tudi enostavnejše in hitrejše postopke.

Za leto 2018 se načrtuje širitev okvira za prenos pooblastil na druge vrste nadzorniških odločitev.

5.3.3 Upravni odbor za pregled

Leta 2017 so bile na upravni odbor za pregled naslovljene štiri zahteve za upravni pregled nadzorniške odločitve ECB[82] (glej **tabelo 6**).

[82] Upravni odbor za pregled sestavlja pet članov: Jean-Paul Redouin (predsednik), Concetta Brescia Morra (podpredsednica), Javier Aristegui Yáñez, Andre Camilleri in Edgar Meister ter dva nadomestna člana: René Smits in Ivan Šramko.

Tabela 6
Število zahtev za pregled

	2017	2016	2015	2014
sklep ECB potrjen	4	1	2	2
sklep ECB spremenjen/izboljšana utemeljitev	–	2	4	1
zahtevek nedopusten	–	3	–	–
zahtevek umaknjen	–	1	2	1
mnenja v pripravi	1	1	–	–
Skupaj	5[1]	8	8	4

Vir: ECB.
1) Odbor je sprejel štiri mnenja, med drugim tudi v zvezi z zahtevo za pregled, prejeto decembra 2016. Mnenje glede zahteve za pregled, prejete decembra 2017, se še pripravlja.

Leta 2017 se vlagatelji zahtev po opravljenem pregledu s strani upravnega odbora največkrat niso odločali za sodni pregled. Odbor je tako še naprej uspešno pripomogel k zmanjšanju stroškov in skrajšanju časa za pregled nadzorniških odločitev za vse udeležene stranke. Pri ustanovitvi odbora je bila ta »procesna gospodarnost« eden od glavnih razlogov, ki so jih opredelili zakonodajalci EU.[83] Postopek pregleda, predvsem obravnava, povečuje možnosti za dialog z nadzorovanim subjektom.

Obravnavane teme in pomembna vprašanja

Zahtevki, ki jih je pregledal upravni odbor, so se nanašali na različne teme in vrste nadzorniških odločitev: korporativno upravljanje, skladnost z nadzorniškimi zahtevami, odvzem dovoljenja in upravne sankcije.

Pregled odločitev ECB je bil leta 2017 tako kot v prejšnjih letih povezan predvsem z zadevami, povezanimi s skladnostjo s postopkovnimi pravili (npr. vključno z zahtevami predpisanega postopka, natančnim navajanjem dejstev, zadostno obrazložitvijo in skladnostjo z načelom sorazmernosti), ter sodelovanjem med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi pri pripravi sklepov ECB. Upravni odbor je še zlasti menil, da naloženi strožji ukrepi zahtevajo več obrazložitve.

Vloga upravnega odbora za pregled v postopku odločanja ECB

V sodbah v primerih Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank proti ECB in Crédit mutuel Arkéa proti ECB[84] je Splošno sodišče Evropske unije poudarilo vlogo upravnega odbora v postopku odločanja ECB.

Evropska komisija v svojem poročilu o enotnem nadzornem mehanizmu v skladu s členom 32 Uredbe o EMN[85] ugotovila, da so zadevne osebe dejavno uporabile

83 Uvodna izjava 64 uredbe o EMN.

84 Zadeva T-122/15, Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank proti ECB, sodba z dne 16. maja 2017, ECLI:EU:T:2017:337 (pritožba še ni rešena: Zadeva C-450/17 P). Zadevi T-712/15 in T-52/16, Crédit mutuel Arkéa proti ECB, sodba z dne 13. decembra 2017, ECLI:EU:T:2017:900.

upravni odbor za pregled in da so mnenja odbora po oceni ECB na nadzorno prakso ECB vplivala širše od posameznih primerov, za katera so bila sprejeta.

5.4 Zaposlovanje v bančnem nadzoru v ECB

Z vzpostavitvijo bančnega nadzora v ECB in spreminjanjem njegovih nalog je postalo jasno, da je za številne ključne naloge potrebnih več kadrovskih virov, kot je bilo najprej predvideno.

S postopnim povečevanjem števila zaposlenih v letih 2016 in 2017 je Svet ECB odobril dodatnih 113,5 EPDČ (delovnih mest v ekvivalentu polnega delovnega časa) za ključna poslovna področja bančnega nadzora v ECB za leto 2017, s čimer je bilo doseženih 1.028,5 EPDČ. Pri odobritvi novih zaposlitev so bili upoštevani trije vidiki:

1. nove kadrovske potrebe zaradi povečanja števila nalog od leta 2014 (npr. vzpostavitev novega okvira EU za krizno upravljanje);
2. pristojnim nacionalnim organom je traba dati čas, da izpolnijo svoje zaveze glede zaposlovanja v skupnih nadzorniških skupinah;
3. racionalizacija virov, ki jo je ugotovila ECB (npr. sinergije pri nadzoru subjektov gostiteljev, ki so člani iste skupine zunaj okvira EMN).

Odobreno število zaposlenih za leto 2017 vključuje tudi kadrovske potrebe za naloge v zvezi z EMN v skupnih službah (npr. uprava, kadrovske zadeve, finance, komunikacije, pravne službe), s čimer skupno število zaposlenih v teh službah znaša 422,5 EPDČ.

Leta 2017 je bilo za zapolnitev prostih delovnih mest uspešno izvedenih 33 zaposlitvenih razpisov. Kandidati so morali v skladu z običajnim postopkom zaposlovanja v ECB pokazati ne samo dobre tehnične, pač pa tudi vedenjske in po potrebi vodstvene veščine.

Glede spolne strukture se je delež žensk med zaposlenimi nekoliko povečal in dosegel 40% vseh zaposlenih s pogodbo za nedoločen čas ali s pogodbo za določen čas na ključnih poslovnih področjih bančnega nadzora v ECB v letu 2017. Delež žensk na vodstvenih položajih se v primerjavi s preteklim letom ni spremenil (32%). Na nevodstvenih položajih se je delež žensk v primerjavi s preteklim letom povečal za 2 odstotni točki in leta 2017 dosegel 42%.

Z brexitom se bo po pričakovanjih trajno povečalo število pomembnih institucij pod neposrednim nadzorom ECB, saj več bančnih skupin načrtuje, da se bodo preselile v euroobmočje. Da bi Svet ECB učinkovito obvladoval pričakovan povečan obseg dela, je v ključnih poslovnih področjih bančnega nadzora v ECB v letu 2018 odobril povečanje števila zaposlenih za 70,5 EPDČ. Prav tako je odobril dodatne vire za leti 2019 in 2020, kar se bo ponovno preverjalo glede na dejansko stanje. Svet ECB se

[85] COM(2017) 591 final.

je odločil za postopno povečevanje števila zaposlenih v obdobju 2018–2020. Cilj je prilagoditev ocenjenih potreb na podlagi dejanskega povečanja obsega dela in glede na odpiranje možnosti za notranjo prerazporeditev od sredine leta 2018.

Graf 11

Razčlenitev odobrenih delovnih mest (EPDČ) za ključna poslovna področja bančnega nadzora v ECB za obdobje 2014–2018

Vir: ECB.

Z razvojem nalog in organizacije EMN je bistveno, da se razvija tudi ravnanje s človeškimi viri v instituciji. Da bi še spodbudili sodelovanje s pristojnimi nacionalnimi organi, sta se leta 2017 dodatno izboljšala načrt usposabljanja za EMN in program pripravništva v EMN. Poleg tega je bil razvita politika izmenjavanja v skupnimi nadzorniškimi skupinami, dosežen pa je bil tudi dogovor glede organizacijskih sprememb.

Reorganizacija ključnih poslovnih področij bančnega nadzora v ECB

Da bi ponovno prilagodili obseg poslovnih področij bančnega nadzora v ECB in uskladili strukturo z najboljšimi praksami in dobrim upravljanjem, je bil ob koncu leta 2017 dosežen dogovor o organizacijskih spremembah: oddelka za izdajo dovoljenj, uveljavljanje pravil in nalaganje sankcij ter za zagotavljanje kakovosti nadzora naj bi se iz GD Mikrobonitetni nadzor IV preselila v sekretariat Nadzornega odbora. Ta reorganizacija, izvedena februarja 2018, bo z ločitvijo zagotavljanja kakovosti, notranjih kontrol in revizij od horizontalnih ključnih bonitetnih funkcij omogočila jasnejšo delitev odgovornosti ter izboljšala korporativno upravljanje.

Načrt usposabljanja za EMN

Za učinkovitost evropskega bančnega nadzora je pomembno, da so zaposleni v ECB in pristojnih nacionalnih organih opremljeni s potrebnim znanjem ter da lahko

še naprej razvijajo svoje sposobnosti. Oblikovanje skupnega pristopa k usposabljanju za nadzornike EMN je prispevalo k skladnemu pristopu k nadzoru in skupni nadzorniški kulturi. Ta pristop je prav tako omogočil, da se izkoristijo ekonomija obsega in strokovna znanja v EMN.

Od uvedbe načrta za usposabljanje za EMN septembra 2016 se je na ravni celotnega sistema zagotovilo 83 usposabljanj, kar pomeni 269 tečajev usposabljanja. Približno 41% teh usposabljanj so organizirali pristojni nacionalni organi v skladu s prvotnim splošnim ciljem vzpostavitve centralizirane zasnove z izvajanjem za celotni sistem. Od septembra 2016 do septembra 2017 je bilo na ravni celotnega sistema na izobraževanjih 2.800 udeležencev. Približno polovica jih je bilo iz pristojnih nacionalnih organov (48%) in polovica iz ECB (52%). Katalog programov v ponudbi za leto 2018 je izpopolnjen, da vključuje namenske tečaje za osebje, ki sodeluje v inšpekcijskih pregledih na kraju samem. Poleg tega se bodo tečaji še razširili in zajeli širši nabor orodij za usposabljanje, kot je e-učenje in učenje z uporabo videa.

Program pripravništva v EMN

Program pripravništva v EMN je bil izveden leta 2016 kot edinstvena priložnost za mlade diplomante, da iz prve roke pridobijo izkušnje na področju bančnega nadzora v ECB in v enem ali dveh pristojnih nacionalnih organih. Program pomaga gojiti skupno nadzorniško kulturo in oblikovati nabor mladih talentov za celoten EMN; ob zaključku pripravništva se je več udeležencev zaposlilo v ECB in pristojnih nacionalnih organih.

Glede na povratne informacije prve kohorte pripravnikov in koordinatorjev skupnih nadzorniških skupin je bil program nekoliko prilagojen, da bi udeležencem ponudil bolj tehnično usposabljanje. Druga kohorta pripravnikov v EMN, ki šteje 31 udeležencev, se je začela usposabljati oktobra 2017.

Kroženje med delovnimi mesti v EMN:

Evropski bančni nadzor ima politiko kroženja med delovnimi mesti za osebje ECB v skupnih nadzorniških skupinah, da se prepreči »nadzorniška polastitev« in ohranijo visoki nadzorniški standardi. Kroženje med delovnimi mesti je tudi element kariernega razvoja in priložnost za zaposlene, da nadgradijo svoje strokovno znanje na področju nadzora. V letih 2016 in 2017 je več kot 20 koordinatorjev skupnih nadzorniških skupin prevzelo odgovornost za nove SNS. Ob upoštevanju na splošno pozitivnih povratnih informacij o tej izkušnji je bil leta 2017 okvir kroženja med delovnimi mesti v EMN in skupnih nadzorniških skupinah vzpostavljen za vse člane skupnih nadzorniških skupin. Kroženje se zdaj izvaja na letni ravni in vključuje člane osebja, ki so v isti SNS tri do pet let. Prvi popolni krog se je izvedel 1. januarja 2018, pri čemer je 53 zaposlenih zamenjalo skupno nadzorniško skupino.

Priprava dogodka »Supervisors Connect«

»Supervisors Connect« – prvi interni dogodek te vrste in takega obsega, ki se organizira v okviru EMN

»Supervisors Connect« je dogodek, ki ga organizira bančni nadzor v ECB za zaposlene v pristojnih nacionalnih organih, nacionalnih centralnih bankah in ECB. Prvič bo potekal na sedežu ECB v Frankfurtu na Majni od 17. do 19. aprila 2018.

Namen dogodka, ki vsako drugo leto združuje nadzornike iz vsega euroobmočja, je nadalje oblikovali evropsko nadzorniško kulturo. Namenjen bo predvsem tistim nadzornikom iz pristojnih nacionalnih organov, ki le občasno pridejo v Frankfurt, čeprav so močno vpeti v delo, povezano z EMN. Naslednje kategorije zaposlenih so opredeljene kot glavne ciljne skupine: koordinatorji in podkoordinatorji skupnih nadzorniških skupin; člani mreže vodilnih zaposlenih, ki so odgovorni za nadzor manj pomembnih institucij; predsedniki in vodilni člani horizontalnih mrež; strokovnjaki, odgovorni za pripravo sej Nadzornega odbora (tj. koordinatorjev EMN).

Po pričakovanjih naj bi bilo 75% od 350 udeležencev iz pristojnih nacionalnih organov oz. nacionalnih centralnih bank in 25% iz ECB.

ECB je maja 2017 za pripravo programa dogodka oblikovala posebno usmerjevalno skupino, sestavljeno iz predstavnikov petih nadzorniških poslovnih področij in Generalnega direktorata za komunikacije.

»Supervisors Connect« bo »last« udeležencev. Zato bodo številni nastopili tudi kot govorci in moderatorji na okroglih mizah, ki bodo obravnavale pomembne teme, kot so digitalizacija in kibernetska tveganja, vpliv brexita in izzivi dobičkonosnosti za banke.

5.5 Izvajanje kodeksa ravnanja

V skladu s členom 19(3) uredbe o EMN mora ECB imeti kodeks ravnanja, ki velja za zaposlene in vodilne v ECB, ki sodelujejo pri bančnem nadzoru, ter obravnava zlasti vprašanja glede nasprotja interesov. Ustrezne določbe so vključene v okvir poklicne etike ECB, ki ga izvaja Služba za skladnost s predpisi in upravljanje. Ta svetuje vsem zaposlenim ECB pri etičnih vprašanjih.

Da bi zaposlene še dodatno ozavestili glede poklicne etike in poštenosti ter zgradili močno kulturo etike, so bile leta 2017 uvedene delavnice in program obveznega e-učenja. Program so v prvem četrtletju leta 2017 uspešno zaključili vsi uslužbenci s področja bančnega nadzora.

Več kot 2.000 zahtevkov je prejela Služba za skladnost s predpisi in upravljanje v letu 2017

Leta 2017 je Služba za skladnost s predpisi in upravljanje od zaposlenih v ECB prejela več kot 2.000 vprašanj, ki so se nanašala na zelo različne teme. Tretjino teh vprašanj so poslali zaposleni v bančnem nadzoru v ECB. Skoraj polovica vprašanj se je nanašala na finančne transakcije, sledila so vprašanja glede nasprotja interesov in pozaposlitvenih omejitev (glej **graf 12**). Ta vprašanja kažejo povečano ozaveščenost med zaposlenimi ECB glede etičnih vprašanj. Služba je odkrila manjše število primerov neskladnosti, od katerih se jih je ena tretjina nanašala na zaposlene

in vodilne s področja bančnega nadzora v ECB. Nobeden od teh primerov ni vključeval namerne kršitve ali drugih resnih primerov neskladnosti.

Graf 12

Pregled vprašanj zaposlenih v bančnem nadzoru v ECB, prejetih v letu 2017

Vir: ECB.

Pri tistih zaposlenih in vodilnih v bančnem nadzoru, ki so v letu 2017 dali odpoved, je bilo v treh primerih uvedeno obdobje mirovanja v skladu z okvirom poklicne etike. Dva od teh primerov sta se nanašala na vodji EMN, ki sta izvajala horizontalne funkcije in se nato zaposlila v finančnih družbah. Zaradi tega je bilo za vsakega uvedeno trimesečno obdobje mirovanja. Tretji primer se je nanašal na vodjo, ki se je zaposlil v finančni družbi, za nadzor katere ni bil odgovoren oziroma pri nadzoru katere ni sodeloval. Zadevni vodja EMN je ustrezno upošteval obdobje mirovanja šestih mesecev.

Za zagotovitev ustrezne korporativne in etične kulture v celotnem EMN je ECB preverila ukrepe, ki so jih nacionalni pristojni organi sprejeli za izvajanje smernice ECB. Ta smernica določa skupna načela okvira poklicne etike za ECB in pristojne nacionalne organe. Z redkimi izjemami se je v celoti izvajala. Da bi Svet ECB olajšal usklajeno izvajanje smernice in v srednjeročnem obdobju dosegel še večjo skladnost etičnih standardov, je vzpostavil posebno projektno skupino za etiko in uslužbence za zagotavljanje skladnosti poslovanja.

Odbor za poklicno etiko svetuje članom organov, ki so vključeni v postopke odločanja, glede etičnih vprašanj. Leta 2017 je izdal 11 mnenj, povezanih z EMN, od katerih se jih je večina nanašala na člane, ki po prenehanju svojega mandata opravljajo poklicne dejavnosti v javnih ali mednarodnih organizacijah in nefinančnih družbah. Odbor za poklicno etiko je v dveh primerih svetoval glede obdobja mirovanja, ki velja za nekdanje nadomestne člane Nadzornega odbora ECB, ki se zaposlijo v kreditnih institucijah, v enem primeru pa glede obdobja mirovanja, ki velja za člane Nadzornega odbora, ki se zaposlijo v nebančnih finančnih družbah. Odbor za poklicno etiko je ocenil tudi novo zunanjo dejavnost, ki jo osebno zagotavlja eden od članov Nadzornega odbora.

5.6 Izvajanje načela ločenosti denarne politike in nadzora

Uredba o EMN zahteva, da ECB nadzorniške naloge opravlja ločeno in brez poseganja v naloge, ki se nanašajo na denarno politiko.

5.6.1 Izvajanje načela pri izmenjavi informacij in sprejemanju odločitev

V letu 2017 se je uporaba načela ločenosti nalog denarne politike in nadzorniških nalog nanašala predvsem na izmenjavo informacij med obema področjema.[86] V skladu s Sklepom ECB/2014/39 o izvajanju ločenosti med funkcijo denarne politike in nadzorno funkcijo ECB je za izmenjavo informacij veljala potreba po seznanitvi. To pomeni, da je moralo vsako področje delovanja dokazati, da je bila zahtevana informacija nujna za doseganje ciljev politike tega področja. Dostop do zaupnih informacij je v večini primerov odobrila neposredno tista funkcija ECB, ki je lastnica informacij. To se je izvajalo v skladu s Sklepom ECB/2014/39, ki omogoča dostop do informacij, ki se nanašajo na anonimizirane podatke, ali informacij, ki z vidika politike niso občutljive, in ki ga mora odobriti neposredno funkcija ECB; posredovanje Izvršilnega odbora ECB, da bi razrešil morebitna nasprotja interesov, ni bilo potrebno. V skladu s Sklepom ECB/2014/39 je bilo v nekaj primerih vseeno treba vključiti Izvršilni odbor ECB, ki je omogočil izmenjavo neanonimiziranih podatkov o posameznih bankah (npr. posamezne predloge FINREP in COREP[87] ali drugih neobdelanih podatkov) ali z vidika politike občutljivih informacij. Dostop do podatkov je bil odobren po oceni poslovnega primera na podlagi potrebe po seznanitvi in za omejeno časovno obdobje, s čimer je bilo ob vsakem času zagotovljeno izpolnjevanje potrebe po seznanitvi.

Ločenost na odločevalski ravni ni bila vprašljiva, tako da posredovanje Odbora za mediacijo ni bilo potrebno.

5.6.2 Uporaba skupnih služb

Pojem »skupnih služb« je pomemben za delovanje EMN. V skladu s tem konceptom so bili nekateri oddelki ECB določeni za zagotavljanje podpore denarni in nadzorni funkciji. Skupne službe so bile vzpostavljene, da bi bilo njihovo zagotavljanje uspešno in učinkovito. Cilj je bil zagotoviti, da se prizadevanja ne podvajajo na območjih, kjer skupna podpora, ki je tehnične narave, ne povzroča nasprotja interesov med dvema področjema politike ECB. Čeprav je to dolgoročna rešitev, sprejeta za zmanjšanje podvajanja dela, je koncept skupnih služb omogočil, da je ECB hitreje zagotovila sredstva za nadzorno funkcijo in pri tem omejila stroške, še

[86] Sklep ECB/2014/39 vključuje tudi določbe, ki se nanašajo na organizacijske vidike.

[87] FINREP (finančno poročanje) in COREP (splošno poročanje) sta del izvedbenih tehničnih standardov EBA. FINREP pomeni zbiranje finančnih informacij od bančnih institucij v obliki standardiziranih letnih računovodskih izkazov (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida in priloge s podrobnejšimi podatki). COREP pomeni zbiranje informacij, prav tako v standardizirani obliki, ki so pomembne za izračune v okviru prvega stebra, tj. podrobnosti o kapitalu, odbitkih in kapitalskih zahtevah (kreditno, tržno in operativno tveganje) ter velikih izpostavljenostih.

zlasti v fazi uvajanja. Prav tako je pomagal izkoristiti obstoječe izkušnje v ECB na področju makroekonomske in finančne stabilnosti ter zmanjšati podvajanje dela pri zbiranju podatkov in izvajanju upravnih nalog. Ta vidik je razviden tudi v uvodni izjavi 14 Sklepa ECB/2014/39, v skladu s katero *»[…] učinkovita ločenost med funkcijo denarne politike in nadzorno funkcijo ne bi smela preprečevati, da se izkoristijo, kadar koli je to možno in zaželeno, vse prednosti, ki se pričakujejo kot posledica združitve teh dveh funkcij v isti instituciji […]*«.

ECB je leta 2017 ocenila dejavnosti svojih poslovnih področij in dodatno pojasnila opredelitev skupnih služb. Cilj je še izboljšati izvajanje koncepta skupnih služb, ki temeljijo na izkušnjah, pridobljenih od leta 2014, in obravnavati priporočilo Evropskega računskega sodišča o morebitnih tveganjih uporabe skupnih služb.

Poslovna področja, opredeljena kot »skupne službe«, so tista, ki:

1. izvajajo osrednje funkcije v korist centralnobančne in nadzorne funkcije;

2. opravljajo temeljne funkcije, ki so v korist nadzorne in centralnobančne funkcije, če te funkcije pomenijo podporne storitve in se s tem ne ustvarja nasprotja interesov.

Ob uporabi te opredelitve in upoštevanju organizacijske strukture ECB so organizacijske enote, ki se štejejo kot skupne službe: Notranja revizija, Uprava, Stiki z javnostjo, Finance, Človeški viri, Informacijski sistemi, Sekretariat, Organizacijska učinkovitost, Obvladovanje operativnega tveganja in neprekinjeno poslovanje, Pravna služba in Statistika.

Ocena možnih tveganj, ki izhajajo iz uporabe skupnih služb, je potrdila, da sprejeti ukrepi zadovoljivo zmanjšujejo opredeljena morebitna tveganja.

V zvezi s teoretičnim tveganjem, da bi uporaba skupnih služb povzročila nasprotja interesov, ki bi lahko škodovala oblikovanju politik ECB, se zagotavlja, da velika večina poslovnih področij, ki zagotavljajo skupne storitve, bodisi nima ustreznih informacij bodisi nima možnosti, da bi v okviru svojih običajnih poslovnih dejavnosti vplivala na odločanje o kateri koli politiki. Za ostala poslovna področja pa velja načelo ločenosti.

Tveganje neuravnotežene obravnave zahtev (npr. v zvezi z zaposlovanjem, prevajanjem, IT) zaradi neustrezne prednostne obravnave zahtev centralnega bančništva ali funkcije bančnega nadzora se z različnimi ukrepi nadzira na vseh poslovnih področjih skupnih služb. Ti ukrepi vključujejo redno zbiranje in načrtovanje povpraševanja, možnost, da se uporabijo zunanji izvajalci v primerih, ko so viri omejeni, ali poseben forum za spodbujanje dialoga med strankami in ponudniki storitev.

Poleg tega je bil leta 2016 uveden pristop strateškega načrtovanja na ravni celotne ECB, ki zajema vsa poslovna področja ter uvaja formalni postopek, da bi se upoštevale finančne potrebe in potrebe glede števila zaposlenih na različnih poslovnih področjih. Rezultat se odraža v proračunu ECB, kjer so izdatki za

nadzorne naloge prikazani ločeno ter v zvezi s katerimi se pred njihovo odobritvijo posvetujejo s predsednico in podpredsednico Nadzornega odbora.

Okvir 4
Izzivi večjezičnega komuniciranja v evropskem bančnem nadzoru

ECB se je zavezala, da bo razumljiva in dostopna za vse deležnike v euroobmočju in EU. Zato bo vse potrebne in obvezne informacije zagotovila tudi v drugih jezikih, ne le v angleščini. To je stalnica zunanjega komuniciranja ECB od leta 1998. Ko je ECB leta 2014 prevzela evropski bančni nadzor, je ta zaveza dobila novo razsežnost, zlasti pri komuniciranju med ECB in nadzorovanimi subjekti.

V skladu z uredbo o EMN lahko subjekti pod neposrednim nadzorom ECB izberejo jezik komunikacije z ECB. Približno 40 bank se je odločilo, da uveljavijo to pravico, in z ECB sodelujejo v jeziku, ki ni angleščina. Med temi jeziki v večini primerov izberejo nemščino, tako kot je to storilo 22 bank. Zato se je na strani ECB močno povečalo povpraševanje po prevajalskih storitvah. Samo leta 2017 je bilo za namene nadzorniške komunikacije v angleščino in iz nje prevedenih okrog 72.500 strani.

ECB je morala za obvladovanje tega razširjenega obsega dela povečati število svojih zaposlenih na področju prevajalskih storitev in prilagoditi svoj poslovni model, s katerim bi zagotovila, da je mogoče zmogljivosti v zelo kratkem času prožno povečati, da bi tako zadostila veliko večjemu povpraševanju po prevodih. Model, ki temelji na načelu uporabe skupnih služb za nadzorniški in centralnobančni steber ECB, se je izkazal za veliko učinkovitejšega kot model, ki temelji na namenskih jezikovnih storitvah EMN.

Graf A
Povpraševanje po jezikovnih storitvah ECB v obdobju 2013–17

Vir: ECB.

Zagotavljanje visokokakovostnih pravnih aktov ECB in sodnih dokumentov na področju bančnega nadzora v angleščini in drugih jezikih EMN je zelo pomembno. Vsi deležniki, zlasti še državljani EU, lahko bolje razumejo in tolmačijo svoje pravice in dolžnosti, če so pravni dokumenti ECB jasni, enotni in jedrnati v vseh uradnih jezikih EU ter so skladni s pripravljenimi zakonodajnimi predlogi in pravili o sodnih prevodih.

Povpraševanje po pravnih redakcijah in pravnih prevodih je v letu 2017 na področju bančnega nadzora obsegalo skupaj 23.450 strani poleg nepravnih redakcij in prevodov, ki niso sodni, od katerih je:

- 6.000 strani predstavljalo pravne akte EMN, ki so se prevedli v vse uradne jezike EU;
- 5.150 strani je predstavljalo pravne dokumente za urejanje v angleščini;
- 12.300 strani je predstavljalo pravne dokumente, ki jih je bilo treba prevesti v določene jezike euroobmočja.

V zvezi s posameznimi nadzorniškimi sklepi in drugimi dokumenti, povezanimi z EMN, je ECB pripravila 4.260 strani sodnih prevodov v nemščino, 2.790 strani v francoščino, 2.060 v angleščino in 1.740 v preostale jezike euroobmočja.

5.7 Okvir za poročanje podatkov in upravljanje informacij

5.7.1 Spremembe okvira za poročanje podatkov

V skladu z okvirno uredbo o EMN je ECB odgovorna za organizacijo procesov, ki se nanašajo na zbiranje in pregled kakovosti podatkov nadzorovanih subjektov.[88] Glavni cilj je zagotoviti, da EMN uporablja zanesljive in natančne nadzorniške podatke.

Nadzorniški podatki se zbirajo v skladu z »večstopenjskim pristopom« in ob vključevanju pristojnih nacionalnih organov

Tok podatkov sledi »večstopenjskemu pristopu«,[89] pri katerem ECB tesno sodeluje s pristojnimi nacionalnimi organi, ki prvi prejmejo poročila kreditnih institucij o skrbnem in varnem poslovanju ter izvedejo prvo preverjanje kakovosti teh podatkov. ECB prav tako neposredno sodeluje z nadzorovanimi subjekti v primeru, ko ji ti neposredno poročajo.

Večstopenjski pristop se trenutno izboljšuje in pri tem sledi ločenima časovnima okviroma: kratkoročnemu in dolgoročnemu. V okviru kratkoročnega pristopa se od pristojnih nacionalnih organov zahteva, da podatke predložijo ECB v roku, ki ga za predložitev določi ECB, ne glede na to, da napake pravil preverjanja še niso rešene. Namen tega pristopa je: (i) skrajšati časovni zamik med oddajo poročil s strani bank in razpoložljivostjo podatkov za nadzornike EMN ter (b) uskladiti vsebino podatkovnih zbirk pristojnih nacionalnih organov in ECB. Od pristojnih nacionalnih organov se zahteva, da izvedejo kratkoročno rešitev za vse podatke, ki se pripravljajo od drugega četrtletja 2017. Pri dolgoročnem pristopu je namen opredeliti in uskladiti dobre prakse v vsakem pristojnem nacionalnem organu. Uskladitev metod za zbiranje nadzorniških podatkov nadzorovanih subjektov in za posredovanje teh podatkov na ECB se trenutno še obravnava.

[88] Člen 140(4) okvirne uredbe o EMN.

[89] »Večstopenjski pristop« je okvir za prenos nadzorniških podatkov iz bank na pristojne nacionalne organe, iz teh na ECB in iz ECB na EBA.

Nadzorniški podatki se izmenjujejo z deležniki

Ko ECB prejme poročila s podatki, jih posreduje v sistem upravljanja informacij za EMN (IMAS), tako da so lahko na voljo končnim uporabnikom, kot so skupne nadzorniške skupine in horizontalne funkcije bančnega nadzora v ECB. Izbrani podatki iz podsklopa institucij (predvsem pomembnih institucij) se po prejemu posredujejo tudi organu EBA in SRB.

Pogostost zbiranja podatkov se giblje od mesečne do četrtletne in od polletne do letne; podatki pa so na voljo od referenčnega obdobja (če obstaja) decembra 2014.

V letu 2017 se je po uradni objavi osnovnih pravnih aktov[90] nadzorniški podatkovni niz obogatil s podatki o nadzorniškem primerjanju in načrtih financiranja ter s spremembami okvira za finančno poročanje (FINREP).

Nadzorniški podatki so ocenjeni z vidika kakovosti

ECB ocenjuje kakovost posredovanih nadzorniških podatkov po izvedbenih tehniških standardih, ki jih objavlja EBA, in glede na obsežne analize podatkov. Pregled kakovosti podatkov (Data Quality Dashboard) po institucijah ima pri tem ključno vlogo. Zagotavlja oceno in na uporabniku prijazen način povzema kakovost nadzorniških podatkov, ki jih poročajo institucije. V letu 2017 so bile opravljene obsežne izboljšave pregleda, da bi bilo mogočezagotoviti informacije o ključnih kazalnikih kakovosti podatkov ter omogočiti dialog o vprašanjih kakovosti podatkov med nadzorniki in nadzorovanimi subjekti.

Agregirani nadzorniški podatki in razkritja po tretjem stebru se objavljajo na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru

ECB poleg pregledov pripravlja redne nadzorniške podatkovne nize, ključne kazalnike tveganja in poročila nadzornikom. Poleg tega se agregirani bančni podatki o pomembnih institucijah na najvišji ravni konsolidacije vsako četrtletje objavljajo na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru.[91] Leta 2017 so se ti podatki močno okrepili z dodatnimi statističnimi podatki o količniku finančnega vzvoda in količniku likvidnostnega kritja ter z bolj poglobljenimi razčlenitvami (npr. geografsko in po razvrstitvi bank). ECB vsako leto objavlja tudi količnike solventnosti in finančnega vzvoda na ravni banke, kot jih banke razkrijejo v skladu z zahtevami tretjega stebra.

5.7.2 Upravljanje informacij v okviru EMN – IMAS

Sistem upravljanja informacij za EMN (IMAS) se je leta 2017 močno izpopolnil.

Razviti so bili novi moduli za boljšo podporo posebnim procesom EMN: na primer preverjanja notranjih modelov s strani EMN ter postopki uveljavljanja pravil in nalaganja sankcij so vključeni in se zdaj upravljajo v sistemu IMAS.

Poleg tega so se izboljšali obstoječi moduli, da odražajo novosti v delovanju EMN in metodologijah, predvsem v zvezi s potekajočim nadzorom, inšpekcijskimi pregledi na kraju samem, operativnim načrtovanjem, postopkom SREP in postopki za dovoljenja.

[90] Pravni akti: Sklep ECB o vključitvi primerjalne analize: Sklep Evropske centralne banke (EU) 2017/1493 – o spremembi Sklepa ECB/2014/29 (ECB/2017/23); Sklep ECB o načrtih financiranja: Sklep Evropske centralne banke (EU) 2017/1198 – o poročanju pristojnih nacionalnih organov o načrtih financiranja (ECB/2017/21); posodobitev uredbe ECB FINREP: Uredba Evropske centralne banke (EU) 2017/1538 – o spremembi Uredbe 2015/534 o poročanju nadzorniških finančnih informacij (ECB/2017/25) in Uredbe Evropske centralne banke (EU) 2017/1539 (ECB/2017/26).

[91] Glej Bančni statistični podatki EMN.

6 Poročanje o proračunski porabi

Uredba o EMN določa, da mora ECB za učinkovito izvajanje nadzorniških nalog imeti na voljo zadostne vire. Ti viri se financirajo z nadomestili za nadzor, ki jih krijejo subjekti pod nadzorom ECB.

Izdatki za nadzorniške naloge so v proračunu ECB navedeni ločeno.[92] Vlogo proračunskega organa v ECB opravlja Svet ECB. Ta sprejme letni proračun ECB na predlog Izvršilnega odbora ter potem, ko se je glede zadev, ki se nanašajo na bančni nadzor, posvetoval s predsednico in podpredsednico Nadzornega odbora. Svetu ECB pomaga Odbor za proračun (BUCOM), katerega člani prihajajo iz vseh nacionalnih centralnih bank Eurosistema in iz ECB. BUCOM pomaga Svetu ECB z zagotavljanjem presoj poročil ECB o načrtovanju proračuna in spremljanju njegovega izvajanja. Skupni izdatki za nadzorniške naloge v letu 2017 so se medletno zvišali predvsem zaradi odobrenega povečanja skupnega števila zaposlenih v ECB, ki opravljajo bančni nadzor, in začetka obsežnega večletnega ciljno usmerjenega pregleda notranjih modelov.

ECB v letu 2018 pričakuje obvladljivo rast izdatkov predvsem za neposredni nadzor pomembnih institucij. Medtem ko so se stroški za redne naloge, predvideni v proračunu, stabilizirali, še vedno obstajajo zunanji dejavniki, ki zahtevajo povečanje sredstev za prihodnje leto, kot je opisano v poglavju 1 o prednostnih nalogah nadzora za leto 2018. To vključuje zlasti izstop Združenega kraljestva iz EU in dvoletne nadzorniške stresne teste v letu 2018 za pomembne institucije. Zato je Svet ECB, kot je podrobno pojasnjeno v razdelku 5.4, septembra 2017 sprejel odločitev, da bo leta 2018 še povečal število zaposlenih v ECB, ki opravljajo bančni nadzor.

6.1 Izdatki v letu 2017

Izdatke, ki jih je imela ECB z opravljanjem nadzorniških nalog, sestavljajo zlasti neposredni izdatki za generalne direktorate ECB za bančni nadzor in za sekretariat Nadzornega odbora. Nadzorna funkcija uporablja tudi skupne storitve, ki jih zagotavljajo obstoječa poslovna področja ECB (glej razdelek 5.6.2).

Stroški za leto 2017 so bili za 6% nižji od ocenjenih

Aprila 2017 je Svet ECB sprejel sklep o znesku, ki se ECB povrne z nadomestili za nadzor v letu 2017.[93] S tem sklepom so bili letni stroški za bančni nadzor ocenjeni na ravni 464,7 milijona EUR. Ob koncu leta 2017 so stroški ECB za nadzorniške naloge znašali 436,7 milijona EUR. To je bilo 6% manj od ocenjenega, kar pomeni presežek v višini 27,9 milijona EUR v primerjavi z oceno stroškov za leto 2017. V skladu z

[92] V skladu s členom 29 Uredbe o EMN.

[93] Sklep (EU) 2017/760 Evropske centralne banke z dne 24. aprila 2017 o skupnem znesku letnih nadomestil za nadzor za leto 2017 (ECB/2017/11).

veljavno uredbo ECB o nadomestilih za nadzor se presežek v celoti odšteje od skupnega zneska, ki bo zaračunan v letu 2018.[94]

Tabela 7

Razčlenitev stroškov za bančni nadzor v ECB (2015–2017)

(v milijonih EUR)

	Dejanski stroški v letu 2017	Ocenjeni stroški v letu 2017	Dejanski stroški v letu 2016	Dejanski stroški v letu 2015
Plače in zaslužki	215,0	208,6	180,6	141,3
Najemnine in vzdrževanje stavb	53,0	55,0	58,1	25,5
Drugi izdatki iz poslovanja	168,8	201,1	143,4	110,3
Stroški v zvezi z nalogami bančnega nadzora, pomembnimi za opredelitev nadomestil za nadzor	**436,7**	**464,7**	**382,2**	**277,1**

Vir: ECB.
Opomba: Končni in vmesni seštevki se zaradi zaokroževanja morda ne ujemajo.

Plače in zaslužki

Plače in zaslužki se nanašajo na vse s plačo povezane izdatke, vključno z nadurami, nadomestili in stroški pozaposlitvenih zaslužkov ter drugimi dolgoročnimi zaslužki zaposlenih v bančnem nadzoru in v skupnih službah.

Dejanski izdatki za plače in zaslužke v letu 2017 so znašali 215,0 milijona EUR, kar pomeni 103-odstotno porabo načrtovanih izdatkov za naloge bančnega nadzora. Prekoračena odobrena sredstva v tej kategoriji je mogoče pripisati vključitvi 12 milijonov EUR za pozaposlitvene prejemke, kot so pokojninske ugodnosti in drugi dolgoročni zaslužki (npr. invalidnosti). Ti zaslužki se vrednotijo po Mednarodnem računovodskem standardu 19 »Zaslužki zaposlencev«. Računovodski standard vzpostavlja načelo, da je treba stroške zagotavljanja zaslužkov zaposlenih pripoznati v obdobju, v katerem zaposleni zaslužek pridobi, in ne takrat, ko se ta izplača ali je plačljiv.

Najemnine in vzdrževanje stavb

Ob koncu poslovnega leta so dejanski izdatki za najemnine in vzdrževanje stavb, vključno z amortizacijo, znašali 53,0 milijona EUR. Stroški za leto 2017 so v skladu s stroški, ocenjenimi v sklepu o znesku, ki se ECB povrne z nadomestili za nadzor v letu 2017.

[94] Člen 9 Uredbe (EU) št. 1163/2014 Evropske centralne banke z dne 22. oktobra 2014 o nadomestilih za nadzor (ECB/2014/41).

Drugi izdatki iz poslovanja

Kategorija »drugi izdatki iz poslovanja« vključuje na primer stroške svetovanj, storitev IT, statističnih storitev, amortizacije stalnih sredstev (razen stavb in opreme), poslovnih potovanj in usposabljanja.

Izvajanje proračuna v tej kategoriji znaša skupno 168,8 milijona EUR. Neporabljena sredstva v tej kategoriji so večinoma posledica precenjenih proračunskih potreb za dejavnosti, kot so poslovna potovanja in usposabljanja, prav tako so bili stroški svetovalnih storitev nižji od načrtovanih.

Največja posamezna dejavnost, ki ustvarja stroške v tej kategoriji, je večletni projekt TRIM. Leta 2017 so stroški s tem povezane zunanje podpore znašali 45,1 milijona EUR, kar pomeni 10,9 milijona EUR neporabljenih sredstev glede na prvotno oceno proračuna. Projekt naj bi bil zaključen leta 2019. Podrobnejše informacije o projektu TRIM so na voljo v razdelku 1.5.

Drugi izdatki iz poslovanja poleg projekta TRIM v letu 2017 vključujejo zunanjo podporo, ki jo je ECB uporabila za izvajanje »rednih« inšpekcijskih pregledov na kraju samem, priprave na vpliv sprememb MSRP 9 (Finančni instrumenti) in priprave na brexit. Vse te postavke so podrobno predstavljene v poglavjih 1 in 3.

Stroški v letu 2017 po nadzorniških nalogah

ECB stroške razvršča glede na dva pristopa: (i) »za kaj«, kar je razvidno iz zgornjih kategorij izdatkov za plače in zaslužke, najema in gradbenih storitev ter drugih poslovnih odhodkov, in (ii) »s kakšnim namenom«, kar pomeni razvrščanje, ki temelji na funkcijah posameznih nalog. ECB to razvrščanje uporablja tudi za opredelitev delitve letnih stroškov, ki se povrnejo z letnimi nadomestili za nadzor, ki jih prispevajo nadzorovani subjekti glede na nadzorni status pomembne ali manj pomembne institucije.

Pri nadzorniških nalogah ECB so najpomembnejše skupine, ki temeljijo na dejavnosti:

- neposredni nadzor pomembnih bank ali bančnih skupin;
- pregled nadzora (posredni nadzor) manj pomembnih bank ali bančnih skupin;
- izvajanje horizontalnih nalog in specialističnih storitev.

Razvrščanje je določeno na podlagi stroškov, ki jih imajo poslovna področja ECB, pristojna za zadevne nadzorniške naloge. Kategorija stroškov »neposredni nadzor pomembnih bank ali bančnih skupin« je večinoma sestavljena iz stroškov skupnih nadzorniških skupin in inšpekcijskih pregledov na kraju samem. Vključuje tudi stroške, povezane s projektom TRIM. Pregled nadzora manj pomembnih bank ali bančnih skupin obsega dejavnosti pregleda in naloge, povezane z izdajo dovoljenj. Horizontalne naloge in specializirane storitve zajemajo dejavnosti, kot so delo

sekretariata Nadzornega odbora, makrobonitetne naloge, oblikovanje politik nadzora, statistične storitve in namenske pravne storitve.

Metodologija, ki je v zvezi z razdelitvijo letnih nadomestil za nadzor opredeljena v členu 8 uredbe o nadomestilih, določa, da se stroški, povezani s horizontalnimi nalogami in specializiranimi storitvami, razdelijo sorazmerno glede na celotne stroške nadzora pomembnih nadzorovanih bank oziroma tiste, ki pregledujejo nadzor nad manj pomembnimi nadzorovanimi bankami.

V vsaki skupini stroški, predstavljeni v nadaljevanju, vključujejo tudi stroške skupnih služb, ki jih zagotavljajo podporna poslovna področja ECB.

Tabela 8

Stroški nadzorniških nalog ECB po funkcijah (2015–2017)

(v milijonih EUR)

	Dejanski stroški v letu 2017	Ocenjeni stroški v letu 2017	Dejanski stroški v letu 2016	Dejanski stroški v letu 2015
Neposredni nadzor pomembnih bank	242,9	279,0	192,0	138,9
Nadzor manj pomembnih bank	24,0	24,1	24,8	17,8
Horizontalne naloge in specialistične storitve	169,8	161,5	165,4	120,4
Skupni stroški v zvezi z nalogami bančnega nadzora, ki so pomembne za opredelitev nadomestil za nadzor	**436,7**	**464,7**	**382,2**	**277,1**

Vir: ECB.
Opomba: Končni in vmesni seštevki se zaradi zaokroževanja morda ne ujemajo.

6.2 Okvir nadomestil 2017

Uredba o nadomestilih tvori skupaj z uredbo o EMN pravni okvir, po katerem ECB zaračunava letna nadomestila za nadzor za pokrivanje izdatkov, ki jih ima z nadzorniškimi nalogami. Uredba o nadomestilih vzpostavlja metodologijo na naslednjih področjih:

1. določitev skupnega zneska letnih nadomestil za nadzor;
2. izračun zneska, ki ga bo plačala posamezna nadzorovana institucija;
3. pobiranje letnih nadomestil za nadzor.

Predstavitev pregleda okvira ECB za nadomestila za nadzor

ECB je leta 2017 začela pregled svojega okvira za nadomestila za nadzor. Pregled se je osredotočil na metodologijo in merila za izračun letnega nadomestila za nadzor, ki se zaračuna vsakemu nadzorovanemu subjektu in skupini. To še zlasti velja za določbe uredbe o nadomestilih, ki so pomembne za določitev metodologije, s katero se letno nadomestilo za nadzor izračuna, dodeli in zaračuna, in sicer 3. del (opredelitev letnega nadomestila za nadzor) in 5. del (izdajanje računov) uredbe o

nadomestilih. Izterjava stroškov, ki jih ima ECB v zvezi z izvajanjem nadzora, je opredeljena v členu 30 uredbe o EMN, zato ni zajeta v pregled.

ECB je izvedla javno posvetovanje o pregledu okvira za nadomestila za nadzor, ki je potekalo od 2. junija do 20. julija 2017. Prejela je skupno 13 odzivov, predvsem od združenj bank. To je primerljivo z 31 odzivi, prejetimi leta 2014, ko je bil okvir vzpostavljen. S pristojnimi nacionalnimi organi se je posvetoval Nadzorni odbor.

Končnih rezultatov pregleda še ni, vendar predhodna ocena pripomb, prejetih v posvetovanju, kaže, da so temeljne določbe in načela okvira dobro sprejeta. Večina sodelujočih je zahtevala dodatna pojasnila glede nekaterih elementov okvira in/ali izboljšave, ki se nanašajo na proces, kot je bolj racionaliziran postopek zbiranja statističnih podatkov (dejavnik nadomestila). Kjer je bilo mogoče, je ECB na podlagi prejetih pripomb, kot so izboljšave v zvezi z vsebinami na svojem spletnem mestu, leta 2017 izvedla »ukrepe s hitrim učinkom«.

Rezultate pregleda bo objavila na svojem spletnem mestu o bančnem nadzoru v drugi polovici 2018.

Skupni zaračunani znesek

425 milijonov EUR so znašala nadomestila, ki jih je ECB zaračunala za izvajanje nadzorniških nalog

Leta 2017 je ECB za stroške, ki jih je imela z izvajanjem nadzorniških nalog, zaračunala nadomestila za nadzor v skupni vrednosti 425,0 milijonov EUR. Ta znesek temelji na pričakovanih izdatkih za celotno leto, ki znašajo 464,7 milijona EUR in so prilagojeni glede na: (i) presežek v višini 41,1 milijona EUR, prenesen iz obdobja zaračunavanja nadomestil v letu 2016; in (ii) znesek v višini 1,4 milijona EUR, vrnjen posameznim bankam za prejšnja obdobja zaračunavanja nadomestil.

Znesek, ki se povrne z nadomestili za nadzor, je razdeljen v dva dela glede na status nadzorovanega subjekta (pomemben ali manj pomemben), kar določa obseg nadzora dane institucije s strani ECB.

Tabela 9

Skupaj prihodki od nalog bančnega nadzora

(v milijonih EUR)

	Dejanski prihodki 2017	Ocenjeni prihodki za naloge bančnega nadzora 2017	Dejanski prihodki 2016	Dejanski prihodki 2015	Dejanski prihodki 2014
Nadomestila za nadzor	436,7	464,7	382,2	277,1	30,0
od tega:					
nadomestila, zaračunana pomembnim bankam ali pomembnim skupinam	397,5	427,7	338,4	245,6	25,6
nadomestila, zaračunana manj pomembnim subjektom ali manj pomembnim skupinam	39,3	37,0	43,7	31,5	4,4
Ostalo	15,3	0,0	0,0	0,0	
Skupaj prihodki od nalog bančnega nadzora	**452,0**	**464,7**	**382,2**	**277,1**	**30,0**

Vir: ECB.

Kot je pojasnjeno v razdelku 6.1, obstaja neto presežek v višini 27,9 milijona EUR, kar je razlika med dejanskimi izdatki za naloge bančnega nadzora v letu 2017 in zneskom, zbranim za to leto. Ta znesek se bo razdelil med kategoriji pomembnih in manj pomembnih bank na podlagi deleža stroškov, ki so leta 2017 nastali za ustrezne funkcije. Ker so dejanski stroški za neposredni nadzor pomembnih bank nižji od načrtovanih, se izdatki za horizontalne naloge ponovno porazdelijo in prerazporedijo v kategorijo manj pomembnih bank. Glede na oceno v sklepu aprila 2017 se 92% dodeli za pomembne nadzorovane banke in 8% za manj pomembne nadzorovane banke. Dejansko razmerje, ki temelji na dejanskih stroških, pa 91% dodeli za pomembne nadzorovane banke in 9% za manj pomembne nadzorovane banke. To pomeni, da se glede skupnega zneska, ki se je zaračunal manj pomembnim bankam v letu 2017, pojavi primanjkljaj, in sicer bodo morale manj pomembne banke v nadomestilu za nadzor za leto 2018 dodatno prispevati znesek v višini 2,3 milijona EUR. Nadomestilo za nadzor za manj pomembne banke v letu 2017 je bilo ne glede na to prilagoditev nižje od tistega, ki so ga plačale leta 2016, in sicer 39,3 milijona EUR v primerjavi s 43,7 milijona EUR.

Posamična nadomestila za nadzor

Na ravni posamezne banke se nadomestilo izračuna glede na njeno pomembnost in profil tveganosti, pri čemer se uporabijo faktorji za izračun letnega nadomestila, ki so jih na referenčni datum 31. decembra prejšnjega leta posredovale vse nadzorovane banke. Nadomestilo za vsako banko se zatem zaračuna v obliki letnega plačila, ki v plačilo zapade v zadnjem četrtletju danega poslovnega leta.

Kot odziv na pripombe, prejete med javnim posvetovanjem o okviru nadomestil za nadzor, so se spletne strani o nadomestilih za nadzor oktobra 2017 (kar sovpada z izdajo obvestila o letnih nadomestilih) okrepile z izboljšanim razdelkom »oceni svoje nadomestilo«. Nadzorovane banke in bančne skupine lahko z uporabo dodatnih podatkov in predstavljenih primerov bolje ocenijo svoja nadomestila za nadzor.

Nadomestilo za nadzor se določi na najvišji ravni konsolidacije v državi članici, ki sodeluje v EMN. Vsebuje spremenljivi in minimalni del. Slednji velja enako za vse banke in predstavlja 10% celotnega povrnljivega zneska.[95]

Slika 8

Spremenljivi del nadomestila se določi glede na pomembnost banke in njen profil tveganosti

V skladu s členom 7 uredbe o nadomestilih so spremembe nadomestila za nadzor potrebne pri naslednjih spremembah stanja v posamezni banki: (i) sprememba nadzornega statusa nadzorovanega subjekta, tj. pomemben subjekt je na novo razvrščen med manj pomembne ali obratno; (ii) izdaja dovoljenja novemu nadzorovanemu subjektu ali (iii) odvzem dovoljenja. Spremembe, ki se nanašajo na prejšnja obdobja zaračunavanja nadomestil in zaradi katerih je ECB izdala nove sklepe glede nadomestila za nadzor do aprila 2017, ko je bil sprejet sklep o skupnem znesku nadomestil, ki bo zaračunan v letu 2017, so skupaj znašale 1,4 milijona EUR. Ta znesek je bil povrnjen na začetku leta 2017 in se upošteva pri določitvi skupnega zneska, ki bo zaračunan, kot je bilo odobreno aprila 2017. Nato so se opredelile dodatne spremembe posameznih nadomestil za nadzor, kar je imelo za posledico nadaljnje neto vračilo v višini 0,3 milijona EUR. Ta znesek se bo upošteval pri določitvi skupnega zneska, ki bo nadzorovanim subjektom zaračunan v letu 2018.

Več informacij o nadomestilih za nadzor je na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru. Pomembne strani se redno posodabljajo s koristnimi in praktičnimi informacijami ter so na voljo v vseh uradnih jezikih EU.

Drugi prihodki v zvezi z bančnim nadzorom

ECB ima pravico, da naloži upravne kazni nadzorovanim subjektom, ki ne izpolnjujejo obveznosti iz pravil skrbnega in varnega poslovanja bank EU (vključno z nadzorniškimi odločitvami ECB). S tem povezani dohodki niso vključeni v izračun letnega nadomestila za nadzor. Uredba ECB o nadomestilih zagotavlja, da niti odškodnine, plačane tretjim osebam, niti upravne kazni (sankcije), ki jih nadzorovani

[95] Za najmanjše pomembne banke z bilančno vsoto pod 10 milijard EUR se minimalni del nadomestila prepolovi.

subjekti plačajo ECB, ne vplivajo na nadomestilo za nadzor. Upravne kazni, naložene nadzorovanim subjektom, se v izkazu poslovnega izida ECB evidentirajo kot prihodki.

ECB je leta 2017 sprejela tri odločbe o sankcijah in s tem naložila pet kazni v skupnem znesku 15,3 milijona EUR. Od tega za znesek v višini 11,2 milijona EUR velja, da je njegova izterjava negotova, saj je bila subjektu, ki mu je bila naložena kazen, odvzeta bančna licenca in je trenutno v likvidaciji. V skladu z načelom previdnosti so bile ob koncu leta oblikovane rezervacije za celoten znesek te terjatve.

Podrobnejše informacije o aktivnostih uveljavljanja pravil in nalaganju sankcij so na voljo v razdelku 4.2 tega poročila.

7 Pravni instrumenti, ki jih je sprejela ECB

V spodnji tabeli so navedeni pravni instrumenti, ki se nanašajo na bančni nadzor ter jih je ECB sprejela v letu 2017 in objavila v Uradnem listu Evropske unije in/ali na svojem spletnem mestu. Zajema pravne instrumente, sprejete na podlagi člena 4(3) Uredbe (EU) št. 1024/2013, in druge pomembne pravne instrumente.

7.1 Uredbe ECB

ECB/2017/25
Uredba (EU) 2017/1538 Evropske centralne banke z dne 25. avgusta 2017 o spremembi Uredbe (EU) 2015/534 o poročanju nadzorniških finančnih informacij (UL L 240, 19. 9. 2017, str. 1)

ECB/2017/26
Uredba (EU) 2017/1539 Evropske centralne banke z dne 25. avgusta 2017 o določitvi datuma začetka uporabe Uredbe (EU) 2017/1538 o spremembi Uredbe (EU) 2015/534 o poročanju nadzorniških finančnih informacij (ECB/2017/25) za manj pomembne nadzorovane subjekte, za katere veljajo nacionalni računovodski okviri (UL L 240, 19. 9. 2017, str. 212)

7.2 Pravni instrumenti ECB razen uredb

ECB/2017/6
Sklep (EU) 2017/274 Evropske centralne banke z dne 10. februarja 2017 o določitvi načel za dajanje povratnih informacij o uspešnosti podkoordinatorjem iz pristojnih nacionalnih organov in razveljavitvi Sklepa (EU) 2016/3 (UL L 40, 17. 2. 2017, str. 72)

ECB/2017/9
Smernica (EU) 2017/697 Evropske centralne banke z dne 4. aprila 2017 o izvajanju opcij in diskrecijskih pravic, ki so na voljo v pravu Unije, s strani pristojnih nacionalnih organov v zvezi z manj pomembnimi institucijami (UL L 101, 13. 4. 2017, str. 156)

ECB/2017/10
Priporočilo Evropske centralne banke z dne 4. aprila 2017 o skupnih specifikacijah za izvajanje nekaterih opcij in diskrecijskih pravic, ki so na voljo v pravu Unije, s strani pristojnih nacionalnih organov v zvezi z manj pomembnimi institucijami (UL L 120, 13. 4. 2017, str. 2)

ECB/2017/11
Sklep (EU) 2017/760 Evropske centralne banke z dne 24. aprila 2017 o skupnem znesku letnih nadomestil za nadzor za leto 2017 (UL L 113, 29. 4. 2017, str. 52)

ECB/2016/40

Sklep (EU) 2017/933 Evropske centralne banke z dne 16. novembra 2016 o splošnem okviru za prenos pooblastil za odločanje o pravnih instrumentih v zvezi z nadzorniškimi nalogami (UL L 141, 1. 6. 2017, str. 14)

ECB/2016/41

Sklep (EU) 2017/934 Evropske centralne banke z dne 16. novembra 2016 o prenosu pooblastila za odločanje o pomembnosti nadzorovanih subjektov (UL L 141, 1. 6. 2017, str. 18)

ECB/2016/42

Sklep (EU) 2017/935 Evropske centralne banke z dne 16. novembra 2016 o prenosu pooblastila za sprejetje odločitev o sposobnosti in primernosti ter o ocenjevanju izpolnjevanja zahtev glede sposobnosti in primernosti (UL L 141, 1. 6. 2017, str. 21)

ECB/2017/16

Sklep (EU) 2017/936 Evropske centralne banke z dne 23. maja 2017 o imenovanju vodij delovnih enot za sprejetje delegiranih sklepov o sposobnosti in primernosti (UL L 141, 1. 6. 2017, str. 26)

ECB/2017/17

Sklep (EU) 2017/937 Evropske centralne banke z dne 23. maja 2017 o imenovanju vodij delovnih enot za sprejetje delegiranih sklepov o pomembnosti nadzorovanih subjektov (UL L 141, 1. 6. 2017, str. 28)

ECB/2017/21

Sklep (EU) 2017/1198 Evropske centralne banke z dne 27. junija 2017 o poročanju pristojnih nacionalnih organov Evropski centralni banki o načrtih financiranja kreditnih institucij (UL L 172, 5. 7. 2017, str. 32)

ECB/2017/23

Sklep (EU) 2017/1493 Evropske centralne banke z dne 3. avgusta 2017 o spremembi Sklepa ECB/2014/29 o zagotavljanju nadzorniških podatkov, ki jih nadzorovani subjekti poročajo pristojnim nacionalnim organom na podlagi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 680/2014 (UL L 216, 22. 8. 2017, str. 23)

8 Evropski bančni sektor v številkah

Najpomembnejša gibanja kazalnikov finančnega vzvoda in likvidnosti, ki so dodani podatkom, objavljenim na spletnem mestu ECB o bančnem nadzoru

ECB od decembra 2016 na svojem spletnem mestu o bančnem nadzoru objavlja zbirne podatke o sestavi bilance stanja, dobičkonosnosti, solventnosti in kreditnem tveganju pomembnih institucij. Obseg objavljenih podatkov se je leta 2017 povečal z vključitvijo podatkov o količniku finančnega vzvoda in količniku likvidnostnega kritja. Nadzorniški bančni statistični podatki so javno objavljeni vsako četrtletje ter vključujejo razčlenitev glede na geografske značilnosti in razvrstitev bank.

V nadaljevanju so predstavljeni najpomembnejši statistični podatki za obravnavano obdobje. Upoštevati je treba, da se vzorec bank, ki se uporablja v različnih referenčnih obdobjih, razlikuje, ker se je spremenil seznam pomembnih institucij.

Na najvišji ravni konsolidacije je mogoče opaziti, da se kapitalski količniki v zadnjem opazovanem obdobju zvišujejo (glej **tabelo 10**). Količnik skupnega kapitala je v tretjem četrtletju 2017 znašal 17,98%, kar je več kot leto prej, ko je znašal 17,18%. Podobno rast je mogoče opaziti pri vrednosti količnikov CET1 in T1. Količnik finančnega vzvoda se je nekoliko izboljšal glede na opredelitev prehodnega in postopno uvedenega. Količnik likvidnostnega kritja je v tretjem četrtletju 2017 znašal 140,27%, kar je več kot leto prej, ko je znašal 137,64%.

Tabela 10

Količnik kapitalske ustreznosti in njegove komponente, količnik finančnega vzvoda in količnik likvidnostnega kritja po referenčnih obdobjih

(v odstotkih)

Kazalnik	III 2016	IV 2016	I 2017	II 2017	III 2017
Količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala	13,69%	13,77%	13,74%	13,88%	14,32%
Količnik temeljnega kapitala	14,57%	14,71%	14,75%	14,88%	15,32%
Količnik skupnega kapitala	17,18%	17,29%	17,44%	17,56%	17,98%
Količnik finančnega vzvoda (prehoden)	5,30%	5,39%	5,29%	5,32%	5,39%
Količnik finančnega vzvoda (uveden)	4,99%	5,03%	5,04%	5,08%	5,17%
Količnik likvidnostnega kritja	137,64%	135,80%	141,67%	142,68%	140,27%

Vir: ECB.
Opombe: Pomembne institucije na najvišji ravni konsolidacije, za katere sta na voljo skupno poročanje o kapitalski ustreznosti (COREP) in finančno poročanje (FINREP). Natančneje, v tretjem četrtletju 2016 zajema 122 pomembnih institucij, v četrtem četrtletju 2016 121, v prvem četrtletju 2017 118 ter v drugem in tretjem četrtletju 2017 114. Število subjektov na referenčno obdobje izkazuje spremembe, ki so posledica sprememb seznama pomembnih institucij na podlagi ocene, ki jo je opravil bančni nadzor v ECB in ki se navadno izvede na letni ravni, ter prevzemov in združitev.

Kakovost sredstev se izboljšuje

Izboljšala se je kakovost sredstev bank, poleg tega se delež slabih posojil nenehno znižuje, in sicer s 6,49% v tretjem četrtletju 2016 na 5,15% v tretjem četrtletju 2017 (glej **graf 13**).

Graf 13

Kakovost sredstev: slaba posojila in predujmi po referenčnih obdobjih

Vir: ECB.
Opomba: Vzorec kot v tabeli 10.

Sestava bilance stanja ostaja stabilna (spreminja se velikost vzorca)

Skupna sredstva in obveznosti bank (glej **graf 14** in **graf 15**) odražajo podatke za vzorec subjektov v določenih časovnih točkah. Glede na vse to so glavne postavke bilance večinoma ostale stabilne, čeprav sestava sredstev kaže trend naraščanja pri postavki »denar v blagajni, stanje na računih pri centralni banki, druge vloge na vpogled« ter trend padanja pri postavkah »dolžniški vrednostni papirji« in »izvedeni finančni instrumenti«. Tudi sestava obveznosti do virov sredstev kaže trend padanja pri postavkah »izvedeni finančni instrumenti« in »dolžniški vrednostni papirji« in rahlo povečanje »depozitov«.

Graf 14

Sestava sredstev po referenčnih obdobjih

(v milijardah EUR)

Vir: ECB.
Opomba: Vzorec kot v tabeli 10.

Graf 15

Struktura obveznosti in kapitala po referenčnih obdobjih

(v milijardah EUR)

Vir: ECB.
Opomba: Vzorec kot v tabeli 10.

9 Glosar

Bančna unija: eden od gradnikov, ki je potreben za dokončanje ekonomske in monetarne unije. Sestavljajo jo celosten finančni okvir z enotnim mehanizmom nadzora, enotnim mehanizmom reševanja bank in enotnim pravilnikom, tudi za poenotene sisteme jamstva za vloge, ki se lahko razvijejo v skupni evropski sistem zajamčenih vlog .

Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS): glavni svetovni organ, ki določa standarde za ureditev skrbnega in varnega poslovanja bank, ter forum za sodelovanje na področju bančnega nadzora. Njegova naloga je, da okrepi ureditev, nadzor in prakse bank po vsem svetu z namenom izboljšati finančno stabilnost. Med člani Baselskega odbora za bančni nadzor so organizacije, pristojne za neposredni bančni nadzor, in centralne banke.

Basel III: celovit nabor reformnih ukrepov, ki jih je Baselski odbor za bančni nadzor pripravil kot odziv na finančno krizo leta 2008. Basel III temelji na pravilniku Basel II. Njegov cilj je okrepiti ureditev, nadzor in upravljanje tveganj v bančnem sektorju. Namen ukrepov je izboljšati sposobnost bančnega sektorja, da ublaži pretrese, ki izhajajo iz finančne in gospodarske krize, izboljšati obvladovanje tveganj in upravljanje ter krepiti preglednost in razkritja bank.

Celovita ocena: finančni zdravstveni pregledi, ki jih mora ECB izvesti pred prevzemom neposrednega nadzora nad kreditno institucijo. Celovite ocene pomagajo zagotoviti, da so banke ustrezno kapitalizirane in lahko prenesejo morebitne finančne šoke. Oceno sestavljata pregled kakovosti sredstev in stresni test.

CRR/CRD IV: uredba in direktiva o kapitalskih zahtevah: Uredba (EU) št. 575/2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja (CRR) ter Direktiva 2013/36/EU o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij (direktiva CRD IV). Pogosto se oba pravna akta skupaj označujeta kot CRD IV.

Evropski bančni organ (EBA): neodvisen organ EU, ustanovljen 1. januarja 2011 kot del evropskega sistema finančnega nadzora z namenom, da zagotavlja učinkovito in dosledno bonitetno regulativo ter nadzor v celotnem bančnem sektorju EU. Njegova glavna naloga je prispevati k oblikovanju enotnega evropskega pravilnika za bančništvo, katerega cilj je zagotoviti enoten sklop usklajenih bonitetnih pravil za celotno EU.

Propada ali bo verjetno propadel: obstajajo štirje razlogi, zakaj banka propada ali bo verjetno propadla: (i) ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev dovoljenja s strani nadzornika; (ii) ima več obveznosti kot sredstev; (iii) ne more poplačati svojih dolgov, ko ti zapadejo; (iv) zahteva izredno javnofinančno pomoč. Ko se ugotovi, da banka propada ali bo verjetno propadla, mora biti izpolnjen ali je verjetno izpolnjen eden od zgoraj navedenih pogojev.

Odbor za finančno stabilnost: mednarodni organ, ki spodbuja mednarodno finančno stabilnost. To zagotavlja z usklajevanjem nacionalnih finančnih organov in organov, ki določajo mednarodne standarde, pri njihovih prizadevanjih za razvoj močnih regulativnih, nadzornih in drugih politik finančnega sektorja. S spodbujanjem doslednosti pri izvajanju teh politik v različnih sektorjih in jurisdikcijah spodbuja enake konkurenčne pogoje.

Presoja sposobnosti in primernosti: nadzorni organi ocenijo, ali so kandidati za člane upravljalnih organov v bankah sposobni in primerni. ECB take odločitve o sposobnosti in primernosti sprejema za direktorje 118 največjih bank v euroobmočju, odločitve o sposobnosti in primernosti za manj pomembne institucije pa sprejemajo nacionalni nadzorniki, razen v primeru nove bančne licence.

Notranji model: vsak pristop za merjenje in upravljanje tveganj, ki se uporablja za izračun kapitalskih zahtev, je v lasti kreditne institucije in ga mora v skladu s tretjim delom uredbe CRR pred uporabo odobriti pristojni organ.

Skupna nadzorniška skupina (SNS): skupina nadzornikov, ki so zaposleni v ECB in pristojnih nacionalnih organih ter so odgovorni za nadzor nad pomembnim nadzorovanim subjektom ali skupino.

Manj pomembna institucija: manj pomembna institucija je vsaka institucija, ki je pod nadzorom pristojnih nacionalnih organov. V nasprotju s tem so pomembne institucije tiste, ki jih neposredno nadzira ECB.

Sredstva 1., 2. in 3. ravni: ti trije razredi finančnega premoženja se razlikujejo na podlagi vložkov, uporabljenih za določitev vrednosti premoženj Sredstva 1. ravni so tista, s katerimi se trguje na delujočem trgu, zato se za določitev vrednosti lahko uporabijo vložki, kot so kotirane cene. Sredstva 2. ravni so tista, s katerimi se trguje na nedelujočem trgu, zato so potrebni vložki razen kotiranih cen, ki se uporabijo za 1. raven. Ti vložki naj bi bili neposredno ali posredno opazovani. Sredstva 3. ravni so tista, s katerimi se trguje na trgih, ki so malo dejavni ali nedejavni. Zato ni na voljo opazovanih podatkov za določitev njihove vrednosti. Ta sredstva je treba vrednotiti na podlagi najboljših razpoložljivih informacij v zvezi s predpostavkami, ki bi jih udeleženci na trgu uporabili pri določanju cene teh sredstev.

Maksimalni znesek za razdelitev (MDA): kršitve zahteve po kombiniranem blažilniku (CBR) sprožijo obvezne omejitve razdelitve (npr. dividend, izplačila kuponov od instrumentov dodatnega temeljnega kapitala, bonusov). Banki, ki ne

izpolni zahtev po kombiniranem blažilniku, se samodejno prepove, da bi razdelila več od maksimalnega zneska za razdelitev. Ta se izračuna kot razdeljivi dobiček banke, pomnožen s faktorjem, ki znaša med 0,6 in 0, odvisno od tega, za koliko je navadni lastniški temeljni kapital (CET1) manjši od CBR.

Minimalna zahteva glede kapitala in kvalificiranih obveznosti: zahteva za vse kreditne institucije v EU, katere cilj je kreditnim institucijam omogočiti, da pokrijejo izgube v primeru, da propadejo. Minimalno zahtevo glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (angl. *minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL) je izdala Evropska komisija v direktivi o sanaciji in reševanju bank (BRRD). Ima isti cilj kot zahteva TLAC (skupna sposobnost pokrivanja izgub). Vseeno se nekatere kapitalske zahteve, ki jih določa MREL, izračunajo drugače, in sicer po merilih, ki jih je določila EBA.

Pristojni nacionalni organ (PNO): javni organ ali telo, ki je v skladu z nacionalno zakonodajo uradno priznan in pooblaščen za nadzor institucij kot del sistema nadzora, ki deluje v posamezni državi članici.

Postopek z neugovarjanjem: standardni proces odločanja, ki je z uredbo o EMN vzpostavljen za nadzorniške dejavnosti ECB. Nadzorni odbor ECB sprejme predlog odločitve, ki ga nato posreduje v sprejetje Svetu ECB. Odločitev velja za sprejeto, če ji Svet ECB ne ugovarja v vnaprej določenem roku, ki ne presega deset delovnih dni.

Slaba posojila: v skladu z odstavkom 145 Priloge V Izvedbenih tehničnih standardov EBA o nadzorniškem poročanju so slaba posojila tista, ki izpolnjujejo eno ali obe od naslednjih meril: (a) so pomembne izpostavljenosti z več kot 90-dnevno zamudo pri odplačilu; (b) po ocenah je malo verjetno, da bo dolžnik v celoti poravnal svoje kreditne obveznosti brez unovčenja zavarovanja, ne glede na to, ali obstajajo morebitni zapadli neplačani zneski, in ne glede na število dni zamude pri odplačilu.

Opcije in nacionalne diskrecijske pravice: opcije so določbe v zakonodaji EU, ki dajejo pristojnim organom ali državam članicam možnost, da se za doseganje skladnosti z določbo odločajo med različnimi možnostmi. Nacionalne diskrecijske pravice so določbe v bančni zakonodaji EU, ki dajejo pristojnim organom ali državam članicam možnost, da se odločijo, ali bodo dano določbo uporabljale ali ne.

Postopki passporting: postopki, ki se nanašajo na svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev v drugih državah članicah, na voljo vsaki kreditni instituciji, ki je pridobila dovoljenje pristojnih organov druge države članice in je pod njihovim nadzorom, če dovoljenje velja za te dejavnosti (kot določajo členi 33 do 46 direktive CRD IV).

Kvalificirani delež: delež v kreditni instituciji, ki predstavlja 10% ali več kapitala ali glasovalnih pravic ali ki omogoča pomemben vpliv na upravljanje te institucije.

Pomembna institucija: merila za ugotavljanje, ali se banke štejejo za pomembne – in so zato pod neposrednim nadzorom ECB – so opredeljena v uredbi o EMN in v okvirni uredbi o EMN. Banke morajo za to, da bi se uvrstile med pomembne, izpolnjevati vsaj eno od teh meril. Ne glede na izpolnjevanje meril se lahko EMN kadar koli odloči, da institucijo opredeli kot pomembno, da se zagotovi enotna uporaba visokokakovostnih nadzorniških standardov. ECB neposredno nadzira 118 velikih bančnih skupin.

Enotni mehanizem nadzora (EMN): mehanizem, ki ga sestavljajo ECB in nacionalni pristojni organi v sodelujočih državah članicah, v okviru katerega ECB izvaja nadzorne naloge, ki so ji dodeljene. ECB je odgovorna za učinkovito in enotno delovanje tega mehanizma, ki je sestavni del evropske bančne unije.

Okvirna uredba o EMN: regulativni okvir, ki določa praktične ureditve v zvezi s sodelovanjem med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi v enotnem mehanizmu nadzora, kot je predvideno v uredbi o EMN.

Uredba o EMN: pravni akt, ki vzpostavlja enotni mehanizem nadzora za kreditne institucije v euroobmočju in potencialno v drugih državah članicah EU kot enega glavnih elementov evropske bančne unije. Uredba o EMN daje ECB posebne naloge, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora nad kreditnimi institucijami.

Proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP): proces, ki se uporablja kot vodilo pri izvajanju nadzorniškega pregleda pomembnih in manj pomembnih kreditnih institucij ter ugotavljanje, ali naj se (poleg minimalnih zahtev) uporabijo možne dodatne zahteve v zvezi s kapitalom, razkritji ali likvidnostjo, ter ali naj se uporabi še kak drug nadzorniški ukrep.

Kratice

Države

BE	Belgija	**HR**	Hrvaška	**PL**	Poljska
BG	Bolgarija	**IT**	Italija	**PT**	Portugalska
CZ	Češka republika	**CY**	Ciper	**RO**	Romunija
DK	Danska	**LV**	Latvija	**SI**	Slovenija
DE	Nemčija	**LT**	Litva	**SK**	Slovaška
EE	Estonija	**LU**	Luksemburg	**FI**	Finska
IE	Irska	**HU**	Madžarska	**SE**	Švedska
GR	Grčija	**MT**	Malta	**UK**	Združeno kraljestvo
ES	Španija	**NL**	Nizozemska	**ZDA**	Združene države Amerike
FR	Francija	**AT**	Avstrija		

V skladu s prakso v EU so imena držav članic EU v tem poročilu našteta po abecednem redu začetnic držav v njihovem nacionalnem jeziku.

Drugi

BCBS	Baselski odbor za bančni nadzor
BCP	temeljna baselska načela
BRM	mehanizem za prijavo kršitev
BUCOM	Odbor za proračun
CCyB	proticiklični kapitalski blažilnik
CFI	institucija za financiranje vozil
CGO	Služba za skladnost s predpisi in upravljanje
COI	Oddelek Centralizirani pregledi na kraju samem
COREP	skupno poročanje
EBA	Evropski bančni organ
ERS	Evropsko računsko sodišče
ECB	Evropska centralna banka
ECL	pričakovana kreditna izguba
ECOFIN	Svet za ekonomske in finančne zadeve
ECON	Odbor za ekonomske in monetarne zadeve
NTG	nastajajoče tržno gospodarstvo
ESCB	Evropski sistem centralnih bank
ESMA	Evropski organ za vrednostne papirje in trge
ESRB	Evropski odbor za sistemska tveganja
EU	Evropska unija
EUR	euro
FINREP	finančno poročanje
IFT	infrastrukture finančnih trgov
PABVP	propada ali bo verjetno propadel
FRTB	temeljni pregled trgovalne knjige
FSAP	program ocenjevanja finančnega sektorja
FSB	Odbor za finančno stabilnost
EPDČ	delovno mesto v ekvivalentu polnega delovnega časa
MSRP	mednarodni standardi računovodskega poročanja
IMAS	sistem upravljanja informacij za EMN
MDS	Mednarodni denarni sklad
IPS	institucionalna shema za zaščito vlog
IRRBB	obrestno tveganje iz bančne knjige
ITS	izvedbeni tehnični standardi
LR	količnik finančnega vzvoda
MEP	poslanec Evropskega parlamenta
MoU	sporazum o sodelovanju
MREL	minimalna zahteva glede kapitala in kvalificiranih obveznosti
NCB	nacionalna centralna banka
NPL	slaba posojila
NSFR	količnik neto stabilnih virov financiranja
OND	opcije in nacionalne diskrecijske pravice
OSI	inšpekcijski pregled na kraju samem
RWA	tveganju prilagojena aktiva
SEP	načrt nadzorniških pregledov
SRB	Enotni odbor za reševanje
SREP	proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja
SRF	Enotni sklad za reševanje
EMN	enotni mehanizem nadzora
TLAC	skupna sposobnost pokrivanja izgub
TRIM	ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov

Konvencije v tabelah:
»-« podatki ne obstajajo/podatki niso relevantni
».« podatki še niso na voljo

© Evropska centralna banka, 2018

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.bankingsupervision.europa.eu

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

ISSN 2443-5910 (html) DOI 10.2866/674719 (html)
ISSN 2443-5910 (pdf) DOI 10.2866/897460 (pdf)
ISBN 978-92-899-3184-7 (html) Kataloška št. EU QB-BU-18-001-SL-Q (html)
ISBN 978-92-899-3155-7 (pdf) Kataloška št. EU QB-BU-18-001-SL-N (pdf)